

signat. Deinde dñs ab eis discessit: et more solito ab sacros pñes redijt. Discipuli vñ cū mag gaudio remāserūt: et postea ī hierlīm rebieēt.

Domine ihu xpe fili dei viui. q̄ corda discipulorū de morte tua dolentiū. tue exhibitiōe pñtie gaudio īcredibili ī mōte eis apparēs pfudisti. da mihi misero ut nūc cel situdinē pfectōis ascēdēs: in yma studeā desideria terrenorū calcare. et ab īfinis voluptatibz ad supna dñoria ēnsire: q̄ten⁹ te merear qñq̄ ī altitudīe celorū vidē. Fac etiā dñe me oīa que mandasti suare. et mane nobiscū ī hoc seculo ptegēdo et dirigēdo: et p⁹ finē seculi remunerādo et sine fine tua pñtia satiendo Amen.

Epilog⁹ apparitionū dñi p⁹ resurrectionem. Capitulum. LXXXI.

Habes igitur duodecim apparitiōes p⁹ dñi resurrectionis vsq̄ ad ascēsiōē. absq̄ duabz cū ascēsiōe pñio dicēdis: et sic apparitiōes q̄tuordecim fuerūt. de q̄bo tñm decē ī euāgelio scripte sūt. Potes etiā meditari de pluribz. naz verisimile ē q̄ benign⁹ dñs sepe mīez et discipulos et magdalenā dilectā discipulam visitauit: pfor tās et exhilarās eos. q̄ sic vehemēter d sua passiōe pterrīti et p̄tristati fuerāt. Quobz etiā beatus aug. sētire vidē. loquēs de tpe p⁹ dñi resurrectionis. Nō omnia īqt scripta sūt. Crebra ei erat ei⁹ cū illis puerfatio: priusq̄ ascēdisset ī celū. Et forte ipi sacri pñes. maxime abrahā et dauid ad q̄s spālis facta fuit pmissio filij dei. veniebant cū eo ad vidēdū illā excellētissimā filiam suā matrē dñi. q̄ p eis et oībz grām īuenit: et redemptorē genuit. O q̄libēter eā pspitabant. et q̄reuerēter se eidē īclinabāt: et oī q̄ poterāt benedictiōe pplebāt: q̄uis ipi n̄ viderent ab ill⁹ q̄ corporaliter ibi erāt. Potes etiā hic p̄sidere benignitatē. caritatē et hūilitatē dñi. more solito q̄ ī oībz factis ei⁹ flucēt. q̄ etiā post q̄ gloriose vicerat et resurrexerat peregrinari. adhuc p dies quadragita voluit: ut suos discipulos p̄firmaret et roboraret. Digne nāq̄ p⁹ tot ānoꝝ curricula. p⁹ tot labores et afflictōes p⁹ tā crudelē. ignominiosā et acerbā mortē: poterat triūphator ab suā gloriā remeare: et apostolos p suos āgelos pfortare: p suo nutu et p formare. S; hoc nō paciebat caritas sua. psonaliter voluit puerfari cū eis: et veritatē resurrectionis multis cōprobauit argumētis. ī. sēlibi libo et euidentissimis signis. multa in corpe p̄prio oñdens. p̄ter naturā corpiū īmortalis. ut sic veritatē resurrectionis astrueret: et ab aplis eorū q̄ posteris oēz omnino causā helitatōis amoueret. In corpe ei p̄prio cicatrices oñdit. cū tñ a natura corpiū īmortalis. penit⁹ aliena sit oīs deformitas cicatricis. Comedit cū eis et bibit. cū tamē corpe spūale ciborū alimonia mīme indigēt. S; sciēdū ē cibos a dño añ mortē sumptos ī ei⁹ alimoniā cessisse. q̄ illos ī se puerfit p⁹ resurrectionis vñ sūptos nullā ei alimoniā p̄buisse. q̄ illos ī se n̄ puerfit cū habēt corpe glificatū

et īcorruptibile: s; mor spūali ei⁹ virtute absūptos sic absūit aq̄ missa ī igne. alie absorbet a; quaz ēra sities: alie exiccat radi⁹ sol calēs. Alia absorbet et ī se trahit indigētia: iste exiccat et psumit potētia. Adducit g dñs p⁹ resurrectionis p̄ate nō necessitate. ut eo mō resurrectionē et vitā verā nō ymaginariā oñderet. Si nō oñderet veritas resurrectionis: p̄dit⁹ eēt fruct⁹ passionis. **Un aug.** Et de saluatore q̄dē fides xpiana nō ambigit. qñ p⁹ resurrectionis ī carne spūali s; tñ vera. cibū et potū cū discipulis sūpserit: nō alimētorū indigētia: s; ea q̄ et hoc poterat p̄ate. nō em̄ ebendi et bibendi talibz corporibz auferē potestas s; egestas. qñ certo et īuolabili munere īmortalitatis īduent. ut nō nisi velēt possibilitate. nō necessitate vescant. **hec aug.** P̄ter hec argumēta lucas scribēs historiā actū aplorū: ponit et alia. Fuit enī argumentū vere resurrectionis. q̄ p dies quadraginta multiformiter apparuit eis loquēs de regno dei. Nō est intelligendū. q̄ singulis quadragita diebz apparuit eis: s; q̄ infra numerū tot dierū pluries apparuit. exhibēdo se oculis vidēdū et manibz palpādū. cū eis comedendo et bibendo sicut añ p̄sueuerat. ut resurrectionem suā pluribz modis oñderet. S; ab demonstrandū gloriā sue resurrectionis. nō decebat eū cū illis ut p̄us puerfari p̄tinere. ne putaret ab vitā mortālē resurrexisse. Facto g īteruallo apparuit discipulis: et nō puerfabat p̄tinere cum eis: ut oñderet se resurrexisse ab īmortalē vitā ab hoībz hui⁹ vite sepatā. Itaq; nō statī post resurrectionis ascēdit. ut multipliciter resurrectionē p̄baret: et discipulos p̄solatō refoueret et ut nām īformaret paciētiā. q̄ debem⁹ eq̄nimitē expectare mercedē nām. **Un** sicut fuerūt quadraginta hore mortis eius. s. q̄tuor p̄ asceues desptine: et trigita sex duaz noctiū et vnus diei: ita quadraginta diebz cū eis puerfatus ē post resurrectionem. q̄ diuina p̄solatō excedit hūanā tristitiaz. Pro eis fecit hoc et p nobis: s; nō aduertim⁹. Dilexit et diligit sic vehementer et nō diligit. cū tamen ab talē et tā tū ignez nō solū calc fieri. s; etiā ardere debemus. **Un beda.** Resurrectionis suā certā et verā multis et varijs documentis p̄suadere digtus est. p̄ter edificandā fidem: et fugandā de corde p̄fidiā: omnēq; dubitationē d sua resurrectione tollendā. **Un etiam bernb.** Xpc dicit triplex panis. subcineritiū ī incarnatione. reuersatus ī resurrectione. triticeus ī nude beatitatis ostensione. Panis subcineritiū ē de⁹ homo. Nam quid est deus nisi vita et panis. quid est homo nisi cinis et puluis: et quid est ī vna persona deus latens et homo patens. nisi panis subcineritiū. Panis ergo subcineritiū est panis sub cinere. de⁹ latens sub homine. et hoc erat xpc añ resurrectionem. Panis reuersatus ē econuerso homo de⁹. s. p⁹ resurrectionis. Prius em̄ quasi cinis panes occultauit p⁹ vñ quasi panis cinerē celauit: qñ ei habuit corpe glificatū. tūc hūanitas ī eo q̄ celata fuit

Eniñ añ passionē humanitas ī eo manifesta fu-
it: deitas latebat: et iō tūc p̄ miracula et p̄bi-
catōez deitātē pbare et mūdo oñdere oportebat
Post resurrectionē vō magis p̄bationi hūanita-
tis. q̄ diuinitatis insistebat. vñ tūc visu. tactu
esu et multis alijs argumētis se verū hoīez esse
approbabat. **P**anis triticius sine omni cinere ē
sine fure. sine enigmate: s; de simola puris-
sima. hec ē nuda deitas. **D**ic panis ē deus de?
Nā deuotiom nō sufficit semel dicere de? : vox
enī deuota est deus de? meus. **D**oc faciat mibi
deus et hoc abbat: vt sit. deus de? meus. **Q**uid
enī p̄derit mibi deus: si nō sit de? me? . hec bern-
har. **E**t sciendū q̄ nō iniqs hoībo et mūdi ama-
torib; s; solis apostolis alijsq; fidelib; p̄ resur-
rectōez suā saluatozē apparuisse legim? . Neq; ei
pueniēs erat. vt xpc a mortuis resurgēs. fact?
q; iā eternus et īmortalis. iniqs hominib; deo
mortuis et a vita q̄ xpc ē sepatis se manifesta-
ret. **E**nī et añ dixerat. adhuc modicū ⁊ mūdus
scz qui modo nō me videt oculis carnis iā me
nō videt: vos autē videbitis me. **E**nī theophilus
Decetero nō p̄uersabat inter plebē. quia. s. p?
resurrectōez p̄uersatio ei? nō erat digna homi-
nibus: s; diuina magis. qd etiā ē forma resur-
rectōis future. in q̄ sicut angeli p̄uersabimur ⁊
filij dei. hec theoph. **M**anifestauit autē se disci-
pulis suis. et alijs fidelib; . vt viu? videret a vi-
uētibus. **E**nī dicit aug? . q̄ qñ surrexit nō ē vi-
sus nisi a suis. **E**nī et ī actib; . **D**ūc de? suscitauit
tertia die: et debet eū manifestū fieri nō omni
populo: s; testibus p̄ordinatis a deo. nob q̄ mā-
ducauim? et bibim? cū illo. postq̄ resurrexit a
mortuis. **F**uit autē pueniēs q̄ nō oībus s; te-
stibus tñ p̄ordinatis resurrectōez suā manife-
staret. q; infima p̄ media rebucit in sup̄ma: et
ideo quosdā mediatores elegit. p̄ quos vniuer-
so orbi resurrectō manifestari posset. **S**ic ḡ do-
min? p̄ dies quadraginta multiformiter appa-
rēs discipulis. ac edens loquēsq; cū eis: et argu-
mētis nos illuminauit ad fidez: et p̄missis ere-
xit ab spem. vt sic tantē donis celit? datis accē-
deret ad amorē. **E**t fm hiero. oñdit īmortalita-
tē mortalib; . ad gratiarū actōez debitā: vt ītel-
ligam? quid fuerimus: ⁊ sciam? quid futuri eri-
mus. **D**e misterio autē p̄dictaz apparitōnuz
et duaz sequentiū sic dicit beda. **H**ac ḡ frequē-
tia corpalis sue manifestatōis oñdere voluit
dn̄s. in omni loco se bonoz desiderijs p̄ntez eē
diuinitus. **A**pparuit nāq; ad monumentū lu-
gētibus feminis. adest ⁊ nobis ei? absētie recoz-
datōe salubriter p̄tristatis. **O**ccurrit reuertē-
tibo a monumētō. vt agnita resurrectōis gau-
dia p̄dicarēt. adest ⁊ nobis bñ bona q̄ nouim?
p̄rimis fideliter annūtiare gaudem? . **A**pparu-
it in fractōe panis. his q̄ se pegrinū eē putan-
tes ab hospitū vocauerūt: adest nobis. cū pe-
grinis et paupib; quēcūq; possum? bona liben-
ter ip̄edimus: adest et nobis in fractōe panis.
cū sacramentū corpis eius. videlicet panis ⁊ vi-
ni casta et simplici p̄sciētia sumim? . **A**pparuit

in abbato de sua resurrectōe loquētib; : adest et
nobis qui modo eius dono idem agimus: adest
et nobis semp. cū ab extrinsecis opibus ad tē-
pus vacātes de ei? gratia locuturi puenimus.
Apparuit cū foribus clausis int? iudeoz metu
residerēt. **A**pparuit cū minorato eodē metu a-
pertis eū gressib; in montis verticē querebant
Affuit quondā p̄fortatur? suo spiritu ecclesiā
cū ab infidelibus p̄meref. et ad publicū venire
ac dilatare p̄hiberet: adest eidē et nunc. cū icli-
nato ab fidē culmine regali terror quieuit per-
secutōis. ⁊ omnis mūdi sublimitas apostolicis
ē substrata vestigijs. apparuit piscatorib; . eosq;
apparēs diuinis adiuuit beneficijs: adest et no-
bis. cū necessaria vite t̄palis recta intentione
curam? : iustisq; n̄is laborib; subsidū adiūgit
sue pietatis. **A**pparuit r̄cubentibus: adest ⁊ no-
bis. cū iuxta apostoli monita siue māducam?
siue bibim? . siue aliud qd agim? : oīa in gloriā
dei facim? . **A**pparuit p̄mo ī iudea deinde ī gali-
lea. post hec in iudea rursū. die quo ascendit ī
celū: adest ecclesie cum p̄mo solus iudee ter-
minis clauderet: adest modo. cū iudeis ob cul-
pam p̄fide derelictis trāsmigrauit ad gētes. et
aderit in futuro cū añ finē seculi reuertet ab iu-
deā: et sicut apostolus ait. intrāte gentiū plenī-
tudine. sic omnis isrl̄ saluus erit. **N**ouissime il-
lis apparuit ascendēs in celū: adest et nobis vt
eū post mortē ad celos sequi mereamur. si añ
mortē eū in bethaniā vñ ascēdit. i. in donū obe-
dientie sequi curam? . **I**p̄e etem celū ascēsurus
bethaniā venit. q; sicut ap̄lus ait. factus ē obe-
diēs vsq; ad mortē: mortē autē crucis: p̄pter qd
et de? eū exaltauit. **N**enim? ibidē ⁊ nos: si quod
ille monet agim? . qd p̄misit intēdimus. **E**sto fi-
delis ait vsq; ad mortē et dabo tibi coronaz
vite. **F**it quoq; ip̄ius gratia largiente. vt q̄ no-
biscum vsq; ad vitē huius terminuz manet. p?
hanc nos vitam ad vidēda secū celestis vite p̄-
mia subleuet. hec beda. **S**icut ḡ quadrage-
simam sic et quinquagesimaz xpc nobis sacra-
uit. et nos vtraq; solēnitatem mystice instituit. d
quibus simul beda sic ait. **E**trāq; sane hanc so-
lēnitatem. hoc est quadagesime et quinquā-
gesime. non quozumlibet hominum sed ip̄i? to-
mini ac saluatoris nostri. prima nobis sanxit
auctoritas. quadagesime videlicet in eo q̄ die
bus ac noctibus quadraginta ieiunauit in de-
serto: victaq; versutia temptatoris. ministerijs
fruebatur angelicis. vbi suo nos informaret
exemplo. quia per macerationez carnis aduer-
sarij spiritualis machinas euitare: et ab an-
gelozum debeamus consortium peruenire. por-
ro quinquagesime nobis gaudia in eo seruā-
da monstrauit. q̄ post resurrectōnem seipsum
discipulis viuū. ⁊ multis argumentis per di-
es quadraginta prebuit. et illos sue frequētia
visitatōis letabundum hoc tēpus habere fe-
cit ac festiuum. **I**n quo non solum futuri secu-
li gaudia q̄ cū illo sumus habituri p̄signauit:
verū et īeffabilē circa nos sue pietatis affectuz

ostendit qui deposita iam infirmitate corporis et per resurrectionis virtutem in celestem gloriam commutata: dignam tamen adhuc discipulorum interesse primum ut socios eos habere possit in celo: et precepta quibus ad regnum dei perveniant vivatius ipsa familiaritate promittet: atque memoria illi temporis roboraret. de quo eis ante passionem suam promittendo predixerat: et ego dispono vobis sicut disposui mihi per me regnum. ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Sed et in celum ascendens nequaquam eis palce sue prout dulcedinem abstulit: sed eandem potest promissio spiritus sancti carismate cumulavit. Denique mox illi regressi sunt in hierusalem cum gaudio magno. et erant semper in templo laudantes et benedicentes deum. hoc quod nobis gaudio ac laude et benedictione celesti. qua spiritus sancti confortabatur adventum. usque ad hunc quinquagesimum quem greci pentecosten appellant solennitatis habet letitiam docuerunt esse preteritum. Merito ergo sacrosanctis diebus his nos maioribus epistolis atque hymnis celestibus vacamus. ob reverentiam domine resurrectionis. ob memoriam domini prout cum discipulis simul et ob spes future nostre ceteris ac vite immortalis. Sed et genu in oratione minime flectimus. quod flexio genuum penitentiae et luctus est inditum. Quod etiam omnibus diebus dominicis observandum propter eiusdem resurrectionis vel dominice vel nostre sacramenta presens instituerunt. Recte ergo quadragesimo die numero ieiunium annue celebramus: ut per hoc spiritualius admoneamur. quod quidam in mundo vivimus: per celestem prout adeptionem semper laborare debeamus. Recte etiam quinquagesimo die numero statim future nostre beatitudinis in imagine veneramus ieiunia videlicet relaxando. alleluia canendo. statim orando. quod sunt aptissima perpetue quietis resurrectionis et laudis praesentia. hec beda. **Oratio.**

Domine ihesu christe per gloriosam resurrectionem tuam. quod discipulis et fidelibus tuis vivis et immortalis apparuisti. per gratissimam moram et colloquia dulcissima quod cum eis per quadragesima dies habuisti: in quibus multis argumentis apparens eis: et loquens de regno dei: eosque confortans et cum eis prout: ut resurrectionem veram in te probarent et crederent: totales dubitationes de ipsorum cordibus abstulisti. obsecro te ihesu bone et pie. da mihi iter testes praedictos a deo testes fieri resurrectionis tue. in lingua tua et verbo: sed opere et veritate Amen. *De ascensione domini nostri ihesu christi.*

Capitulum

LXXXII.

Quia ascensionem dominicam te vigilare oportet. nam hec sollemnitas valde sollemnis est. ut infra patet. Et saltem hoc ad attentionem te animet amplius. quod nunc domine propleto sue peregrinationis cursu est prout corporali recessurus. unde ipius verba et facta sunt attentius praesentanda. Quilibet enim anima fidelis: debet sponsum suum dominum deum suum in eius discessu diligenter et vigilantissime observare: et que per eum dicuntur et fiunt. viscerosius mente amplecti: ac eundem se devoti et humiliter recomendare. et to-

taliter animum suum ab alijs abstrahere. Quadragesimo autem die a resurrectione voluit dominus ascendere ut demonstraret eos quod decalogum legis per quatuor evangelia impleverint: posse celum scandere. Tunc itaque quod sciens dominus ipse. quod venit ei hora. ut transeat ex hoc mundo ad patres. cum dilexisset suos: nunc vero usque in finem dilexit eos. Accipiens igitur de parafiso terrestri sanctos presens. et omnes illas sanctas et benedictas animas: ac benedicens helie et enoch ibi remanentibus. et adhuc viventibus: venit ab undecim discipulos suos qui erant in monte syon cum matre ipsius et alijs. Omnes liquiderunt itaque apostoli et alij discipuli: necnon et mulieres habitabant in monte syon: sed in cenaculo in quo dominus cenauerat: habitabant tunc maria et undecim discipuli: ceteri vero discipuli et mulieres circumquaque per diversa hospitia erant divisi. Dum ergo recuberent seu prout derent undecim apostoli in illo cenaculo cum beata virgine: et forte alij: sed digniores sunt tamen expressi: apparuit eis dominus et comedit cum eis benignus magister ante discessum suum. in signum et memoriale specialis dilectionis et gaudij. Quia enim apostoli non erant eum apostoli in carne visuri. ideo ante recederet manducavit cum eis. quemadmodum amici cum ab invicem separari debent: simul manducant et bibunt. Omnibus igitur simul hora tertia comestibus. cum magna letitia in hoc ultio domini sui prout. ut omnes testes essent et narrarent quod ceteri viderunt et audierunt sciens dominus ipse tempus esse. ut reverteretur ad eum qui misit ipsum: exprobrauit illis incredulitatem eorum quam prius habuerunt. ut succederet credulitas: et duritia cordis lapidei. ut succederet cor carnis caritate plenum. quod his qui viderant eum resurrexisse a mortuis non crederant. nisi et ipsi eum viderent. cum utique post resurrectionem suam evangelium predicantibus gentes crediture erant eum resurrexisse quem non viderant. Ergo inexcusabilis es. si testimonio videntis rem de qua testatur non crederis. Exprobratio est obiectio ex probro. quia probrum fuit. quod tantis visis argumentis resurrectionis. et tantis auditis signis per testes propositis non crederunt. Quia enim petrus et maria magdalena et duo illi discipuli quibus in via dominus apparuerat. certissime firmissimeque nuntiarent dominum resurrexisse. se quod illud viderunt: ceteri tamen illis non credebant. Hanc autem exprobrationem maxime tunc dominus fecit cum ad predicandum per universum mundum discipuli ire debebant: quasi daret eis intelligere et diceret. Multo magis debebatis vos nuntiantibus resurrectionem meam credere antequam me videretis: quod gentes qui credent vobis predicantibus evangelium et me non videbunt. Post illam quippe exprobrationem dixit eis. ut irent in mundum ad predicandum. Accirco etiam tunc eos increpavit cum corporaliter reliquit. ut defectum suum cognoscentes remaneret humiliores. ostendens eis in suo discessu quantum ei humilitas placeat. quasi eam peculiariter eisdem recomendaret. ut verba quod recedens dicebat. in corde audientium artius impressa remanerent. Post increpationem

igitur admonendo: dixit eis. **E**ntes et p̄tinuis p̄fēctio
tūc i p̄dicādo p̄ficiētes. in mūdū vniuersū: nō
in iudeā tñ: p̄dicare euāgelīū. qđ omnē aliam
doctrinā p̄cellit: sicut caput corpi p̄minet. **Q**uā
s̄m inno. euāgelīū est verbū verbi qđ erat i p̄n
cipio apud deū: s̄mo sermonis. q̄ a regalibz se
dibz venit. sapiētia sapientie. q̄ attingit a fine
vsq; ad finēz fortiter: et disponit oīa suauiter.
Predicate inq̄t euāgelīū nihil aliud omī crea
ture. i. hūano generi. seu indifferentē et sine ac
ceptōe oī hōi p̄ quo facta ē oīs creatura: vel iō
q̄ habet p̄icipiū et p̄uēientiā seu aliqđ cōmu
ne cū omī creatura. vñ et hō microcosm⁹. i.
minoz mūd⁹ dī. q̄si omnē creaturā p̄tinēs. **P**er
esse em̄ puenit cū ianimatis. p̄ uiuē cū vegeta
bilibz et plāris. p̄ sētre cū aīalibz. p̄ itelligē cūz
angelis: ideo designat. nōie oīs creature. **T**erz
hō dī omnis creatura. q̄ p̄pter eū omnis crea
tura mūdī videt̄ eē p̄ducta: sum⁹ em̄ quodam
mō finis oīm. **E**l omī creature cui p̄dicandū
est. **E**t mltā i scripturis iueniūt q̄bus hec vna
determinatio sufficē p̄. q̄le est illud. cū exaltas
t⁹ fuero a terra oīa trahā ad meipm. i. trahē
da: et illō. caritas oīa credit. i. credēda. **I**ta dī
de⁹ erit oīa i oībus. i. unicuiq; sufficēti a: et il
lub. oīa q̄cūq; audīui a p̄e meo nota feci vob.
oīa. i. ad salutē et beatitudinē p̄tinētia. **E**t sic i
alijs suo mō accipe poteris. **H**oc aut qđ de euā
gelio p̄dicādo dicī fiendū erat p̄ receptōem et
p̄firmatōem spūssācti. q̄ an nō erāt s̄m mādatū
xpi ab hierlīm discessuri. **I**n hoc etiā q̄ de euā
gelio oībus p̄dicādo mābat. iudeoz abiectio et
gētīū electio aptissime mōstrat. **Q**ui ḡ p̄us dix
rat in viā gentiū ne abieritis: nūc dicit. p̄dica
te euāgelīū oī creature. i. oī natōi. p̄mo iudeo
scđo gētīli. q̄ vult oīs hoīes saluos fieri et ad
agnitōz veritatis venire. **D**einde salutē pro
mittēdo credētibus et dānatōz cōminādo i cre
dulis subiūxit. **Q**ui crediderit fide formata et
p̄ dilectōez opante. i. p̄ se ut i adultis vel p̄ aliū
ut in puulis: et baptizat⁹ fuerit baptismo aq̄ si
fieri poterit: salu⁹ erit eterna salute a peccatis
et penis liberatē. **N**ō em̄ sufficit fides absq; ba
ptismo. p̄ quez aliq̄s i corpa xpo si assit facul
tas recipiēdi baptismū ab aliq. **S**i aē nō assit
facultas sufficit baptism⁹ sāguinis ut i marti
ribz. q̄ p̄ xpo i tēstīiunt anq̄ sint baptizati. vñ
flamīs ut i habētibz fidē xpi desiderātibz bapti
zari: s̄ p̄ueniūt morte anq̄ hoc possit impleri
Per alios ḡ puuli credūt i ecclesia. sicut ex ali
is trahūt peccata. q̄ illis i baptismo remittunt̄
p̄fessione aliena. **P**uū ē em̄. ut id qđ p̄ alienum
peccatū amiserit: p̄ alienū auxiliū (ut ecclīe et
patrinoy i q̄bus credē dicunt) recuperare et re
cipe possit. **Q**ui tō nō crediderit p̄ se vel p̄ ali
uz p̄temnabit̄ eterna dānatōe p̄ meritū insti
tie i fidelitatis sue. **N**ō ait. q̄ baptizat⁹ non fue
rit. q̄ p̄ fidē sine baptismo saluat̄ hō. cū eū ex
cludit articulus necessitatis. nō p̄cept⁹ religio
nis. **E**l qđ dictū ē nichodemo. nisi q̄s renatus
fuerit ex aq̄ et spū: nō p̄t itroire i regnū dī. sic

debet itelligi. q̄ p̄t p̄ferit renasci. **N**oli aut p̄su
mere de fide nisi oīdas eā in ope: q̄ sine hoc nō
poterit te saluare. **F**ides em̄ sine opibz mortua
ē. sicut et opa sine fide. **E**l greg. **F**ortasse aut
vnusq; apud semetipm dicat. **E**go iā credidi
salu⁹ ero. **E**lerū dicit. si fidē opibus teneat. **E**le
ra etem̄ fides ē. q̄ in hoc qđ verbis dicit: mori
bus non p̄dicat: et ille credit q̄ exercet opando
qđ credit. **E**l i iacobo. **Q**uid p̄derit fratres mei
si fidē q̄s dicat se habere: opa aut non habeat.
Nūquid poterit fides saluare eū: **S**icut em̄ cor
pus sine spū mortuū ē: ita fides sine opibz mor
tua ē. **D**einde etiā signa p̄ fidei augmētatōe et
p̄firmatōe p̄mittēdo: adiūgit. **S**igna aut eos q̄
crediderit hec sequent̄. p̄ ter meritū fidi suo tē
pore et cū fuerit necesse. **I**n noīe meo inuoca
to et honorato. i. in virtute nōis mei. demonia
eitiēt. qđ de multis legim⁹ q̄bō imūdi spūs obe
diebāt. linguis loquēē nouis. hoc factū ē i die
p̄thecostes in aplīs et alijs credētibz serpētes
tollēt. i. auferēt vel dispergēt qđ de aplo pau
lo patet. **E**t si mortiferuz quibz biberint. nō eos
nocebit. qđ d iohāne euāgelista factū fuit. **S**u
per egrotos manus imponēt: et bene habebūt
qđ etiā multi fideles fecerūt. **O**īa ei hec i p̄mi
tiua ecclesia. nō solū aplos et alios maiores: s̄
etiā frequēter alios simplices credentes fecisse
legim⁹. p̄ infidelibus p̄uertēbis: et ut fides cre
dentiū crescēt ac nutrire et firmare miracu
lis. **Q**ua nūc radicata et aucta. nō sic necessari
um est nūc fieri sicut passim tūc fiebant. q̄ suf
ficit ea que facta sunt solummodo legere et au
dire ac eis fidē adhibē. **S**i ḡ queraē quare p̄
dicatores et fideles moderni talia signa nō fa
ciunt: respondet s̄m greg. q̄ cū fides catholica
sit sufficienter p̄bata. per miracula xpi et aplo
rū eius. nō oportet ultra hāc p̄batōez reitēra
re amplius. **S**icut etiā arbuta cūz primo plā
tanē frequēter irrigantur. quousq; p̄ualuisse
videant̄. cū aut in terra radicē fixerint: talia
subtrahunt̄. **E**lerū tamē deus in posteris tēpo
ribz etiam multa miracula fecit ad p̄solatio
nē fideliū. ut patet de tēpore martirū et confes
soz. **F**uit tñ s̄m eundē ḡ eg. spūaliter nūc i ec
clesia. q̄ olim corporaliter fiebat in ea. **N**az sa
cerdotes p̄lm exorcisādo. baptizādo et ad pe
nitētiā vocādo. demonia eitiūt. dumq; secula
ria verba relinquētes. fidei et noue legis mis
teria insonant: linguis nouis loquunt̄. **Q**ui duz
bonis suis exhortationibz vitia et malitiaz de
alienis cordibz auferūt. serpētes tollūt. **E**t duz
hereticorū libros legūt. vel mortifera i p̄fessio
nibus seu pestiferas suasionēs audiūt: s̄ tamē
nō consentiunt: et ad praua nō p̄trahūt: mor
tiferū est quod bibunt: s̄ eis nō nocebit. **Q**ui
quoties primos in fide vñ bono ope i firmari p̄
spiciūt. dū eis tota v̄tute p̄currūt. et exēplo sue
bone opatōis illoz vitā roborāt. vel aīas i fir
mas suis orōibus sanāt: et deo recōciliāt. sup
egros man⁹ i p̄cūnt ut bene habeāt. **Q**ue nīmī
ruz miracula tātomaiora sūt. quāto spūaliora

et quāto p̄ hec non corpa s̄z anīe suscitant̄. In hoc etiā iſtruimur. q̄ q̄ verbis p̄dicam⁹ bonis opibus p̄firmem⁹. Tūc demonia eiſtiūt. q̄ d̄mo nū tēptatōes fide et ſigno crucis repellūt. Līguis loquunt̄ nouis. q̄ dei laudes et verba ſacra narrāt dīmiſſis friuolis et otioſis. Serpentes tollūt. qui detractores efficaciter rep̄bendunt. Mortiferū bibūt: ſz eis nō nocet. qui p̄ſuaſiones peſtiferas ſeu amara p̄uitia audiūt: ſz ſurda aure trāſeūt et p̄ nihilo ducūt. Sup̄ egros man⁹ iponūt et bene habebūt. q̄ p̄ bona ōba et opa alios a peccatis retrahūt et in bonis p̄firmāt. Et hec ſimiliter ſigna ſp̄ūalia: ſūt corporali bus meliora: quāto q̄ ſūt aīe corporalib⁹ p̄ferūtur. Et dixit eis. Vos aut̄ ſpecialiter eſtis. i. eritis teſtes hor⁹. ſ. q̄ vidiſtis et audiſtis: ⁊ que locut⁹ et opat⁹ ſū in medio v̄ri. v̄l hor⁹ ſupius deſcriptor⁹. q̄ tū ad xp̄i incarnatōz. p̄dicatōnem paſſionē et reſurrectōz. Et ne turbati cogitarēt quōd nos hoīes iſteote teſtimoniū p̄hibebimus gētib⁹ ⁊ iudeis qui te occiderūt: ſubiungit. Et ego mitto. i. mittā cito et de p̄pinq̄. ponēdo p̄nā p̄ futuro: et rōe certitudinis ⁊ rōe p̄mi t̄p̄is. p̄miſſū vobis auxiliū p̄is mei in vos id ē ſp̄itūſactū in ſigno viſibili. vt ſufficiatis ad teſtandum et ad p̄dicandū p̄ſtanter. ubiq̄ veritatē euāgelij. Pater enī p̄miſit cū dixit. eſſe fundā de ſp̄u meo ſup̄ oēs carnē. et q̄ fili⁹ p̄miſit dicēs. cū venīt paraclit⁹ quē ego mitto vob̄ a p̄re: id ē et pater p̄miſit. cū opa trinitatis ſint indiuiſa. Qui licet p̄cedit ab vtroq̄: ē tñ p̄ris auctoritate ſpiratōis. Et ne iſpecti p̄dicare p̄ſumerēt: adiūxit. Vos aut̄ q̄ debetis eē teſtes mei ſedete ⁊ manete hic i ciuitate hierl̄m. quoaduſq̄ induamini. ſ. vndiq̄ tanq̄ armatura ſp̄ūali virtute. nō hūana ſz celeſti. i. ſp̄ūſacti grā: ex alto. i. de celo. Hoc idē tangit i actib⁹ cū dī. et p̄ueſcēs. i. ſimul cū diſcipulis cōmedēs. p̄cepit eis ab hieroſolimis ne diſcedrēt: ſz expectarēt p̄miſſionē patris. Quasi diceret. hic et ibi ſufficiatis ad p̄dicandū p̄ſtanter veritatē euāgelij. donec p̄firmati fueritis p̄ donū ſp̄ūſacti. vt ſtetis aī reges ⁊ p̄ſides itrepidi. **Uñ cris.** Sicut milites iuaſuros multos nemo ſinit exire donec armati ſint: ſic et diſcipulos aī ſp̄itūſacti deſcenſum. ad p̄ſictū egredi nō p̄mittit. Cur aut̄ nō xp̄o p̄ſente vel eo diſcedente ſtatī ſp̄ūs venīt: Dicebat enī eos fieri cupidos rei et deinde recipe grām. Tūc enī magis ad deum erigimur: cum incūbit neceſſitas. Dicit aut̄ donec induamini virtute ex alto: nec exp̄ſſit quāto vt ſint iugiter vigiles. Quid igit̄ miraris. ſi dī em nouiſſimū non p̄abit. ubi dīe hūc p̄imum pandē noluit. **hec cris.** Licet ḡ xp̄c deſiſſet diſcipulis ſcripturarū iſtellectū et p̄miſiſſet p̄dicationis offitiū: tñ diſtulit executōz p̄dicadi vſq̄ ad ſp̄ūſacti receptōz in ſigno viſibili. per hoc inſinuans q̄ p̄dicans actu p̄us debet habē ſufficientē ſacre ſcripture notitiā: ⁊ grām ſp̄itūſancti p̄ ſiecturā. ſ. q̄ nō ſit p̄ſci⁹ ſibi de peccato mortali. Debēt q̄ppe p̄dicatores ſedere i ci-

uitate. i. i clauſtro ubi debz eē ciuitū vnitas. vacando ibi ſtudio et p̄tēplati. vt ibi hauriāt qd̄ poſtmodū i p̄dicatōe alijs effūdant. **Uñ hiero.** Nihil nobis rectū videat̄ niſi qd̄ diſcim⁹. vt p̄ multū ſilentiū d̄ diſcipulis mḡi efficiamur. docem⁹ aut̄ hoīes i eccleſijs qd̄ neſcim⁹: oēs alias artes abſq̄ doctore nō diſcim⁹: ſola hec tāuilis et tāfacilis ē vt p̄ceptore vel doctore nō egeat. **Uñ et ſm greg.** Notandū ē q̄ ſūt q̄s a p̄dicatōnis offitio vel iſpectio vel etas. p̄hibet. et tñ p̄cipitatio iſpellit. Qui a monēdi ſūt: ne duz ſibi tantū onus offitij p̄cipitatio arrogat. vnam ſibi ſubſequētis melioris abſciat. Et vt p̄ſiterēt. q̄ ip̄a veritas que rep̄te quos vellet robore potuiſſet. vt exemplū ſequētibus daret. ne iſpecti p̄dicare p̄ſumerēt. Poſtq̄ plene diſcipulos de v̄tute p̄dicatōis inſtruxit: ilico adiūxit. vos aut̄ ſedete i ciuitate. quoaduſq̄ induamini v̄tute ex alto. In ciuitate quippe ſedem⁹: ſi intra mentiū n̄arū nos clauſtra p̄ſtrigim⁹ ne loquendo exterius euagemur. vt cū virtute diuina p̄fecte induemur: tūc quaſi a nobiſmet ip̄is foras etiā alios inſtruetes exeamus. **Dec greg.** Comedūt igit̄ et gaudēt diſcipuli p̄pter p̄ſentiā dñi ſui: ſz nihilomin⁹ p̄pter diſceſſū turbati. Tanta enī amoris teneri tudine eū diligebant. q̄ etiā verba diſceſſionis ſue equo aīo ſuſtinere nō poterāt. Cūq̄ comediffet eduxit omnes verbo. ſ. nō manu foras. i. extra ciuitatē i bethaniā. i. verſus bethaniā. q̄ mons oliueti ad quē exierunt ē in via verſus bethaniā: et bethaniā i latere montis oliueti ē ſita. Eduxit eos foras. vt viderēt eū aſcendentē. p̄ hoc inſinuans q̄ ciuitas tumultuoſa nō ē loc⁹ apt⁹ ad diuinoz p̄tēplatiōz. Prius eduxit eos foras extra ciuitatē. vt ſignificar̄ nō habere nos hic manētē ciuitatē. deinde in bethaniā q̄ inter p̄tatur domus obedientie. vt qui ex obedientia deſcendit et humiliatus eſt ad mortem. oſtendatur ex merito obedientie aſcendiſſe. et exaltat⁹ in celum ſm illud. humiliat⁹ ſemetip̄m factus obediens vſq̄ ad mortē. p̄pter quod et de⁹ exaltauit illum. ⁊ vt ſignet p̄ obedientie opera eos tranſituros ad celeſtia. et q̄ nō ē aſcenſus in celum. niſi per obedientie meritum. Sicut ḡ inobedientia homines de paradifo eiecit: ſic obedientia introducitur. Tūc ſm bēdā eduxit eos in bethaniā. p̄pter ſitum ei⁹ v̄lle que i latere mōtis oliuap̄ poſita ē. q̄ videlz obedientis ecclie dom⁹ i ip̄ius ſūmi mōtis. i. xp̄i latē. ſidei ſpei dilectōisq̄ ſua fūdamēta locauit. Poſtq̄ ḡ eos foras duxiſſet: tūc dixit eis q̄ in mōte oliueti trāſirēt. et idē eū i celū aſcēdētē viderēt. q̄ idē aſcēdere volebat i celū. et tūc diſparuit ⁊ euaniuit ab oculis eor⁹. p̄ montē itelligit̄ eminētia ſp̄ūs i p̄tēplatiōe. p̄ oliuas aī pinguiſſimi ſp̄ūs deuotō. v̄lteri⁹ v̄o p̄ iſta nō reſtat niſi ſalutis aīe in celū. Igit̄ aplī v̄ndecī cū m̄e dñi ac alijs diſcipulis et mulierib⁹ v̄nanimē ſtatī venerūt i mōte oliueti. ⁊ ibidez itēz dñs eis apparuit. Ecce quō habes hodie duas apparitiōes

Conspice nunc bene eos: et cuncta que fuerunt. **C**onsidera nihilominus factos presbiteros ibidem iustitiam exercitantes. quod libenter et reuerenter ituentur dominum et affectuose benedicunt. per quam tantum affecuti sunt beneficiu. quod etiam ituentur illos excelsos principes et duces diuini exercitus. quos inter omnes ad expugnandum et vincendum uniuersum mundum elegit dominus. Tunc quidam ex his qui conuenerant: ceperunt eum interrogare: dicentes. Domine si in tempore hoc restitues regnum israel: Quidam impium et carnaliter sapientes. uidentes alienigenam regnare: et iudeos sub prelo esse: desiderabant quod regnum ipsum nationi redderetur iudayce: et querebant de restitutione regni israel temporalis: etsi rex iudeis daretur hoc tempore putantes tunc a domino regnum restituentur. et a domino alienigenam. scilicet gentiliu que iudeis dominabatur liberandum. sicut et duo discipuli putabant: dicentes. nos autem sperabamus. quod ipse esset redemptor israel. **A**c si isti interrogantes eum dicerent. Numquid hoc tempore regnabis sicut dauid et salomon: et dominaberis nationibus? Alij uero magis instructi scientes restitutionem illam non nisi finaliter futuram. scilicet circa tempus iudicii. querebant de restitutione regni israel spiritualis scilicet de liberatione et dilatatione ecclesie. **A**c si dicerent. Numquid hoc tempore facies quod promissisti ecclesie. **U**n aug. Ergo discipuli christi obducturi aspectu ascensurum christum. interrogauerunt eum: et dixerunt ei. Domine si in hoc tempore presideris: et quando regnum israel? **Q**uod regnum? **D**e quo dicimus? abueniat regnum tuum. quando regnum tuum? **Q**uoniam regnum tuorum: quando regnum humilium: quando typus superborum? **Q**uoniam venturum sit quod ad te? **S**ic uide quod hodie venturum sit: et non timebis cum uenerit. hec aug. Dominus autem super hoc non certificauit eos. ex quodam tamen in responsione eius posito: possent intelligere restitutionem illam multis temporibus differendam. **N**on est inquit uerum nosse tempus uel momenta. que pater posuit in sua preestate. id est numerum temporum et momentorum usque ad finem seculi que tamen patet scire patris mei. **N**on est quippe aliquorum nosse tempus ultra quod reuelatur uel traditur per scripturas. quod hoc est prescriptum scilicet secundum scripturas nosse est eruditio. **A**c si diceret. Ad uos non pertinet scire futura. que in sola dei dispositione sunt posita. de quorum numero est regni iudaici restitutio. **N**am ipsum restitutionem non est carnaliter sed spiritualiter. quando circa finem seculi iudei crederent in christum. qui fuit rex eorum: et quando regnabit in domo iacob: uere sine fine seculi in eternum. **N**ihil inquam ad uos querere de secretis hominum: nec ad ea precipienda estis perdonei: sed de his que ad uos spectant estote solliciti. quod fuerat accipietis uirtute sancti spiritus superuenientis in uos. cuius uirtute purificati et roborati. ut possitis mea uerba loqui et doctrinam meam ferre: eritis mihi testes peruersationis et doctrine mortis et resurrectionis mee. primo in hierusalem. secundo in iuda postea in samaria. tandem usque ad ultimum terre. **A**c si tacite diceret. Ante regni illius restitutionem non solum hierosolimam: sed et omnes fines iudee et samarie ac etiam mundi terminos per circuitum euangelij fama percurreret. **P**rimo siquidem predicatum est euangelium in hierusalem: sed propter lapidationem stephani et

mortem iacobi gladio occisi. egressi sunt de hierusalem predicantes in finibus iudee. postea transierunt ad samaritanos: et inde processerunt per mundum ad alios. **U**bi aug. Quo autem pacto ab apostolis est predicatio ista completa. quando adhuc usque sunt gentes in quibus modo ceperit: et in quibus nondum incepit impleri. **N**on utique hoc sic a domino mandatum est apostolis. tanquam ipsi soli in quibus tunc loquebatur. tantum munus fuerint impleri: sed sicut eis solis uidetur dixisse. ecce ego uobiscum sum usque ad consumationem seculi. quod tamen eum uniuersae ecclesie promississe. que alijs morientibus alijs nascentibus. hic usque in seculi consumatione futura est quod non intelligat. hec aug. **E**t quia euangelium primo predicatum est in hierusalem. inde est quod audita pronuntiatio euangelij. vertimur ad orientem quasi ad hierusalem. gratias agentes et dicentes. gloria tibi domine. quod inde uenit ad nos euangelium. **U**nde scriptum est. de syon erit lex: et uerbum domini de hierusalem. **U**n et aug. Cepit enim ecclesia ab hierusalem ista terrena. ut gaudeat in deo in illa hierusalem celesti. ab hac enim incipit: ad illam terminat. **I**n illa tota ecclesia erit: ab ista exordium fidei supersit. hec aug. **S**ed uerba euangelij leuiter pronuntiat: uertit faciem per aquilonem. ut ostendat uerbum dei dirigere eum. qui per aquilonem designatur. scilicet per diabolum. qui dicebat in corde suo. sedabo in latere aquilonis: et ero similis altissimo. **E**t dominus ille post quod locutus est eis. que ad eruditionem sue pertinebant consolationis. unumquemque osculatus est in intimo amore cordis. **Q**uia secundum ambrosium. apostolis reliquit oscula pacis. deinde ualedicens eis. eleuatis manibus ut suos patrum offerret. benedixit eis. scilicet bona optando. promittendo. proferendo. ut eos per hostem muniret. ut bonis celestibus augetet. **E**t ut dicit theophilus. forte in hac benedictione uis per uationem eis infudit. usque ad spiritus sancti aduentum **E**x loco isto duxit ecclesia in consuetudinem quod episcopi in fine misse dent benedictionem. **U**bi origenes. **Q**uod autem eleuatis manibus benedixit eos. significat quod deceat benedictorem cuius ornatum esse varijs operibus et arduis respectu aliorum: sic enim manus tollunt in altum. hec origenes. **I**n recessu suo benedixit christus discipulis. sicut patet receptis a filiis benedixit eis. et hoc fecit primo propter maiorem eorum necessitatem. secundum illud. cum enim cum eis ego seruabam eos et cetera. ubi petit eos per recessum suum suari a malo. **S**ecundo ad ostendendum finale et perseverantem erga eos suam dilectionem secundum illud cum dilexisset suos qui erant in mundo: in finem dilexit eos. **I**nstruxit etiam per hoc superiores in ecclesia. ut recedentes a subditis benedictionibus eos deo commendarent. **I**dis finitis. ab orientem uersa facie (ut dicit damascenus) cepit sua propria uirtute non aliena eleuari ab eis et ascendere. uidentibus illis. quos scilicet tanta uisione dignabatur: et uidentibus deducenibus. ut scilicet desiderium ueniendi ad ipsum in eis excitaretur. et triumphaliter proprio motu per dotem agilitatis in celum supremum ueniret: ferebatur. **T**unc mater et omnes alij aspicientes eum in celum eleuari: prosterunt in terram adorantes. et

propter biscessu lacrimas continere non poterat. multum tamen gaudebat. quod ipsum sic gloriose celum petere cernebat. **O** quilibet mater cum filio de hoc mundo recessisset: sed ea ab ipso hic manere dominus voluit. quod propter confirmandos credentes utile et expediens fuit. Nostre etiam fidei necessarium erat. quia ipsa per ascensionem domini inter apostolos perfructu. multa eis revelavit quod de mysteriis illius cognoverat. **En** **ansl.** **S** o bone ihesu. istius tue dulcissime matris piissime filii. quod pati potuisti. ut te in regnum glorie tue remeante: illa quasi orbatam in miseriis mundi reliqueres. et non ea statim regituram assumes. **E**rat ut mihi videbatur necessaria nostre fidei perfructio sua per ascensionem domini inter apostolos ei. quod licet ipsi per revelationem spiritus sancti edocti fuerint omnem veritatem: incomparabiliter tamen manifestius ac eminentius. ipsa per eundem spiritum ipsius veritatis intelligebat profunditatem: ac per hoc multa eis per illam revelabantur. quod in se non solum simpliciter scientia: sed et ipso effectu et ipso experimento cognoverat de mysteriis eiusdem domini nostri ihesu christi. Nec dilatio sue assumptionis quoque iacturam inferre valebat immensitati amoris et gaudij sui: quoniam ipsa perfectio amoris et gaudij ita illam reficiebat plenitudine sui. ut hoc ipsum ei ad augmentum amoris et gaudij magnopere fieret. quod illic se esse videbat ubi deum quem per cunctis amabat velle magis sciebat. **I**gitur ubique erat: et ipsa in deo et deus in ea iocundabatur. quia ipse iocunditate felix hoc per ceteris ubique fieri cupiebat. quod sapientie dei potissimum placere intelligebat. **hec anselmus?**

Et est notabile. quod dominus suos primo de civitate eduxit. secundo eos in bethaniam duxit. tertio eis benedixit. quarto ascendit. in quo datur intelligi. quod peccatore primo educit de peccato. secundo ipsum in bethaniam. id est in domum obedientie ducit statum eius mutando. tertio ei benedixit gratia replendo. quarto ascendit. id est ascendere facit ab inferiora transferendo. **E**t ascendens dominus ihesus duxit secum illam multitudinem nobilem. id est captivam captivitatem. id est captivos a captivitate inferni. quos secum victor eduxerat et celi apertam iam porta pandens iter ante eos. se sequentes ut michaeas prophetam dixerat exules intro duxit in regnum patris sui. concitantes illos faciens angelorum et domesticos dei. quatenus et ruinas angelicas restauraret. et eterni patris honorem cumulare: et se triumphatorem ostenderet: et dominum exercituum comprobaret. Dominus itaque gloriosus candidus et rubicundus. splendidus et gaudiosus precebat eos. viam eis ostendens et ipsi sequebantur eum cantantes et iubilantes. **I**nterim autem michael prepositus paradisi pergens ad patriam celestem. nuntiauit quod dominus ascenderet ad eam. **E**t ecce omnes beatorum spirituum ordines occurrunt eidem deceter et seriatim per acies suas. **En** ex eis non remansit. quod domino suo obviam non veniret. **E**t inclinantes se. cum omni reverentia quam poterant eum cum hymnis et canticis ineffabilibus deducebant. **Q**uis enim posset catus et iubilosus quod ab ipsis fiebat explicare. et quis posset hoc gaudium enarrare? **S**ed et illud gaudium quod dicere possis quod tabernissimi spiritus sanctissimi presens habuerit cum

sibi adinvice occurrerit? **O**mnis iubilabat et psallebat. nam iuxta prophetam ascendit deus in iubilante quod maxime refertur ad vocem iocunditatis receptorum cum ipso descendentium. quod prius voce lacrimabili clama verunt in partibus inferni. advenisti desiderabilis quem expectabam? in tenebris: et dominus in voce tube. quod refertur ad sonum predicationis apostolorum. quod tunc fuit eis iunctus domino dicente. euntes in mundum universum predicare euangelium omni creature: et tunc enim in omnem terram exiit sonus eorum: tamen per spiritus sancti receptionem. **C**umque psalleret tamen angeli qui ante beatos. dominus iunctis manibus de voce et sursum ante perterritis et nubes sub pedibus ascendit: et omnes beati simili modo iunctis manibus cum domino ascenderunt. **D**ominus autem ascendente quodam choro angelorum ipsum precebat. quodam sequebantur. alij a dextris et alij a sinistris cum ipso commitabantur. filii et cum beatis angelis. **A**scendebat vero dominus plane et morose. propter consolationem nostris et discipulorum. quousque poterant videre eum. **E**xtunc autem nubes lucida et candida suscepit eum ab oculis eorum carnalibus. quod claritate nubis circubatur? ultra? non est visus. ut quod christum secundum carnem noverant ultra iam sic non noscerent. **A**scendit usque ad nubes ea forma quam ante passionem habuit. susceptus autem a nubibus ea qua in morte apparuit. **Q**uasi in globo balne nubes ascendit. non per modum vehiculi: quod ab ascendendum egret misterio angelorum? vel nubis. quod sua propria virtute ferebat: sed per modum obstaculi ut ab oculis mortalium non videretur. **E**t ut per hoc ostenderetur. quod omnis creatura parata est obsequio suo creatori: nubes enim quam subtraxit eum ab oculis insipientium et angeli assistentes ibi ostendebant quod creatura corporalis et spiritualis subiecta est obsequio christi. **E**t tunc in momento cum omnibus angelis et patribus sanctis: erat in patria celestis beatitudinis. **A**scendit ergo christus. et per nubes celos penetrans assumptus est in celum ethereum seu empireum. non virtute aliena sed propria. tamen ratione divinitatis quam omnia prestant: tamen ratione humanitatis gloriose. quod corpus gloriosum obedivit ad nutum anime quantum ad motum localem per totam agilitatis quam est in tali corpore. **En** non currum. non angelis sublevarum? legimus: quod quod fecerat omnia super omnia sua virtute ferebat. **E**noch vero ab angelis translatus est: et beatus lias currum subuectus est in celum aereum: non virtute propria. quod homines puri erant et virtute indigebant aliena. et quod eorum corpora nondum sunt glorificata.

Stabant autem magister et discipuli et magdalena et alij intuitus in celum eundem illum quod apparerat oculis eorum. **En** **ambro.** **S**tabant beati apostoli toto suspensi corpore et ascendente ad celum dominum. quod incessu non poterant: oculis sequebantur. **E**t licet ab eum deducendum saluatorem visio humana defecerit: fidei tamen devotio non deficit. **E**t sic ab nube ei deducunt christum oculis: usque ad celos autem cum christo fidei devotione comitantur. **En** ait apostolus. scientes fidem nostram in celis esse cum domino. **N**on autem perfructio in celis est. **hec ambro.** **Q**uid erat videre dominum sic gloriose ascendente. **E**t si quis potuisset audire et videre illos beatissimos spiritus et animas sanctas cum eo pariter iocundantes: forte per gaudium anima illi a corpore sepata fuisset: et cum eis etiam periret ascendisset. **C**umque iam do-

min^{us} subtract^{us} eēt ab oculis et p^{er}spectu eorum. adhuc tamē suspēsis vultib^{us} iⁿuebantur iⁿ celū. Propterea duo angeli iⁿ forma viroz. steterūt iuxta illos iⁿ vestib^{us} albis. ut gratulatio monstrarē ex ip^sis idumētis: et dixerunt eis. Viri galilei. q^{ui}d statis hic aspiciētes iⁿ celuz. Galilea ap^{osto}lor^{um} patria fuit: vñ q^{ui} viri galilei dicū^t. Ac si dicerēt. Statie hic et iⁿ celū aspicietis q^{ui}si obli^{ti} q^{ui}d facere debeatis. Redite iⁿ ciuitatē et expectate p^{ro}missionē p^{at}ris: sicut dictū ē vob^{is}. Ecce b^{ea}te. nec expectate i^hsm ut mō redeat: s^{ed} iⁿ fine t^{em}p^{or}is sic veniet quēadmodū vidistis eū euntem iⁿ celū. I^{bi} ē sicut baiulis nubibus vidistis eū iⁿ celū ascendēte: sic baiulis nubib^{us} videbitis eū iⁿ aere ad iudiciū descendēte: et quēadmodū vidistis eū ascendēte iⁿ celū iⁿ forma hūana. cui cōpetit videri oculis corp^{or}alibus et moueri de loco ad locū: ita veniet iⁿ eadē forma et carnis substantia ad iudiciū. q^{ui} sicut fuit iudicat^{us} iⁿ forma humana: sic veniet ad iudicandum mun^{di}bus. veruntamen iudicatus fuit iⁿ forma humana passibili. ascēdit autem iⁿ celuz: et vēiet ad iudiciū iⁿ forma hūana gloriosa et iⁿpassibili. **En^{im} aug.** Sic veniet quēadmodū vidistis eū eū tē iⁿ celū. i. iⁿ forma hūana iⁿ q^{ui} iudicat^{us} ē: iudicabit. ut etiā illud p^{ro}pheticū impleat^{ur}. vidbūt iⁿ quē pupugerūt. **Et ite^m p.** Itaq^{ue} si rediturū eū credim^{us}. nos expectare debem^{us}: ne sic nos p^{ro}phēdat aduēt^{us} illius. nō suspicātes. sicut p^{ro}phēdit nūc castigatō delinquent^{is}. cohercio nāq^{ue} p^{re}sentiuz ymaginē habet iⁿ se futuroz. Cauēbū ē g^o. ne si iⁿ p^{re}nti verbē nō corrigimur: futura seueritate damnemur. **hec aug.** Cōsidra hic. quō dñs ihs de suis sollicit^{us} fuit. Na statū cū euauit ab oculis eoz. misit āgelos suos. tū ut mēstos de absētia dñi p^{ro}solarent^{ur} et p^{ro}fortarēt. tū ut euz vere ascēdisse iⁿ celū. s. iⁿ regionē āgeloz demonstrarēt nō sicut enoch et helias q^{ui} trāslati sūt iⁿ paradi sū terrestre. q^{ui} licet eminēs sit. tū tñ ptingit sū lunarē regionē. tū ne diuti^{us} ibi morarent^{ur} et nī miū ibi stātes fatigarent^{ur}: s^{ed} poti^{us} recedētes p^{ro}missū p^{at}ris expectarēt. Angelis itaq^{ue} disparētib^{us}: ip^si iⁿ loco vbi steterunt nouissime pedes ei^{us}. adorātes xpm. s. deū et hoīez ut deo p^{ro}sona^{li} liter unitū: reuersi sūt a mōte q^{ui} vocat^{ur} oliueti p^{ro}pter copiā oliuaz. sabbati habēs iter. i. itinē sabbati. s. spacio miliarū distās ab hierlm. qā nō āpliori spatio licebat iudis p^{ro}gredi iⁿ sabbato de villa vel ciuitate iⁿ qua erāt: s^{ed} circa p^{ro} mille passus deābulare poterāt. **Net^{us} editio** habet: a monte triū luminū. Si aut^{em} dicit^{ur} ē mons oliueti. q^{ui} d^{icitur} nocte ex p^{ar}te occidētis illuminabatur igne tēpli. vbi erat ignis iugis iⁿ altari: mane a p^{ar}te oriētis p^{ri}mo excipiebat radios solis. anq^{ue} il^{le} lustraret ciuitatē: habebat etiā copiā olei q^{ui}d ē lumis fomētū. **Et** fgressi sūt iⁿ hierlm cū gaudio mag^{no}. q^{ui} oīa mīsteria erāt iⁿpleta iⁿ xpo. letātes d^{icitur} dei et dñi sui glorificatōe. quem post tri^{um}phum resurrectōis etiam celos cognouerāt penetrasse. de hūani generis p^{ro}pleta retem p^{ro}te. de restauratōe ruine āgeloz. q^{ui} de deiectōe

demonū. de p^{ro}fusione iudeoz iⁿfideliū. de spiritus sācti p^{ro}missione. de hūane nature exaltatōe. de certa spe generalis resurrectōis q^{ui} ascētionis future. ex q^{ui} enī caput resurrexerat et ascēderat. ibi et de mēbris p^{ro}certo sperare poterāt. **Hāc** af^{ter} ultimā p^{ro}cessionē discipuloz p^{ro} i^hsm. q^{ui} onan^{iter} sūt egressi: q^{ui} postea unanimiter sūt fgressi. rep^{re}sentat ecclesia dñicis dieb^{us} egrediēdo de ecclesia et redeundo ad eā: quasi de hierusalē rediēs iⁿ hierlm. **En^{im} iⁿ eo** q^{ui} d^{icitur} ecclesia egredimur crucē dñi p^{ro}ferēdo: rep^{re}sentam^{us}. q^{ui} illi egressi sūt p^{ro}uēte crucifixo: iⁿ eo aut^{em} q^{ui} cū cruce dñi redim^{us}. licz illi sine crucifixo redierūt: rep^{re}sentam^{us} q^{ui}d ait. vobiscū sū vsq^{ue} ad p^{ro}sumatōz seculi. quia licet nō redierūt crucifixus cū eis p^{ro}ntia corpa^{li}: rediūt tñ cū eis p^{ro}ntia spūali. **Iⁿ p^{ro}mitiua** at^{que} ecclesia hūmōi rep^{re}sentatio fiebat quinta feria. q^{ui} tūc solēnis erat p^{ro} veneratōe ascētionis. sicut p^{ri}ma feria. s. dies dñica p^{ro} reuerētia resurrectōis. **S^{ed} q^{ui} supuenerūt festa** sāctorū: et celebrare tot festa erat q^{ui}si onerosū. iō solēnitas q^{ui}ntē ferie ē sublata: et p^{ro}cessio ad dñicā trāslata. **De loco** aut^{em} ascētionis dicit sulpiti^{us} ep^{iscop}us hierosolim^{itan}tan^{us}. q^{ui} cū ibi postea edificata eēt ecclesia: loc^{us} ille iⁿ q^{ui} steterūt xpi ascēdentis vestigia. nū q^{ui} potuit sterni paup^{er}imēto postmodū. imo resiliēbāt marmora iⁿ ora collocātū. **Calcati** etiā a dño pulueris hoc dicit eē documentū. q^{ui} vestigia imp^{er}ssa cernunt^{ur} iⁿ ibitē: et eandē adhuc specie velut iⁿpressis vestigijs terra custodit. **Et** ut ait beda. euz terra eadē a credentib^{us} quottidie minuat^{ur}: tñ eadē vestigia p^{ro}stinū statū p^{ro}tinuo recipiūt. **Nec** sūmū eccl^{esi}e cacumen. p^{ro}pter dñici corp^{or}is meatū p^{ro}tegi potuit: s^{ed} a terra trāsitus xpi vsq^{ue} ad celū patet. **Adhuc** ē ibi eccl^{esi}a iⁿ q^{ui} solebāt eē nigri mōachi cū abbate: et ē ibi sā^{ct}ae egiptiace sepulcrū: et loc^{us} vbi apli p^{ro}posuerūt simbolū. **Tūc** descēderūt apli euz matre dñi et alijs mulierib^{us} ac discipulis iⁿ cenaculū mōtis syon: et ibi morabāt^{ur} expectātes p^{ro}missi^{on}ē. put a dño erat eis mādātū. ibi ē loc^{us}. vbi beat^{us} mathias iter ascētiōnez et penthecosten fuit loco iude iⁿ aplatū elect^{us}. **Et** erāt oēs vnanimiter iⁿ oīoe p^{ro}seuerātes: et assidue debitis horis sine intermissione orātes: et per orationē ad receptōez spiritus sācti se p^{ro}parantes quottidie: ut p^{ro}missū mererēt^{ur} accipe. **Et** quīs dictuz sit q^{ui} erant p^{ro}seuerantes iⁿ oratione: et non sit additū iⁿ ieiunio. q^{ui}dā tñ a festo ascētionis vsq^{ue} ad penthecosten ieiunāt exemplo ap^{osto}lor^{um} q^{ui}s aiūt ieiunasse iⁿ spatio illo. q^{ui} dictuz ē iⁿ euāgelio. veniēt dies iⁿ q^{ui}bo aufere^{re} sponsus ab eis: et tūc ieiunabūt. **Orabāt** g^o q^{ui} ieiunabāt quia xpc spōsus ab eis ablat^{us} carne recessit. **Et** erāt sēp iⁿ cōiter vel frequēter iⁿ tēplo. q^{ui}d ē loc^{us} oīoīs laudātes deū de beneficijs suis. et benedicētes. id est magnificantes de p^{ro}missis diuinis: et orantes deuote p^{ro} recipiendis spiritus sācti donis vel laudantes deum de propria sua bonitate iⁿ se ac p^{ro} domini sui glorificatione et ascensione: q^{ui} benedicētes id est gratias agētes

De ascensione

de bonorū suorū cōmunicatōne ac p̄ spūssācti p̄missione: et eorū p̄ angelos facta p̄solatōe. **Nō** aliquo mūbano distrabūf: s̄ oīb̄ p̄ceptis iugiter diuinis laudib̄ isistūt. ut in loco oīois. et inter laudū deuotōes. p̄missū s̄ctispūs abueituz p̄mptis et patis p̄ oīa corbilo expectēt. **Uicis** sim quidē habitabāt mō in tēplo ad oīes: mō i cenaculo ad quietē. **En** hoc aduerbiuz semp dicit ibi frequētiā et oportunitatē nō more suo durationē p̄tinuā. Quos nos imitātes i sacra vita sp̄ degam⁹. laudātes deū et benedicentes. **Sic** em̄ et nos quotidiana illius merebimur benedictōne sublimari. si quotidie triūphalis illius in celū ascēsiōis memores. laudātes et benedicētes deū in hierlm̄. i. sup̄ne pacis. sperata ac desiderata visione quiescim⁹: et orātes ut dona ipsius recipe possim⁹. similes hoībus expectātib̄ dñm suū qñ reuertat⁹ a nuptijs. vñ beda. **Et** semp et i loco hoc maxime fr̄es carissimi memisse nos decet f̄monis dñi. q̄ discipulos glorificās. b̄f̄i inq̄t oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. q̄s et̄m dicē. q̄s digne valeat cogitare: q̄ beata p̄p̄ctōe oculos ad terrā d̄flexerunt: q̄b̄ ip̄m quē adorabāt celi regē. diuicta mortalitate quā assūpserat ad paternae claritatis soliū iāz f̄dire p̄spererāt. **Q̄**bulces lacrimas quāta spe et letitia seruētēs. p̄gressū celestis patrie fuerūt: q̄ deū ac dñm suū p̄t̄ sue nature iā ferre cernebāt. **Merito** ḡ tali spectaculo relecti. post q̄ adorauerūt ubi steterūt pedes ei⁹. postq̄ vestigia q̄ nouissime fixit. lacrimis rigauere p̄fusis: p̄festum rebire hierosolumā. ubi aduentū s̄ctispūs expectare sūt iussi. **Et** ut digni celestibus p̄missis existerēt. erāt semp in tēplo laudātes et benedicētes deū: sciētes certissime. q̄ illa solummodo corda spūssācti inuifere et inhabitare dignat⁹. q̄ locū oīois frequētantia. q̄ laudī et benedictōi diuine viderit eē dedita. **En** et i actibus eorū legiē de ip̄is. **Idi** oēs erāt vnanimiter p̄seuerātes i oīoe. **Q̄d** nobis ē testimoniū op̄is apostolici sollerter imitandū. videlicet. ut qui celestia p̄missa habem⁹. q̄ p̄ his accipiendis sedulo supplicare p̄cipimur. et oēs ad adorandū pueniamus et in oīoe p̄sistamus: et vnanimi dñm deuotōe p̄dicemur. **Nec** dubitandū ē. q̄ sic nob̄ orātibus pijs p̄bitorū auditū accomodare et sp̄ritus sui gratiā nr̄is q̄ corbilo i f̄dere dignabit⁹. q̄ nr̄os q̄ beatos faciet oculos: et si nō ut apostolorū. qui cōmorātes in mūdo dominū q̄ docentē et miracula facientē. qui post triūphū mortis resurrexissē atq̄ ad celos redeūtes videre meruerunt: certe ut eorū de q̄bus thome ap̄lo dicit. q̄ vidisti me: credidisti. beati q̄ non viderūt et crediderūt. **Cū**ctis et̄m credētib̄ siue illis q̄ incarnatōis ei⁹ t̄pa nascēdo p̄cesserūt siue his q̄ i carne eū viderūt. siue nob̄ q̄ p̄ eius ascēsiōē credim⁹. cōmunis ē ei⁹ hilarissima p̄missio. q̄ dicit. **Beati** mūdo corde: qm̄ ip̄i deuz videbūt. **hec** beda. **Dñs** ḡ ihs cū vniuersa p̄dicta. felici multitudīe. ap̄iēs ianuas paradisi. vsq̄tūc hūano generi clausas itrauit triūpha

domini nostri

liter et gaudēter i eas. **Ascē**bit autē i celū impi reū sup̄ oēs alios celos. imo sup̄ oēs sp̄ritū beatū et oēs creaturā. et sup̄ id qd̄ nominat⁹ i hoc seculo vel i futuro. **Et** nota q̄ triplex eē celū i sinuat aplūs. ubi fatef̄ se raptū vsq̄ ad tertiū celū. **Inter** quos celos fm̄ aug. p̄mū ē corpale sole. luna et stellis ornatū. secūdū ē spūale sp̄ritib̄ āgelicis deputatū. tertiū ē sup̄intellectuale soli diuinitati appropriatū. **Ad** hoc tertiū raptus fuit paulus. q̄ nō ad visionē corporis celestii. nec ad cognitōē celestii sp̄rituū: s̄ ad p̄t̄plationē nudā diuine essētie rapt⁹ fuit fm̄ aug. et in hoc celū ascendit xpc. **Et** sedet a dextris dei. nō q̄ sessio dei itelligat⁹ corporaliter ut xpc hō sedeat a dextris et p̄ a sinistris: s̄ dicif̄ sedere p̄pter iudiciariā p̄fatē quā a p̄e accepit. q̄ sedē iudicātis ē. **Sedē** autē a dextris si referat⁹ ad xpm̄ rōe deitatis. sic ista sessio ip̄ortat eqliatē cū patre. q̄ p̄regnat p̄i i eqliatē maiestatis fm̄ deitātē. fm̄ quā fili⁹ patri eqliis. **Si** autē referat⁹ ad xpm̄ rōe hūanitatē: hoc p̄ eē dupliciter. vno mō iqtū ē vnita actualiter ip̄i deo: et sic ista sessio importat quāndā associatōē honoris. q̄ eadē veneratōe venerat⁹ hūanitas inq̄tū vnita d̄bo cū ip̄a deitātē. sicut vestis regia cū ip̄o rege. qñ ē ea actualiter i d̄ut⁹ et sic xpm̄ i dextera dei p̄is sedē: ē hūanitatē i gloria diuinitatis req̄lescere. **Alio** mō fm̄ se: et sic sedere a dextris p̄is designat eē i potiorib̄ ei⁹ bonis. sicut dextera est p̄ nobilior et potior corporis. **Merito** xpc d̄i sedē ab dextera dei. sedere quidē q̄ laborauit. ad dextera autē. q̄ i sinistra aduersitatis diu fuit. dei vō d̄i. q̄ p̄ abiectōem merito gloria sequif̄. **Dicif̄** ḡ sedē. q̄ eqliis ē pat̄ri in p̄ate iudicandi. d̄i et stare q̄ suos iuuat i malitia p̄nti. **Nos** credim⁹ xpm̄ a dextris pat̄ris sedē. q̄ credim⁹ eū regnantē et quiescentē q̄ notant⁹ p̄ sessionē. **Stephan⁹** autē vidit euz a dextris dei stantē. q̄ i tribulatōe posit⁹ habuit eū p̄pugnatorē et susceptorē. q̄ notat⁹ p̄ statōē. **Sicut** em̄ sedē quiescētis ē et iudicātis: ita stare pugnātis et adiūctis. **Sedēs** ḡ ab dextera p̄is. iugiter vultui benignissimi patris apparet. et vulnerū q̄ p̄ nobis p̄tulit cicatrices ostēdit ad interpellandū p̄ nobis. **Oēs** vō s̄cti patres et beatissimi spūs: iubilabāt corā deo laudes. **Si** em̄ moyses et filij isrl̄ post trāsituz maris rubri: cecinerūt carmen domino: et maria p̄phetissa soror eius et relique mulieres eaz sequētes canebāt domino in t̄ympanis et choris quātomagis modo omnes hoc faciūt cunctis aduersitatib̄ supatis. **Omnes** igit̄ ibi p̄stituti p̄fallunt. omnes cantāt. omnes exultant. om̄s letantur. omnes gaudent. omnes iubilant. om̄s manibus plaudūt. omnes tripudiant. om̄s iocūdant. **Elere** nūc in sup̄na hierlm̄ audif̄ canticū letitiē. et p̄ oēs vicos ei⁹ ab vniuersis dicitur alleluia. **Nūq̄** ab origine mūdi tale festū et t̄asolēne pasca celebratū ē i patria. nec vnq̄ erit nisi forte p̄ diem iudicij cum oēs ibi cū corporib̄ gloriofis p̄sētabimur electi.

Magnū itaq; et solēne ē hoc festū. Nā quicquid
de' usq; mō fecit: fecit ut ab hūc diē puenit. Ce
lū et terra ⁊ oīa q̄ i eis sūt. facta sūt ppter hoīez
hō aut ppter gloriā habēdā celestē. ad quā usq;
nūc ptingē p' peccatuz nō poterat. quātūcūq;
iustus ēēt. Quia g' oīa ppleta sūt i ascensione.
magnific' valde ē dies iste. **N**obis quippe
dies p'rie ē festū solēnissimūz dñi ihu. qz hodie
īcepit sedere ad dexterā p'ris ⁊ requiē cape a la
boze sue pegrinatōis. Est etiā p'rie festū omniū
supnoz spiritūū. qz de dño suo quē añ ibi i hu
manitatis forma nō viderāt: nouum suscipiūt
gaudiū. et qz hodie pmo īcipiūt restaurari ru
ine ipoz. in tāta multitudine beatorū: et cog
scunt numerū suū p peccatū dīminutū. p dñm
ihm reintegrādū. Si g' gaudiū ē i celo coram
angelis dei sup vno peccatore penitētiā agēte:
quale putam' gaudiū eoz fuisse. qñ tot milia
animaz sāctaz ad suū viderūt p'sortitū trāsire.
Etia p'rie ē festū patriarchaz. pphetaz et alia
rū aīaz sāctaz. qz ad supnā patriā hodie p'ri
mūt' itrauerūt. Si g' festū facim' de aliq' sācto
ad celos migrāte. quātomagis de tot milibus:
et quātomagis de sācto sāctoz. Est etiā festum
dñe nre. que filiū suū vnigenitū i ea carne quā
de se assūptā nouerat: totā oculis suis gloriose
sic vidit tanq' deū veruz sup excelsa p'scendē: et
oēs celos dominādi iure penetrare: ac i dei pa
tris p'sessū ascēdendo ptingē. Est etiā nihilomi
n' p'rie festū nrm. qz humana natura hodie su
per celos ē exaltata: et hō pbitus ab regna ce
lestia et ab societate angeloz p dñm ihm ē re
uocat'. **I**pse em̄ dei fili' q' exiuit a p're. nō p loci
mutatōz: s'z p'eternā generatōz et p'sonale disti
ctōez. hodie reliquit mūdū. q' tū ab p'ntiaz cor
poralē. et iuit ad patrē faciēdo naturā mortā
lē paterne glorie p'sortē. **I**git' valde solēnis est
dies iste: et aīa q' dñm ihm bene diligeret: meri
to hodie exultat. Si diligētis me iqt: gaudē
tis utiq; qz vado ad p'rez. **U**n̄ leo papa. dicit q'
tē dñs ihs discipulis suis. Si diligētis me gau
deretis utiq; qz vado ad p'rez. **N**obis em̄ hec p'
staf' ascēsiō: et sup oēs celos ad patris dexterā
collocāda: vīa i me hūilitas eleuat'. **U**niū em̄
vos mihi: et fact' sū fili' hoīs. ut vos filij dei eē
possitis. Quia igit' xpi ascēsiō nra p'uectio est.
et q' p'cessit gloria capitis: eo spes vocat' et cor
poris: dignis dilectissimi exultem' gaudijs: et
pia gratiarū actōe letemur. **H**odie em̄ non so
lū pabisi possēdores firmati sum': s'z etiā celo
rū in xpo supna penetraui: āpliora adepti
p' ineffabilē xpi grāz: quā p dyaboli amiseram'
inuidiā. Nā q's virulēt' iūmic' pmi habitaculi
felicitate deiecit: eos sibi p'corpatoz dei fili' ad
p'ris dexterā collocauit. **U**n̄ ⁊ aug. **H**odie sicut
audistis frēs dñs ihs xpc ascēdit i celū: ascēbat
cū illo et cor nrm. Sicut ei ille ascēdit nec fcel
sit a nob: sic et nos cū illo iam sum': q'uis non
dū i corpe nro iā factū sit. qd p'mittit nob. Cū
ascēdit i celū nos ab illo nō sepamur. Nō nob
iūdet celū: s'z quodāmodo clamat. mea mēbra

estote: si ascēdē vultis i celū. **I**n hoc g' oēs ite
rim robozemur. in hoc votis oībo estuem'. **I**n
hoc meditemur i terris q' p'putemur in celis.
Tūc exuturi carnem mortalitatis: nūc exuas
mur aīe vetustate. **F**acile cor p' leuabit i alta
celoz. si nō p'mat spm̄ sarcina peccatoz. **E**t ite
rū. Quia dō tpali xpi p'ntia viduati sum': ab
eternā ei' visionē tota itentōe festinem' ei q' di
cam'. **T**ibi dixit cor meū. q'sui vultū tuū: vul
tū tuū dñe req'rā. **T**ota nāq; dispēlatio huma
nitatis xpi nihil aliud fecit: nisi ut itēdōz nraz
ad supna dirigēt. et ex tpe nre mortalitatis ad
manifestā visionē suī pducēt: ac p'ductos eter
na vultus suī gl'ia satietet. **E**t iterū. **N**ec q'ppe
solēnitatis hui' ē iō. ut xpm̄ ab dexterā p'ris iā
regnare credam': et iterū eū q' gēmis brutum
alis caritatis. s. et spei subsequimur. ut cū ēdite
rit regnū deo p'ri sine fine cū eo regnem'. **A**scē
dam' cū xpo ite: i corde. ut cū dies p'miss' adue
nerit: seq'mur et corpe. hec aug. **U**n̄ etiā greg'.
Un̄ frēs carissimi oīz ut illuc seq'mur corde. ubi
eū corpe ascēdisse credim'. **D**esideria terrena
fugiam'. **N**ihil iā nos delectet i i'fimis. q' p'rez
habem' i cel'. **E**tsi adhuc hic tenemur in i'firmi
tate corporis: seq'mur tñ eū passib' amoris. **N**on
aī deserit desiderū nrm ipe q' dicit ihs xpc dñs
nr. hec greg. **A**scēdit g' xpc ut corporali p'ntia
subtrahat: puocet affectū mūdi et toto cor
de eū desiterem'. **E**t iō q' fursū sūt q'ram' q' ad
vī itellectuā. q' fursū sūt sapiam' q' ad vī affe
ctiuā. **S**ic ascēdit corde miles q'dā. q' in p'tibo vl
tra marinis oīa loca i q'bo saluator nrm fuerat so
licite cū lacrimis visitauit: et dū oīa sācta lo
ca deuote p'q'siuisset. vltio venit i mōte oliueti
vñ dñs ascēdit. ubi p' longā oīoēz cū lacrimis
dixit. **E**cce dñe ubiq; q'sui te diligēt. vñ dū ve
neri ad locū ubi celos ascēdisti: nescio ubi am
pli' te req'rā. **T**ube g' spm̄ meū suscipi ut ab de
xterā p'ris videā te residētē i gl'ia. **E**t his dictis
spm̄ suū sine dolore reddidit. **S**ic ut nos dñm
p' singula sua opa et virtutū exercitia q'ramus
ut tandē ad eū ascēdē valeam'. **A**scēsiō dñi
olī i scala iacob p'figurata fuit. q' vna extremi
tate trā ⁊ alia celū tāgebat. ⁊ āgeli p' eā descē
debāt ⁊ ascēdebāt. **S**ic xpc de celo descēdit ⁊ re
ascēdit. qñ celestia et terrestria reuēire voluit
Oportebat ei q' mediator dī ⁊ hoīm: de' et hō ef
set. qz aliē pacē iē deū ⁊ hoīez reformare nō pos
set. **D**e' ei altissim' ē: ⁊ hō i'fim' erat: ⁊ iō xpc iē
celū ⁊ trā scalā faciebat. descēdūt aut' angeli p'
illā: nob grāz apportādo: ⁊ rascēdūt aīas nras
i celū reportādo. **H**āc etiā ascēsiōnē xpc p'nota
uit. qñ pabolā de vna oue ex cētū p'dita ⁊ iūē
ta p'bicauit. **O**uis vna p'dita ē. qñ hō mābatuz
dei trāsgressus ē. **D**e' aut' non agitanouē. i. nos
uē choros angeloz in celo dīmisit: et veniēs in
hūc mūdū. hoīez p'ditū p' trigintatres ānos q'si
uit: et intācū se fatigauit. q' de' toto corpe suo
sudor sanguis emanauit. **I**nuentā aut' ouē sup
hūeros posuit ⁊ portauit qñ cruce p' p'ctis nris
p'ris hūeris baiulauit. aīcos ab p'gratulādum

sibi inuitauit. qñ cū hoīe ascēdit et omne celi curiam letificauit. **D**ec etiam ascēsiō dñi olim fuit in trāslatōe helie pfigurata. Helias lege dei i iudea p̄dicauit. et trāsgressores legis auba cōr icrepauit. ppter qd magnā sustinuit a iudeis psecutiōez: s; apud deū meruit in p̄diciōis trāslatōis. Ita xpc i iudea viā veritatis docuit et ppter hoc a iudeis multas psecutiones sustinuit. s; deus illū sup oēs celos exaltauit: et nō mē qd ē sup omne nomē illi debuit. **O**portebat em̄ pati xpm et ita itrare i gloriā suā: et multo magis o; nos tolerare p̄p̄ vitā eternā. **O**o

Ihu corona celsior: q̄ resurgēs a mortuis ad p̄is ascēdisti dextērā. trabe ab te mētē meā ut te solū arbēter desiderē et inquirā. **D**a q̄lo toto desiderio meo et studio tēdere. q̄ te creto ascēdisse. ut in p̄nti quidē miseria solo teneat corpe. tēcū aut̄ sim cogitatōe et audiatate. ut ibi sit cor meū. vbi tu sis thesaur? me? desiderabilis et amabil. **T**rahe me p̄ te. ut p tuā grāz de virtute i virtutē ascēdes: te deum deop videre merear in syon **A**men.

De scripture euangelice ac fidei fine et utilitate. **Capitulum**

LXXXIII.

Sunt multa a lia signa et facta i multitudie icōphensibili existētia. ppter ea q̄ ab euangelistis sūt scripta. q̄ fecit ihs i terra i se et i alijs tā actib; cordis: q̄ oris et opis. an suam resurrectiōez et p̄eandē. q̄ p multitudie sua nō sūt scripta. **Q**ue si scribāt p singla. q̄ ab facta p̄ticularia et p̄ditōes et virtutē eop. nec ipm arbitror mūdū i. hoīes hui? mūdū cape posse li broz q̄ eēt scribēdi. **N**ō ei spacio locop credendū ē mūdū cape n̄ posse. q; i eo scribi n̄ possēt si scripta nō ferret: s; capacitātē intellect? legētiū et audiētiū et q̄ ad incredulitatē infidelū. q̄ ad mīsteria et sensū cōphēdi fortasse nō possēt. **F**acta ei et ūba xpi n̄ sūt hoīs tm̄: s; q̄ di. quia illa hūanitas erat organū diuinitatis. et iōn p̄nt ad plenū ab hoībo explicari. vel etiā p̄phēdi. qd p̄z ex hoc. q̄ a p̄ncipio ecclie ceperūt sc̄i et doctores libros scribē ad explicatōis ūbop et factop xpi. et adhuc ab plenū n̄ sūt elucidata. imo si mūd? duraret p mille milia annoz. q̄ sp̄ libri scriberēt: nūq̄ ab plenū elucidaret. q; sic dictū ē. facta sūt et dicta dei. q̄ sūt nob̄ icōphēsi bilia. ppter eop excellētiā respectu intellect? n̄i: et iō debem? s̄biugare et captiuare intellectu n̄m i obsequiū xpi. ut ei assentiētes p fidē q̄ ē i enigmate. tantē veniam? ab p̄tēplandam facie ad faciē. **E**ū fm̄ cr̄is. **N**ec iohānes nec alij euāgeliste oīa dixerūt: s; q̄ erāt suffitiētia atēbere ad fidē audiētes. **Q**uā q̄ nō credit his que dicta sūt. neq; plurib; atēdet. q̄ ūo hec suscipit nullo idigebit alio i fidei rōez. **T**ātū em̄ p̄scri p̄serūt: q̄tū ad fidē credētiū sufficē posse cognouerūt: et iō pauca de plurib; elegerūt. ut facili? itelligāt. diligētī? q̄ranē. fide credāt: et memorie trabāt. **E**ū aug? **C**ū mltā fecisset dñs ihs. nō oīa scripta sūt: electa sūt aut̄ q̄ scriberēt. q̄

saluti credentiū sufficē videbāt. **hec aug.** **M**ateria q̄dēz euangelij et oīm euāgelistaz ē eadē. s. s̄acte trinitatis mīsteriū: xpc fm̄ diuinā et hūānā naturā. dicta et facta ei. aliorūq; dicta et facta ad ipm: oēs ei agūt d̄ istis materia isto rū. **I**ntētiō ūo et finis oīm ē. p xpi gesta et doctrinā. fidez de eo astruē. qd ex fine libri iohis p̄pendit. vbi dē. **D**ec aut̄ scripta sūt ut crebatiōis. s. fide formata caritate. q; ihs ē xpc fili? dei scz natural. i potētia sibi cōlis: q̄ p p̄sequēs idē i dicitate. q; natura diuina ē diuisibil. **C**redatis inquā corde ad iustitiā: et ore p̄fiteamī ab salutē. ope ostēdetes ab fructū vitē. q; fides sine operib; mortua ē. **E**cce scripture utilitas. s. efficit? fidei. ad hoc ei ordinat? tota scriptura noui et veteris testamēti. **Q**uā aut̄ utilitatez ex hac credulitate p̄sequamur: manifestat? cū subiūgit. **E**t ut credētes vitā. s. eternā. i q̄ clare videbis qd nūc credis. habeatis nūc in spe et in futuro in re. vel ut credētes vitā habeatis. hic vitā iustitiē q̄ habet p fidē (iustus em̄ ex fide uiuit) et i futuro vitā spei q̄ habet p gloriā: et hoc i noīe eius. i. p fidez nominis xpi. q; non ē aliud nomē sub celo datū hominib; i q̄ oportet at nos saluos fieri. virtutē ḡ noīs xpi et saluatoris habet? vita eterna. **E**ū iohannes. **D**ec ē vita eterna. ut cognoscāt te verū deū: et quē misisti ihm xpm. **F**inis itaq; i. finalis cā euāgelij ē sane credē. p̄fecte diligē. sacramētis insigniri. et ho; triū finalis cā ē vita eterna. **A**d hec q̄ppe adipiscēda. fuit intentio scribē et p̄dicare euāgelia. **E**leteris quidē testamēti intētiō ē. nō uū figuris et enigmatib; demonstrare: euāgelij aut̄ ad eterne beatitudinis gloriā mētēs humanas accēdere. **F**ides ḡ catholica. i. vniuersalis omnib; ē necessaria: ab vitā et salutē eternā **F**idei succedit spes: et spei succedit beatitudo. caritas aut̄ etiā fide et spe decedentib; pmanet et augebit: et ideo maior his esse dicis. **Q**ue ūo credenda sunt ex simbolo haberi possūt. **E**st ei s̄mbolum compendiosa collectio omninz ad salutem spectantium. **S**unt aut̄ tria s̄mbola primum apostolorū. secundus niceni concilij. tertium athanasij. **P**rimum factus est ad fidei instructionem. secundum ad fidei explanatiōnē. tertium ad fidei defēsiōnē. **D**e primo ergo in quo est fidei fundamentū. hic videam? solum: quia hoc magis est ad p̄positum. **E**bi sciendum q̄ si respectus habeatur ad eos qui ediderūt hoc s̄mbolum: tunc articuli sunt duodecim fm̄ numerum duodecim apostolorū. **S**i autem consideremus que radicaliter sunt credenda. tunc articuli sūt quatuordecim. quorum septē spectant ad diuinitatē. et septē ab humanitate. et hec signata sūt in septē stellis et in septem candelabris au reis. in quorū medio ambulabat fili? hoīs. **S**ūt igif septē articuli fidei qui pertinet ad diuinitatē. **P**rimus est vnū deum esse. qui notat? ibi. credo in vnū deū. **C**redere deum. est credere deum esse. scilicet q; ē: credere deo: ē credere verbis ei. et sacre scripture.

credere in deū: ē credendo deū fide et affectōne seu fide p dilectionē opante i ipm tendere ⁊ ire ac mēbris ei⁹ incorporari. **S**ecūd⁹ ē patrē esse deū. q̄ notat ibi. patrē. qd̄ hic psonaliter teneſ pater ūo essentialiter teneſ. ubi agiſ de pater: nitate adoptionis. q̄ paternitate ipa trinitas pater est bonorum. vel creationis qua pater: nitate tota trinitas pater ē. tā bonorū q̄ malorū. omnipotentē appropriate. q̄uis et filius sit omnipotēs et spūſſact⁹. q̄ potētia appropriate attribuiſ patri sicut sapiētia filio. et bonitas spūſſactō. **C**reatorē celi et terre. ubi p celum et terrā intelligiſ tā spūalis q̄ corpālis creatura **C**reare quippe seu creatorē eē. poti⁹ sonat potētia q̄ sapiētia vel bonitatē. q̄ opatio egredi tur a potētia: et iō appropriate attribuiſ creare hic patri sicut potētia. cum tamen creet omnia pater p filiū coopante spūſſactō. q̄ idiuisa sūt opa trinitatis. et totē tres pſone vn⁹ sūt crea tor. **T**erti⁹ est filiū esse deū q̄ notat ibi. et in ihm xpm. q̄ duo noīa frequenē coniūgunt i no uo testamento. q̄ vnū. s. ihs. qd̄ interpretatur sal uator expmit ei⁹ diuinitatē. nā i q̄tū de⁹ salua tor est: reliquū. s. xpc. qd̄ interpretat⁹ vnct⁹ expi mit ei⁹ hūanitatē. q̄ in q̄tū hō. vnct⁹ est p pſor tibo suis. filiū ei⁹ vnictū. i. naturalez nō adopti uū: vel vnictū dicit. q̄ nō ē fili⁹ vn⁹ in q̄tū de⁹ et ali⁹ in q̄tū hō: s. vn⁹ xpc i duabo naturis. s. dei tate et hūanitate. et tribo substantijs. s. deitate aīa et carne vnict⁹ ē fili⁹: dñm nīm. sicut em̄ p dñs ē oīm et omīpotēs: ita et fili⁹. qd̄ intelligi tur fm deitate. q̄ q̄uis hūanitati xpi collata sit oīm sciētia: nō tamē omīpotētia. **Q**uar t⁹ ē spūſſactū eē deū. q̄ notat ibi. credo i spi ritū ſactū: et circūloquiſ hec vox spūſſactus. q̄n teneſ diſtōnaliter tertiā pſonā in trinitate. q̄n aut i vi oīs teneſ essentialit⁹ sumit⁹ ⁊ pue nit trinitati. **S**i ḡ patet q̄ p̄dicti q̄tuor articu li sūt. de diuine eēntie unitate et pſonaz trinita te. **Q**uint⁹ ē credē remissionē peccator. his q̄ sūt i ecclesia q̄ notat ibi. Sanctā ecclīaz ca tholicam ſactoz cōmunionem. id est. credo ſā ctam ecclesiam catholicam siue militantē siue triūphātē esse cōiōnē. i. cōgregationē vel ſo cietatē ſanctoz. **E**l sic. credo sanctā ecclīaz ab hac i teris militantē. et credo ſactoz cōmuni onē. idē associatōz i celo. s. ecclīaz triūphātē q̄si diceret. credo utrāq̄ ecclīaz. **E**t aut ſacta ec clesia in tres diuisa. vna ē in mūdo. q̄ ē adhuc in timore et expectatōe. alia ē in celo q̄ ē sine ti more et expectatōe. tertia est in purgatorio q̄ medio mō se habet. q̄ ē i expectatōe cū adhuc gloriā pntēz nō habeāt: ⁊ tñ sine timore. q̄ ha bēt liberū arbitriū i bono pfirmatū. **C**atholi con grece latine sonat vniuersale. **E**t dī vni uersalis duabo de causis. s. q̄ vniuersaliter p̄di cata p quatuor ptes terre. et q̄ articulos habz veros vniuersaliter. q̄bus nullū falsū p̄ sōesse **R**emissionē peccator. i. credo fmissionē pecca tor fieri. s. p deū i baptismo triplici. s. flumībz flāmīs et sāguinis. siue p⁹ baptismū i peniten tia. **S**ext⁹ ē credē resurrectionē mortuorum

q̄ notat ibi. carnis resurrectionē. **I**n q̄ resurre ctōe credēdū ē. idē corp⁹ qd̄ p mortē cecidit: ab eundē spūritū. i. ad eandē aīaz rebiturū. **S**e ptim⁹ ē bonorū remuneratō. sub q̄ p̄phenbiſ et malorū punitō. q̄ notat ibi. vitā eternā. **Q**uasi dicēt. credo vitā eternā pmiū bonorū: et mortē eternā supplitiū bonorū. **E**t isti tres ultimi arti culi ad diuinitatē p̄tinet. q̄ p virtutē diuinita tis sit peccatorū remissio q̄ ē aīe viuiſicatio: et corpoz resurrectō atq̄ corpoz simul ⁊ aīe glo rificatō. **A**lij septē sūt articuli. q̄ p̄tinent ad hūanitatē xpi. **P**rimus est credere filiū dei cō ceptū de spūſſactō. q̄ notat ibi. qui pceptus ē de spūritūſſactō. i. opatōe spūritūſſacti. **A**no ei⁹ eo tēq̄ momētō segregata fuit illa caro assūpta a reliqua carne virginis. opatōe spūſſacti: et a nimata aīa rōnali: et deitas vnita ei. **A**n l⁹ de nō denotat substantiā cause materialis: s. po tius efficientis. **Q**uis ei⁹ icarnatio filij sit op⁹ toti⁹ trinitatis. quia qd̄ opat⁹ vna pſona operā tur omnes. eo q̄ sūt idiuisa opa trinitatis: tñ ipa grā mediātē qua natura hūana vnict⁹ diui ne. ē donū appropriatū spūritūſſancto. quia hec gratia appropriate pcedit a caritate siue a be nignitate dei. que spūritūſſactō appropriat⁹. **N**ō em̄ de⁹ in q̄tū potēs vl⁹ in q̄tū sapiens: s. in q̄tū bon⁹ et benign⁹ nām redēptōez opat⁹ ē p i car nationē. **E**t tangiſ hic natiuitas xpi i vtero. scz qua nat⁹ ē de spūſſactō. **S**ecūd⁹ ē filiū dei natū ex maria virgine. q̄ notat ibi. nat⁹ ex ma ria ūgine. s. natiuitate ex vtero. **T**erti⁹ ē filiū dei p nobis mortuū i cruce. q̄ notat ibi. pas sus sub pontio p̄lato. i. sub potestate p̄lato pontij genere. crucifixus ad distinguendū pas sionē eius a passionib⁹ aliorū. qui in patibulis suspendunt⁹. et citius moriunt⁹. mortuus vera morte per dissolutionem aīe a corpore: diuini tate tñ semp cōiūcta vtriq̄ et sepult⁹: nō tamē vt alij corrupt⁹ et icineratus. **Q**uartus filiū dei deſcēdiſse ad inferos fm aīam. q̄ notat ibi. deſcendit ad inferna. deſcendit tñ in aīa deita te vnita. q̄ corpus i sepulchro quieuit: deita te etiā ei vnita. **Q**uic⁹ filiū dei resurrexiſse q̄ notat ibi. tertia die resurrexit a mortuis. vt p ſynotochen ps ponat⁹ p toto. vt videlicet ps il lius pascues q̄ mortu⁹ est p̄putē p die vna. et nox sequēz cū die sabbati sequētis p alia ⁊ nox sequētis dñice cui⁹ mane surrexit p tertia. **I**ti duo articuli dicūt totū. q̄ xpc nobis meruit p mortē suā: hoc aut ē redēptio in aīa. q̄ cōpleta ē p fracturā inferni in deſcēsu ad inferos. et re demptio in corpe. q̄ cōpleta ē i resurrectionē per gloriā corporis sui. **S**ext⁹ eundē ascendisse ad patris equalitatē. q̄ notat ibi. ascendit ad ce los. s. in q̄tū hō et fm hūanitatē. q̄ ubiq̄ ē fm diuinitatē. **S**edet ad dexterā dei p̄rie omīpotē tis. cōregnans patri in equalitate fm deita tem. et fruens potissimis bonis patris fm hu manitatem pacifice gloriatur: et omnia quie te cū p̄rie iudicat et disponit. **S**eptim⁹ filiū dei iudicaturū bonos ⁊ malos. q̄ notat ibi. inte ventur⁹ ē iudicare viuos et mortuos. **I**nde. id

De scripture euangelice

ē postmodū. vel inde. i. de celis quos ascendit. vē-
turus in die iudicii iudicare viuos ⁊ mortuos
ab lras. qz tūc viui et mortui repiūf iudicādi
Illi tñ viui morient: s3 statī in momēto resur-
gēt iuditiū cū resuscitatis recepturi. **I**sti qua-
tuordecim articuli colligūf de simbulo qd apli
piderūt. **A**rticulū primū et secūdū de diuini-
tate posuit petr⁹. andreas tertiū. bartholome-
us quartū. symō quītū. thade⁹ sextū. mathias
septimū. **I**te primū et secūdū articulū de xpi
humanitate posuit iacobus maior. iohannes
tertiū. thomas quartū. mathe⁹ quintū. iacobo
minor sextū. philippus septimū. **S**i aut queraf
an teneamur aliqua credere q nō sūt articuli
dicendū ē q sic. **O**portet em credere deo. qd est
credere verbis ei⁹ ⁊ sacre scripture. **S**ane ē cir-
ca hoc sciendū. q ps diuine scripture q ē testi-
monialis et euāgelica. in librorū quaternario
ptinet. **S**ūt em qtuor euāgeliste qī quatuor te-
stes. q hō ille q dicit⁹ ē ihs fuit xpc i lege pmiss-
us: rex et dñs oīm saluator hominū filius dei
Diuidunf g inter se libri quatuor euāgelista-
rū. quia mathe⁹ incēdit pncipaliter declarare
illū hominē fuisse xpm. et iō in pncipio dicēs
liber generatōis ihu xpi. n expssit filij dei: s3 fi-
lij dauid filij abrahā. **E**t in sequētibz subdit. ge-
neratō xpi sic erat. **H**inc ē q figura hoīs inter
qtuor aīalia euāgelistas rēpntātia. designat
matheū. qz maxie imorāf circa hominē xpm.
ostendendo ihm fuisse illū. q pmissus fuerat in
tota serie scripturaz. **E**ū quasi de hoīe exor⁹
ē scribē: dicēs. liber generatōis ihu xpi et cete-
ra. **M**arc⁹ vō pncipaliter incēdit dclarare illū
hominē fuisse regē ⁊ dñm omniū. sicut i dānie-
le habet. q i diebz qtuor regnoz suscitaret de⁹
celi fgnū quintū. qd n corrūpēt. cui⁹ pfas erit
pfas eterna. **H**inc ē q marc⁹ designat p leonē
qui ē rex et dñs alioz aīaliū. **E**ū et in eo audi-
tur vox leonis in deserto rugietis et clamātis.
Hinc ē etiā q maxime circa miracula imora-
tur et circa resurrectōz. et parū ponit de doctri-
na xpi. qz pncipalif incēdit pteat⁹ ei⁹ et dñum
et vūtē explicare. q i resurrectōe ⁊ miraculis
maxime elucescūt. **L**ucas vō incēdit pncipa-
liter declarare illū hoīez fuisse saluatōrē hoīm
et iō in pncipio itroducit gabrielē dicētēz. vo-
cabis nomē ei⁹ ihm. ipe ei saluū faciet pplm su-
uz a peccatis eoz. et i secūdo capitulo subdit
vbu angeli ad pastores. nat⁹ ē vob hodie salua-
tor i ciuitate dauid. **H**inc ē q maxime imorāf
circa gesta et facta xpi. q sonāt i clemētiā ⁊ sa-
lutē: et i remissionē pctoz. **E**t ppter hoc i refe-
rendo passionē. maxime explicauit vba dulcia
et clemētia xpi. vt ē illud. pater dimitte eis qā
nesciūt qd faciūt: et illud. hodie mecum eris in
paradiso: et illud. p i man⁹ tuas cōmēdo spiri-
tū meū. et ipe solus refert quō fact⁹ ē sudor ei⁹
tanq gutte sāguinis dcurrētis in terrā. quasi
i signū balnei salutaris et mēdicinalis. **H**inc ē
etiā q p figurā vituli q apt⁹ ē ad imolādū desi-
gnat. **E**ū ⁊ a zacharia sacerdote iūtiū sūplisse

ac fidei fine

legif. **I**ohes vō pncipalif incēdit dclarare il-
lū hoīez fuisse dei filiū: et verū deū. **E**t qz hec sit
pclusio quā ipe incēdit. ipemet explicat circa fi-
nē sui euāgelij. vbi ait. **H**ec aut scripta sunt. vt
credatis qm ihs ē xpc fili⁹ dei: et vt credētis vt
tā habeatis i noīe ei⁹. **H**ic ē q incipit a xpi dei-
tate dicēdo. i pncipio erat vbu. et fere in qlibz
euāgelij capitulo sēp ifert illū hoīez fuisse filiū
di. **H**ic ē etiā q p aquilā figurat. qz assumptis
pennis aquile ad altiora volans de vbo dei di-
sputat et philosophat. **S**ic igit qtuor libri e-
uāgelioz. habēt p subiecto. vbu. s. hoīez ihm: et
de illo subiecto qtuor dclarare incēdūt. **M**athe-
us qdē q fuit xpc i lege pmiss⁹. iohānes vō q
ē verus de⁹ et dei fili⁹. **L**ucas at q ē ver⁹ salua-
tor hoīm. **M**arc⁹ vō q ē rex ⁊ etiā impator oīm
Et hoc pbat p facta et dicta. q testificat illum
hoīez fecisse i pspetu discipuloz suoz et mlti-
tudis iudeoz. **E**t sic qtuor euāgelia distiguūf
nō penes qtuor subiecta: s3 penes pdicata de e-
odē subiecto. **E**t ordinant fm ordinē ebitōis li-
broz: nō fm ordinē origina v l dignitatis ma-
terie. **I**ncipit g mathe⁹ pte testimoniale scri-
pture diuine. et pbat hoīez ihm messyā ⁊ xpm i
scripturis pmissū fuisse. **E**t hoc sibi maxime p-
gruebat. qz i iudea hebreo smone et ffrībo iude-
is ad xpm pueris scribebat. **I**ncēdit g minorē
vni⁹ rōis pbare. ac si ita velit arguē. **I**lle hō in
quē pcorbat voces oīm pphetaz qtu ad oīa q
pphetata fuerūt d illo. q dicebat messias ⁊ xpc
ille inquā hō fuit vere xpc. **N**ō ei ē possibile q
oīa pcurrāt in aliquā psonā q de xpo dicta sūt.
qn illa psona sit xpc. **Q**uis g due vel tres con-
ditōes pdicte i pphs possēt alicui psonē pueni-
re. nō tñ oēs alioqn vana et absq vlla vtilita-
te reuelatio pphetica pcellisset i nullo ei nos i-
troduxisset ad xpm: s3 pot⁹ errādi materiam
pbiisset. **P**ropter qd saluator dicebat. q neces-
se ē impleri omnia que scripta sūt i lege. pph-
tis et psalmis de me. **E**x qbus patet q ille vere
debet dici xpc in quem consonant omnium p-
phetaz voces. **S**ed modo sic est q in illum sa-
crum hominē qui dictus est ihs: concordauerūt
voces omnium prophetarū qtu ab concur-
sum omnium conditionum quas de xpo predi-
xerant: ergo homo ille fuit xpc. **H**anc autē mi-
nozem intendit probare euāgelista matheus.
qtu ab vigintiduas condiciones in genere.
quas de futuro xpo predixerunt prophete et i-
tendit sic arguere. **I**n illo homine qui dictus
est ihs. testis sum ego q omnia concurrerunt
que prophete predixerant futura esse in vero
xpo. siue qtu ad ppagationem regiam et dau-
ticam. siue qtu ad grauidationem et gign-
tionem virgineam. siue qtu ad apparitionē
sydeream et adorationem regiam. siue qtu ad
nominationem floridam et nazaream. siue q-
tu ad acclamationē pcursois preuiam. siue
qtu ad obsequium angeloz et ministratiōē
seculam. siue qtu ad puerlationem prima-
riam in galilea et in terra zabulon et neptali

siue q̄tū ad expositōez decalogi et legisbatōnem
autēticā ⁊ nouā. siue q̄tū ad multiplicē opatōz
deificā ⁊ miraculoz choruscatoez mirificā. siue
q̄tū ad cōuersatōez pacificā ⁊ humilimā. siue
q̄tū ad eruditōnē pabolicā ⁊ doctrinā figura
tiuā. siue q̄tū ad nutritōez puidā ⁊ benignas ex
panibz multiplicatis. siue q̄tū ad deestātōnem
veridicā oīs ypocrisis ⁊ ceremoniaz. siue q̄tū
ad colligatōz geminā duaz naturaz diuine. s. ⁊
humane i vno homie. siue q̄tū ad ecclīasticam
dispositōez ⁊ hierarchicā ordinationē vni noui
regni ecclīe. siue q̄tū ad ostentatōez pauprimā
⁊ sessionē sup pullū azine. siue q̄tū ad execatōz
iudaicaz q̄ ad phariseos ⁊ populi seniores. siue
q̄tū ad referatōez pphetie arcanoz ⁊ futurorū.
siue q̄tū ad institutionē mirabilē ⁊ insolitā no
uorū sacramētoz. siue q̄tū ad tolerāciā amare
⁊ salutifere passionis. siue q̄tū ad suscitātōnem
magnificā ⁊ resurrectōz stupidā. siue q̄tum ad
cōuocationē multimodā oīm gentiū linguarū.
⁊ pplōz. **Dec** enī utiqz verificata sunt i hoc hoīe
sacro ihu: que pphete p̄dixerāt de xpo. ergo ipse
est ver⁹ xpc. nec ē alius expectand⁹. **March⁹**
60 apostoli petri discipulus q̄ in j̄t alia euāge
liū grece scripsit. pbat de illo felici hoīe q̄ dicit⁹
est ih̄s: q̄ fuit rex ⁊ dñs oīm. ⁊ excedēs vere in
potestate ⁊ virtute omnē hoīem: ⁊ omnē crea
turā: qd̄ patet: qz nō tractat nisi de p̄cipuis ⁊ ex
cellentioribz miraculis eius. ⁊ fere i quolibet ca
pitulo pcludit magnitudinē potētie ⁊ virtutis
in eo. ⁊ istā cōclusionē semp infert i toto euāge
lio. finitqz dei euāgeliū i ascēsiōe eius i celū. et
sessionē a dextēris dei: ⁊ q̄ discipuli pfecti p̄dī
cauerūt ubiqz dñō coopante ⁊ sermonē pfirmā
te sequētibz signis. **Sic** q̄ patet q̄ ē p̄clusio quā
marcus i euāgelio suo intēdit: hoīez. s. ih̄m esse
⁊ fuisse virtutū dñm ⁊ impatorē: ⁊ regē oīm. **Nā**
in hac cōclusionē finit euāgeliū ⁊ ipam iherferit
in suo p̄cessu q̄si p totū. **Hanc** autē p̄clusionē suo
testimonio probat narrādo facta illius hominis
⁊ intēdendo vnū talē syllogismū. **Ille** homo cui⁹
virtutē ac potestātē extēdi vidimus ab omnem
sp̄m creatū et increatū. s. ab sp̄m p̄pheticū ⁊ di
uinū ⁊ angelicū ⁊ apostaticū. ⁊ quā extēdi vidi
mus ab languorē: ⁊ infirmitates corp̄m. ⁊ quā
extēdi vidimus ab remissionē p̄cor: ⁊ ad infir
mitates aīaz. ⁊ quā extēdi vidimus ab totam
legem mosaīcā: ⁊ sabbatū imutandū. ⁊ quā ex
tēdi vidim⁹ ab trāsferendū virtutē: ⁊ potestates
in alterū: ut et ille s̄l̄r opetur virtuose. et quāz
extēdi vidim⁹ sup mare et ventū: ⁊ sup aque ⁊
aeris elementū. ⁊ quā extēdi vidim⁹ ab mortis
vinculum: ⁊ quorūcūqz viuentiū siue hoīm siue
brutoz. ⁊ quā extēdi vidim⁹ ab multiplicanduz
corpalem cibū: ⁊ alimēta panū. et quāz extēdi
vidimus ab dispensandū sup omnē statū huma
nū. et quā extēdi vidim⁹ ad restituendū auditū
⁊ loquēle instrumentū. et quā extēdi vidim⁹ ad
illuminandū tam spūalem q̄ corpalem visum. et
quā extēdi vidim⁹ ad naturā passibilē ⁊ impassi
bilē cōmutandū. et quā extēdi vidim⁹ nō solū in

ppinquū: sed etiā ab omnē distantē locū: buz tñ
iueniret fidelē hoīem et crebulū. et quā extēdi
vidim⁹ ab iherptandū mādata legalia: ⁊ super
abundū p̄fectionis cōcilia. et quā extēdi vidim⁹
ab regnū et thronū dauid obtinendū: iuxta mi
raculosum clamorē ppli. ⁊ iuxta testimoniū qd̄
fuerat p p̄phas p̄dictū. et quā extēdi vidim⁹ ab
cōuincēdū potentiā: ⁊ omnē abuersarioz astu
ciā et machinatōez. et quā extēdi vidim⁹ ab pre
cognoscendū omnē futuroz euentū: ⁊ totū secu
li decursum vsqz in finē. et quā extēdi vidim⁹ ab
tolerandū sūme fortiter et magnaniter omīe ab
uersum: ⁊ p̄cipue mortē amarissimā q̄ ē ultimuz
terribiliū. et quā extēdi vidim⁹ ab reuoluēdū
ppriū monumentū: ⁊ inde egrediendū. cū tamē
vere mortuus fuisset. et quā extēdi vidim⁹ ab
apiendū celū: ⁊ ab sedendū sup regale: ⁊ genera
le glorie solū: ⁊ ab dextēra patris. **Ille** utiqz hō
vere fuit rex virtuosissim⁹ ⁊ dñs oīm. **Sz** homo
ille q̄ dictus ē ih̄s hūit p̄dīctas p̄dictas. igit⁹ ip̄e
fuit oīm dñs ⁊ rex vtuosus. **Hāc** minorē seriose
marcus deducit. ⁊ q̄tū ab viginti cōditiōes ei⁹
in euāgelio suo probat. **Lucas** autē apli pauli
discipulus: q̄ in achaie bithinieqz p̄tibz euāge
liū grece cōdidit. intēdit istā cōclusionē. s. q̄ hō
ille q̄ dictus est ih̄s: fuit saluator hoīm: ⁊ me
dicus aīaz qd̄ cōgruebat: qz erat arte medicus
ut dicit **Dieronim⁹**. **Hinc** est q̄ in p̄mo capitulo
introducitur angelū: dicentē. vocabis nomē eius
ih̄m id est saluatorem. ⁊ zachariam eicientem.
salutem ex inimicis nostris: ⁊ de manu omniū
qui oterūt nos. et angelū euāgelisantē. nat⁹ est
nobis hodie saluator: ⁊ s̄ymeonē dicentē. viderūt
oculi mei salutare tuū. **Et** ubiqz p totū euāge
liū semp agit de illo hoīe: sub ratōne q̄ saluator
est ⁊ medicus animaz. **Enō** solus ip̄e narrat de
maria magdalena: et solus ip̄e ponit mltas pa
rabolas ad pietatē et misericordiā et remissio
nem p̄cor p̄tinētes. p qd̄ patet. q̄ sua intentio
principalis fuit p̄bare cōclusionē p̄dictā. **Intē**
dit igit⁹ probare eā p talē ratōez et syllogismum
Homo ille cui⁹ ingressus et introduct⁹. cui⁹ cō
uictus et cōuersatio. cui⁹ conat⁹ et recollectio
cui⁹ affatus et eruditio. cui⁹ discessus p mortē
et cōsumatio. cui⁹ regressus a mortuis et resur
rectio fuit p modū cuiusdā spūalis antidoti et
medicīne salutaris oīm hominū. utiqz hō iste cē
sendus ē saluator hoīm et medicus animaz: s̄z
ita fuit d illo hoīe q̄ dictus est ih̄s. ergo ip̄e fuit
spūal⁹ hoīm medic⁹ ⁊ saluator. **Minorē** istī q̄ntū
ab sex cōditiōes positas i maiori. intēdit lucas
deducere i suo euāgelio et probare. **Primo** enī
pbat q̄ hui⁹ hoīs introductio ⁊ ingressus fuit p
modū cuiusdā saluatoris mūdi et medici spūal⁹.
⁊ tractat de triplici introductione istius homi
nis. p̄ma quidē in uterū maternū p conceptum
scdā in mundū p natiuitatem et ortum. tertia
ab totū populū circa annū tricesimū. **Scdō** p
bat q̄ huius hominis conuersatio et conuictus
cum hominibus. fuit per modum veri salua
toris. et ostendit qualiter iste homo per sui

cōuersationē et cōuictū exemplarē nīsus est ho-
mines medicare et saluare. describens eū fuisse
exemplar oīs penitētie. exemplar oīs deuotiōis
et latrīe. exemplar mititatis et paciētie. exēplar
liberalitatis et beneficētie. exemplar hūilitatis
et beniuolencie. exēplar veritatis et existentie. et
omnē ypocrisim. exēplar oīs pfectōis et super-
cellentis uitę. exēplar cōpassionis et misericor-
die atq; clemētie. et ex his octo cōditōib; patet
q̄liter sua cōuersatō et cōuict⁹ fuit ad medican-
buz et saluandū mundū. **Tertio** pbat. q̄ illi⁹ ho-
minis total⁹ conat⁹ et collect⁹ fuit ad saluāduz
hoīes: et tribuendū eis spūalē medicinā: et ostē-
dit q̄liter homo ille conat⁹ ē ad salutē vocare et
reducere hoīes p seipm: et p alios. s. p duodecim
apostolos: et lxxij. discipulos. **Quarto** probat.
q̄ hoīs hui⁹ affect⁹ et eruditō ostēdit ipm fuisse
oīm hoīm saluatore: qz tota sua eruditio ordi-
nabat ad pellendū pctā: et morbos aīaz. et po-
nit plures morales eruditōes sūme ac cōmode
ad hoīm salutē et curatōnē seu remotionē a vi-
cijs ptinētes. **Quinto** pbat. q̄ illi⁹ hoīs discensus
et cōsumatio p mortē. fuit vere medicinalis: et
veri saluatoris mūdi. **Inde** itroducit eū dicentē
hoc est corp⁹ meū qd pro vobis trahet. et hic est
sanguis meus qd pro vobis fundet: et plura alia
vba clemētie supius dicta. **Sexto** pbat. q̄ istius
homis regressus ad nos et resurrectio fuit veri
saluatoris mūdi. **En** ostendēdo q̄ ipse erat vere
iste: qd oīm gentiū erat medicus et saluator. idu-
cit q̄ sicut scriptū est oportebat pati et resurgere
xpm a mortuis tertia die. et p̄dicare ī nomīe ei⁹
penitētiā et remissionē oīm pctōz ī omīs gentes

Iohannes vō qui ī asya euāgelīū grece scri-
psit. itroducit istā cōclusionē. q̄ homo ille qui
dictus ē ihs. fuit vere fili⁹ dei: qd nō debet intel-
ligi q̄ sit filius dei p adoptiōē et gratiā hīs hūa-
nam naturā. imo habēs ī se vere illū qd ab eter-
no fuit fili⁹ a p̄e genit⁹ ī substantia diuina: nec
debet etiā intelligi. q̄ sit homo ille filius dei per
cōuersionē deitatis ī carnē: sed debet intelligi
p assumptionē carnis a filio dei. **Hanc** cōclusio-
nem pbat multiplici et deducit. et itendēs ratōez
vnā et unicū syllogismū ab eam pbandaz sic ar-
guit. **Homo** ille qui ē vere media psona itrinse-
ca ī trinitate. et est deo equal⁹ ī autoritate. et est
deo equalis ī efficacia et salubritate respectu ho-
minū. et ē deo equalis ī illapsu et īmensitate. et ē
deo equal⁹ ī modo opandi et actiuitate. et est deo
equalis ī reficiendo mentē: et ī cordis sacietate et
grā. et est deo equal⁹ ī instruendo et ī vere doctri-
ne claritate. et est deo equal⁹ ī duratōne et eter-
nitate. et ē deo equalis ī honore et gloria: ac cul-
tu seu latrīe: et adoratiōis dignitate. et est deo eq̄-
lis imo itē cū p̄e ī essēcia et maiestate. et est
deo eq̄lis ī beniuolencia ad hoīes et pietate. et ē
deo equal⁹ ī dñō et regni solēnitate. et est deo eq̄-
lis ī amicitia et caritate. et ē deo equal⁹ ī insiste-
tia mutua ī seinuicē et itimitate. et est deo equal⁹
ī cōferenda grā homībz et influenda sanctita-
te. et est deo equal⁹ ī sapientia et scientie lumino

sitate. et est deo equalis ī beatitudine et eterna se-
licitate. et est deo equal⁹ ī paciētia et longanimi-
tate. et est patri equal⁹ ī pducendo spūitū et īspi-
ratina fecūditate. ille utiq; homo ē vere fili⁹ dei
Nam iste. xvij. cōditōnes intermedie probant
ipm esse verum deum. prima vō cōditio et vlti-
ma ostendūt ipm esse verū deum qui est fili⁹ dei:
quia de due pprietates competūt filio. **Et** homo
iste qui dictus est ihs. habuit supradictas. xix.
cōditōnes: vt manifesta expientia iohannem
et alios discipulos edocuit: ergo ipse vere est fili⁹
dei. **Probat** ergo iohannes istas. xix. cōditōes
fuisse ī homine qui dictus est ihs. scdm q̄ ipse
vere exptus est: et ceteri discipuli qui fuerūt cū
eo: tantē cōclusionē diffuse probatā infert re-
colligit et cōcludit: dicēs. **Hec** autē scripta sunt
vt et vos credatis: qz ihs est xpc filius dei viui:
et ponit vltiorē finē ad quē ordinat ista cōclu-
sio subdēs: et vt credentes vitā habeatis ī nomīe
eius. **Ultimo** vō tanq̄ tabellio et notarius pub-
licus cōcludit. q̄ ipse est discipulus ille qui testi-
moniū p̄hibet de his: et scripsit hec. et scimus: qz
verū est testimoniū eius. **Ponitq;** cōditionē suā
de familiaritate: qz recubuerat ī sinu eius ī ce-
na illius hoīs. et idcirco multa secreta dīdicerat
vnd p̄dicta probant. et notarius ille autenticus
rebbit et solēnis. **Ad** hanc p̄e sacre scripture te-
stimoniāle et euāgelicā. ascēdēdū est p ascensū
scalarē et celicū. **Sūt** em euāgelia scala iacob:
qz eis initī dñs. et ibi repitur. ibiq; vident an-
geli ascēdētes et descēdētes: qz dīna opa quib;
voluit nobis cōdescendere: et nos ī celū erigere
ibi p euāgelistas: q̄si p vera quatuor cherubin:
scdm **Iero.** differūt. **De** quo ascensu scriptū
est ī genesi. q̄ vidit iacob ī somnis scalā: et ca-
cumen eius tāgens celū. et angelos dei ascēdē-
tes et descēdētes et dñm ipi scale iniitū. **Oratio.**

Omine ihu xpc: qui nos p scripturā et
doctrinā euāgelicā vocare dignatus es
ad fidē catholicā: vt credēs vitā habe-
amus eternam. nūc quidē ī spe et ī futuro ī re
et hoc ī nomīe tuo et p fidem nomīs tui: qz non
est aliud nomē sub celo datum hominib; ī quo
oporteat nos saluos fieri. presta mibi īmerito et
oīm infimo: vt corde credā ad iustitiā: et ore cō-
fitear ad salutē: ac ope ostendā ad vitē fructum
et utilitatem: quaten⁹ te miserāte ad eterne bea-
titudinis gloriā. nūc mēte accēdar: et tantem re-
ip̄a puenire merear ihu mūdi saluator. **Amē.**

De penthecosten. Capitulum. LXXXIII.

De vō pēthecostes idest
quingagesima a resurrectione: s; de-
cima ab ascensione dñi. narrat dñs
ih̄s patri de p̄misso suo: qd discipul⁹
fecerat de spūscō mītēdo. **Patre** ḡ gratuz hoc
habent. mittūt spūsanctū vt ad discipulos de-
scēdat: eosq; r̄pleat et cōsole. robozet ac īstru-
at: ac cumulū virtutū et gaudiōz eis cōferat.
Et statim patus spūitussanctus subito venit et
sup eos descēdit. **Notandū** autem scdm **Debam**
q̄ domin⁹ ihs eundem spūitum veritatis: et a se

mittens ū esse p̄bit. ⁊ eūde mox a patre pcedere subiūgit: nō qz idē spūs aliter a patre pcedat q̄ a filio mittit. aut alio tpe a p̄e pcedat q̄ cū a filio mittit: sed ideo filius eū a se mittit: et a p̄e dicit pcedere: ut aliā p̄is aliā esse suā p̄sonā designet: atqz in eadē distinctōe p̄sonarū vnā esse opatōez. ac volūtātē suā cū p̄is volūtātē: ⁊ opatōne denūciat. Cū em̄ eiūsdē spirit⁹ gr̄a bāf̄ hoībo. mittit p̄fecto spūs a p̄e. mittit et a filio. pcedit a p̄e pcedit et a filio: qz ⁊ eius missio est ipa p̄cessio: q̄ ex p̄e pcedit ⁊ filio. ¶ **E**lenit et sua sponte: qz sicut coequal est patri ⁊ filio: sic eadē habet volūtātē cōmunē cū p̄e ⁊ filio. **D**ec bedā Penthecoste interpretat quinquaginta. et ē gr̄e cū vocabulū. sicut parasceue et scenophegia. iudei em̄ admixti grecis q̄ iter eos sicut cetera nationes cōuersabant. grecis crebro vocabulū utebāf̄. Est autē penthecoste equiuocū ab quinquagenā: ⁊ ei⁹ solēnitatē septē diebo p̄telataz. Tria em̄ erāt festa diebo septē durātia. s. pascha. penthecoste. et scenophegia. Eūz ḡ cōplerent dies penthecostes. i. quinquagene a resurrectione. et inchoarent dies p̄thecostes. i. illius solēnitatis septē diebo p̄telante. erant p̄ter in cenaculo mōtis syon ubi cena facta fuerat. discipuli fere centū viginti vtriusqz sexus cōgregati. in oratione p̄seuerātes et p̄missionē sancti spūs expectātes. **D**uodenarius ille ap̄loz numerus. iaz erat decuplat⁹. Et hora diei tertia factus est repente de celo. i. de aere son⁹: qz fragor quidā insonuit. tanq̄ abueniētis spūs. i. flatus vehemētis: ut tanq̄ sit nota similitudinis: ac si diceret venit spiritus in similitudine ventī vehemētis: vlt tanq̄ spiritus sancti vehemētis: ut tanq̄ sit expressiūū veritatis: qz vere spiritus sanct⁹ dicitur vehemēs. q̄si vehens nos a mēte: ⁊ a mētis affectibus aliēnās: vel q̄si de adimēs. id est eternā damnatōez auferēs. **P**otest ergo ab sonū et ab spiritus sanctū referri qd dictū est. tanq̄ abueniētis spūs vehemētis: qz equiuocū ē ab vtrūqz. **E**lenit in sono ab terrendū rebelles: et in flatu q̄ ab iteriori pcedit ab viuificandū deuotoz affectus. Et repleuit sonus ille: vel spiritus sanct⁹ totā domū ubi erāt sedētes. i. omnes i domo sedētes: implentes qd dictū fuerat eis a domino. sedete in ciuitate. quoadusqz induamini virtute ex alto. **D**ec em̄ dona nō nisi in vnū cōgregatis p̄sensum: ⁊ ad supiora subleuatis p̄ desiderīū venire potuerūt. Et ligue diuise sūt velut ignis ⁊ apparuerūt illis disptite lingue tanq̄ ignis. i. rabiosi ignei in modū linguarum. insidentes capitibus singulorum. **E**t ait **G**regorius. Bene i igne spiritus apparuit: qz ab omni corde quo b̄ replet torporem frigoris excutit. ⁊ hoc in desiderio sue eternitatis accendit. **U**nde et **O**rigenes. **D**eus noster ignis cōsumēs est q̄diu in nobis sunt que consumi b̄igna sunt. cum autem p̄sumpta fuerint. iam nō erit ignis cōsumēs: sed illuminans. **U**nde etiā **H**ieronim⁹. **I**gnis duplicē naturā habet. quoniā et lucet et urit: sic et deus lucet iustis ⁊ peccatores incendit. **I**nsup ⁊ septē

dona spiritus sancti congrue demonstrant i igne **S**piritus em̄ sanctus instar ignis primo purgat per donū timoris. secūdo liquefacit p̄ donū pietatis. tertio decorat p̄ donū scientie. quarto consolidat per donū fortitudinis. quinto eleuat p̄ donū cōsiliij. sexto illuminat per donū intellect⁹. septimo dulcorat p̄ donū sapiētie. **P**rim⁹ effect⁹ ignis patet in veste salamandre. secūdo in cera. tertius in metallis. quart⁹ in laterib⁹. quintus i vaporib⁹. sextus in lucernis. septim⁹ in cibis. **E**t sic repleti sunt om̄s spiritu sancto. ⁊ deinde ceperūt loqui varijs linguis sm̄ impetū eiūsdē spiritus sancti: ⁊ put ip̄e spiritus sanct⁹ dabat eis p̄nūciare ⁊ eloqui. q̄ diuidēs singulis put vult. ⁊ spirās ubi vult. q̄n vult. quātū vult. quō vult. ⁊ quib⁹ vult. radio solūmine scientie om̄e eos veritatē edocuit ⁊ inextinguibili caritatis ardore: ad om̄e dilectōnē accendit. ⁊ inuincibili vi fortitudinis i omni virtute firmavit. inspirās illis oīm linguarū notitiā iuxta qd legi⁹ in sapiētia. **S**piritus dñi repleuit orbē terrarū: ⁊ hoc quod cōtinet oīa. s. homo cōuenientiā h̄is cum omni creatura: ⁊ p̄pter quē facta est oīs creatura. sciētia habet vocis. i. linguarū. **A**c si biceref. **S**piritus sanctus replens orbē terrarū. dedit discipulis scientiā linguarū: ut linguis oīm gentiū loquerent. **T**ūc em̄ ecclia in vna gente erat: cūqz loquerent linguis oīm. significabāt qz ecclia creata p̄ om̄s gentes linguis oīm locutura esset quia iam ecclia linguas oīm habet. **U**bi ḡ iam omnes lingue loquebant. omnes lingue crediture ostendebant. **I**psa autē species creature in qua spiritus sanct⁹ visibiliter descendit. ab quem vsum tūc in apostolos descēderit expressit: ut. s. ori verbū. intellectui lucē. ⁊ affectui ardorem. ⁊ cordi robur ministraret. **L**ingua em̄ verba exp̄cat. ignis vō illuminat calefacit et testam roborat. **S**ed ad aliū vsum. s. ad relaxandum peccata datus fuit. quādo post resurrectōez suā dominus apostolis insufflauit et dixit. **A**ccipite spiritus sanctū. quorum remiseritis peccata: remittunt eis. ⁊ quorum retinueritis: retenta erūt. **U**bi notandū qz spiritus sanct⁹ bis missus est sup̄ xpm. ⁊ bis sup̄ discipulos. **S**up̄ xpm quidē ⁊ in sp̄e columbe i baptismo: ⁊ in specie nubis i trāffiguratione: qz gr̄a xpi que datur p̄ spiritus sanctū. deriuāda erat ad nos p̄ ppagationē gr̄e i sacramētis. ⁊ sic descendit in specie columbe que est animal secundum. ⁊ p̄ doctrinā. ⁊ sic descendit in nube lucida. vnde ⁊ ibi ostenditur doctor ip̄m iquit audite. **S**up̄ apostolos autē p̄mo descendit in flatu. ad significandū ppagationē gr̄e i sacramētis. cuius ip̄i ministri erāt. vnde bicie. quoz remiseritis peccata remittunt eis. scdo in linguis igneis ad significandū ppagationē gr̄e p̄ doctrinā. vnde postq̄ repleti sūt om̄s spiritus sancto. statim ceperunt loqui varijs linguis. **B**is ergo scdm̄ **G**regorium scriptum legimus apostolos manifesta donatōne sp̄is sanctū accepisse. primū domino consistente in terra p̄ insufflationē. postmodum presidente in celo in

varijs linguis pignē: qz caritas q̄ in corbilo p
sp̄m̄ sanctū diffundit. duobz p̄ceptis. s. dilectōe
dei et primi implet. In terra dā sp̄s ut dili-
gat prim⁹. e celo dā sp̄ritus: ut diligat deus
Et sicut una ē caritas ⁊ duo p̄cepta: ita vn⁹ sp̄i-
ritus et duo data. Et qz p dilectōez primi pue-
niē ad dilectōez dei. recte p̄mo dā sp̄s i terra
⁊ postmodū e celo. Sicut em̄ ait Iohannes qui
nō diligit fratrem suū quē videt. deū quē nō videt
quō diligere potest. Insuper etia⁹ datus ē apl̄is
sp̄s sanct⁹ ante passiōē: ad purgandū qñ fue-
rūt baptisati. ⁊ ad faciendū miracula qñ ad pre-
dicandū sūt missi: ⁊ dictū ē eis. egros sanate. de-
mones eijcite. mortuos suscite. **Enō diero?**
Ego quidē aubacter p̄nuncio apl̄os ex eo tpe q̄
crediderunt dño. semp sp̄m̄ sanctū habuisse. nec
absqz ei⁹ gr̄a signa facere potuisse: sed eū p mo-
dulo atqz mēsurā recepisse. **Primo** autē die r̄sur-
rectōis ei⁹ acceperūt gratiā sancti sp̄s. q̄ p̄cta
dimitterēt ⁊ baptisarēt. ac sp̄ritū adoptōis cre-
dētibz traderēt. **Die** sō pentbecosten eis ampli⁹
repromissus ē videlicz qz virtutē ex alto recipe-
rēt: q̄ et euāgeliū xp̄i cūctis gentibz predicarēt
Unde Leo papa. nō igit̄ ambigam⁹ qz cū in die
pentbecosten impleuit discipulos dñi sp̄ritus
sanctus. nō fuit hui⁹ inchoatō muneris: sed ad-
iectio largitatis. Nam et patriarche et p̄ph̄e et
sacerdotes. omnesqz prioz tpm̄ sancti. sūt ei⁹ sē
sp̄s sanctificatiōe vegetati: ⁊ sine hac gr̄a nul-
la vnqz sunt instituta sacramēta. nullaqz cele-
brata mysteria: ut eadē semp fuerit virt⁹ caris-
matū. q̄uis nō eadē fuerit mensura donoz **Hec**
Leo. Et sciendū qz sp̄ritus sanct⁹ dā seu mit-
tē visibilē et invisibilē. **Visibiliter** cū in aliq̄
signo visibili demonstrat⁹. **Est** autē in quīduplici
specie demonstrat⁹. p̄mo in sp̄e colūbe sup xp̄m
baptisatū. secūdo i specie nubis lucis sup xp̄m
trāsfiguratū. tertio in specie flat⁹ qñ insufflauit
⁊ dedit sp̄ritū sanctū ip̄o die pasche. quarto i sp̄e
ignis ⁊ lingue in q̄ duplici specie apparuit hōi
erna die. **Invisibiliter** autē mittit cū ad sanctifi-
candū creaturā mētibz castis illabit⁹. **En̄** dicit
Sp̄rit⁹ ubi vult spirat: ⁊ vocē eius audis. Sed
nescis unde veniat aut q̄ vadat. **Nec** mirū: quia
dicit **Bernb.** De verbo invisibili p oculos non i-
trauit: qz nō est coloratū: sed neqz p aures: qz
nō insonuit. neqz p nares: qz nō aeri misce⁹ sed
mētē. neqz p fauces: qz nō est māsūm. i. comestū
vel haustū. nec tactu cōperi illud: qz palpabile
nō est. **Queres** igit̄ cū sint iuestigabiles vie ei⁹
unde illud adesse nouerim: **Nempe** ex motu cor-
dis intellexi p̄sentia ei⁹: ⁊ ex fuga vicioz carna-
liūqz cōpressionē affectuū. abuerit potētia vir-
tutis eius: ⁊ ex discussiōe siue rebargutiōe ocul-
torū meoz. admirat⁹ sum p̄funditatē sapientie
eius: ⁊ ex quātulacūqz emēdatiōe mox meoz
exptus sum bonitatē māsuetudinis ei⁹. ⁊ ex re-
formatiōe et renouatiōe sp̄s mētis mee. p̄ce-
pi utiqz specie becoris eius: ⁊ ex ptuitu omniū
boz simul. expaui multitudinē magnitudinis
eius **Hec Bernb.** **En̄** et **Crīp.** Si qñ boni aliq̄d

cogitamus. sciamus quia sp̄ritus sanctus habi-
tat in nobis. si sō aliquid mali. signū est qz sp̄s
sanct⁹ recessit a nob. **Unde** etiā **Aug.** **Primis**
tēporibz cadebat sup cretētes sp̄s sanct⁹: ⁊ loq-
bant linguis q̄s nō didicerāt quō sp̄s sanct⁹ ha-
bat eis p̄nūciare. **Signa** erāt tēpore oportuno
Oportebat em̄ ita significare i oib⁹ linguis sp̄i-
ritū sanctū: qz euāgeliū dei p om̄s linguas cur-
surū erat toto orbe terraz. **Significatū** ē illud
⁊ trāsijt. **Si** ergo p hec miracula nō fiat modo
testimoniū p̄sentie sp̄s sancti. unde sit. vñd co-
gnoscit quisqz accepisse se sp̄m̄ sanctū. **Interro-**
get cor suū si diligit fratrem. manet sp̄s dei i illo
Elideat probet seipm corā oculis dei. **Elideat** si ē
in illo dilectō pacis et unitatis: ⁊ dilectō eccl̄ie
toto terraz orbe diffuse. **Non** atēbat eū solum
diligere fratrem. quē atēdit ante se. **Multos** em̄
fratres nr̄os nō videm⁹: ⁊ in unitate sp̄s illis
copulamur. **Quid** mirū qz nobiscū nō sunt? **In**
vno corpore sum⁹. vñd caput habem⁹ i celo. ergo
si vis nosse: qz accepisti sp̄m̄ sanctū. interroga
cor tuū: si ē tibi dilectō fratris securus esto. nō
potest esse dilectio sine sp̄u dei: qz paul⁹ clamat
Caritas dei diffusa est i corbilo nr̄is. p sp̄m̄ san-
ctū qui datus ē nob **Hec Aug.** **Missio** g sp̄rit⁹
sancti iuisibilis sit in habitatiōe creature ratio-
nalis: sed missio visibilis sit ad inhabitatiōē de-
monstrādā alijs. **Et** notandū qz sp̄m̄ sanctū ali-
cui iesse certitudinalit̄ scire nō possum⁹: qz sp̄i-
ritus ubi vult spirat: ⁊ nescis unde veniat: aut
quo vadat. **Cōiecturaliter** tamen possum⁹ colli-
gere aliq̄ signa p effectus. ex q̄bus utiqz conij-
cere possum⁹ sp̄m̄ sanctū alicui adesse vel inesse.
⁊ hoc differenter s̄m triplicē statū. s. incipiētis
p̄ficientiū. ⁊ p̄fectoz. **Nā** scdm cuiuslibet status
exigentia sp̄s sanct⁹ diuersimode in hominibus
opat⁹. **Et** s̄m hoc diuersimode signa accipiūtur.
Nam sp̄s sanct⁹. spirat. inhabitat. ⁊ replet. **Spi-**
rat q̄ ad incipiētes. inhabitat quo ad p̄ficiētes.
⁊ replet quo ad p̄fectos. **Signa** autē sp̄s sancti
quibus spirat q̄ ad incipiētes scdm **Bernb.** sunt
tria. **Primū** ē. dolor de culpa p̄terita: qz sp̄s san-
ctus obit sorites. nec habitare p̄t in corpore subdi-
to p̄ctis. **Secūdu** ē. firmū p̄positū cauēdi futura
cū effectū. qd nullaten⁹ h̄ri p̄ conatu p̄po: sine
sp̄s sancto p gr̄az assistentē: ⁊ infirmitatē nr̄am
adiuuāte. **Tertiū** ē. promptitudo boni: qz scdm
Grego. amor dei q̄ ē sp̄s sanct⁹. nūq̄ est ociosus
opat⁹ em̄ magna si ē. **Quo** ad p̄ficiētes sō sunt
tria alia signa q̄b conijciē sp̄m̄ sanctū eos inha-
bitare. **Primū** ē frequēs ⁊ iusta p̄ficiēcie exami-
natō. nō solū de p̄ctis mortalibz. imo de veniali-
bus: qz sicut sp̄s sanct⁹ opponit p̄cto mortali:
ita feruor caritatis q̄ ē a sp̄s sancto. opponitur
p̄cto veniali: ut ip̄m ab aīa expellat. ne sp̄s san-
cto displiceat. **Secūdu** signū ē p̄cupiscētie bimi-
nutō: q̄nto ei in p̄ficiēte caritas sp̄s auge⁹: tanto
cor a tēpalibz elogat⁹. **En̄** dicit **Aug.** **De** carita-
tis venenū ē p̄cupiscētia t̄palīū: ⁊ nutrimentum
caritatis ē diminutiō cupiditatis. **Tertiū** signū
ē studiosa mandatorū observatio: qz observatio

Secunde partis

mābatōr sine vera dilectōne esse nō pōt. Et ponit de hoc exemplū Aug⁹. Quis ē īquit q̄ dicit bili go īpatōrē: s; obio legē suā. Si ḡ dicis te diligē deū: mādata ei⁹ obserua. Quo ad pfectos autē sunt alia tria signa: ex quib; cōiecturā^r spirit⁹ sanct⁹ eos repleuisse. Primū ē diuine veritatis manifestatio: cū em̄ spiritus sanct⁹ sit spūs veritatis. p̄p̄riū sibi ē docere omnē veritatē. et ideo ī quocūq; fuerit spiritus sanct⁹. p̄ aliq; reuelationes diuinor⁹ secretor⁹ se pandit: et ei tanq̄ amico secreto cōmunicat. Scdm̄ signū ē. nīl time re nisi solū deū. pfecta em̄ caritas foras mittit timorē. hec em̄ nīl penale habet. timor autē penā habet. Un̄ aplūs. ubi spūs dñi ibi libertas. libertas autē nō stat cū timore seruili. Tertiū si gnū ē desideriu dissolutōis: ut videlicet hō ex vebemētia diuini amoris cupiat dissolui et esse cū xpō: q; spūs sanct⁹ leuat mētē ad dñi desideriu supnōrū. Felix ḡ aīa que cupit dissolui et esse cū xpō quoniā certissimū h; signum q; spiritus sanctus eā repleuerit. P̄ter p̄dicta autē signa sunt alia tria: p̄ q̄ quis pōt conicere se spūs sanctū habere. Ideo em̄ spiritus sanct⁹ ī triplici signo apparuit scz ī spē nubis sup xp̄m trāfiguratū. ī specie columbe sup xp̄m baptizatū. et ī specie ignis super ap̄lor⁹ collegiū p̄gregatū. Primū ḡ signū ē habūdantia lacrimar⁹. et ideo apparuit ī spē nub. sicut em̄ adueniēte austro nubes resoluūt ī pluuias. sic adueniēte spiritu sc̄to mētēs resoluūt ī lacrimas. Scdm̄ signū est dimissio iuriar⁹. ideo apparuit ī specie colūbe q̄ felle caret. Tertiū si gnū est desideriu supnōr⁹. ideo apparuit ī specie ignis. sicut em̄ ignis sursum tendit: sic spiritus sanct⁹ corda sursum eleuare facit. Erāt autē iudei viri religiosi ī hierusalē et ī iudea habitantes. et p̄ter illos multi alij fere ex oī natiōe q̄ s; celo ē supueniētes: q; mltis captiuitatib; iudei displi fuerāt: et mox ordināte deo ad diē festuz om̄s cōuenerāt. Audito ḡ fragore et sono venti q̄ sup cenaculū ī aere sonuerat. itantū q; p̄ totā ciuitatē audiri poterat. cōuenerūt oēs ad discipulos et mirati sūt: q; audiebat unusq;sq; ligua sua illos loquētes. Alij autē irritebāt eos: dicētes: q; musto pleni essent. i. vebemēter ebriij: q; vebemētor ē ebrietas de musto q̄ de vino defecato. Et quis hoc irridendo dicerēt: tñ verū erat: q; nō vino veteri qd ī nuptijs fuit: sed musto ḡre spūalis erāt impleti. de q̄ dicit alibi. nemo mittit vinū nouū ī vtres veteres. Tūc surrexit petrus cū vndecim. ostendēs eos nō ebrios: cū esset hora diei tertia: et nōdū esset tēpus comedēdi. nec solebāt inebriari ieiuni: sed poti⁹ spiritus sancto repletos: et p̄phetatū esse a iohel spiritus sancti aduentū sup hoīes. Tūc ḡ xp̄s q̄ ascēderat debuit dona. i. spūs sc̄m hoīb;: q; oīa n̄ra bona desursus sūt q̄ ip̄e ascēdit. Tūc īpleuit qd añ passionē pmiserat: dicēs. Si ego nō abiero palatius nō veniet ad vos. si autē abiero mittā eū ad vos. Si carni carnaliē abheseritis. capaces spiritus nō eritis. Sensus est. Nō potestis plene cape spm̄: q̄dū scdm̄ carnē sū vobiscū. Eū ille q̄ iam cepit spm̄ ait. Et si noueram⁹ scdm̄

Capitulū. lxxxiii.

carnē xp̄m: s; nūc iā nō nouim⁹. Elbi attēbant carnalib; desiderijs et delectatōib; debiti. verbū Bernardi dicentis. Si apli carni adhuc dñice abherētes. q̄ sola sc̄a: q; sancti sc̄or⁹ erat: spiritus sancto repleti nequiuērāt. donec tolleretur ab eis. tu carni tue q̄ sordida ē: et diuersay spurciarū fantasijs repleta astrictus et p̄glutinat⁹ illū veracissimū spm̄ te posse putas suscipe: nisi istis carnalib; solatōib; fundit⁹ renūciare te ptaueris. Reuera cū incepis tristitia implebit cor tuū: s; si p̄seueraueris. tristitia tua p̄uertet ī gaudiū. Tūc em̄ purgabit⁹ affect⁹ et voluntas renouabit⁹: vel noua creabit⁹. et erit ut q̄ prius difficilia imo īpossibilia videbant⁹: cū multa p̄currāt dulcedine et auiditate. **Dec Bernh.** Si ḡ delectatōes spūs desideras. delectatōes carnis respuere debes. Quia ut ait Grego⁹. si carni qd libet abscedim⁹. mox ī spiritu qd delectat īuenimur. Sed heu pauci sūt spirituales hodie: et delectatōes spūs delectatōib; carnis p̄ferētes. licet multi deserāt habitū spūalē. Possunt autē spirituales et carnales cognosci ex v̄bis apli dicentis. Qui scdm̄ carnē sunt: q̄ carnis sūt sapiūt: q̄ bō scdm̄ spm̄: q̄ spūs sunt sentiūt. Specialit⁹ tñ ex q̄bulb; p̄bat⁹ hō vere spūalis. videlicet si tam cito: et tātū fugit locū ubi ledi pōt ī spū: sicut ubi offendī pōt ī corpe: et si tamlibet studet medicari spūi sicut corpi: q; quāto dignior ē spūs corpe: tātomagis cauēdū ē spūi q̄ corpi a lesiōe. Itē si cibo spūal⁹ siue sit orō: siue p̄dicatio: scriptura: siue lectō: siue corpe xp̄i: siue diuinū officiū: tantū delectat et p̄fortat spm̄. sicut corpal⁹ cibo corpe: et si tam iuitus negligit tēpus cibi spūal⁹: sicut tēpus cibi corpal⁹. Itē si tādiliges ē circa spm̄. sicut homo carnalis circa carnē. Solliciti em̄ sunt homines carnales: ut ī singulis tēporib; habeant necessitates copis ī victu et vestitu h̄yeme et estate cōpetentib⁹. ita spūalis homo sollicitari debet: quā grā indigeat ī aduersitate: et q̄ ī p̄speritate: quā egeat ad amicos: et q̄ ad inimicos. quō se habeat solus cū deo: et quō inter homines cōuersando: et sic de ceteris. Sed q̄s est hic et laudabimus eum: Quis em̄ aliqui hui⁹ tēporis viri bona operent⁹. dimidij tñ opis sunt. Quia alij largitatis gratiā sunt adepti: sed carnis incōtinentia sunt lubrici. Alij bō corpe quidem sunt casti: sed auaricie estibus sunt cupidi. Alij autē gratiā lenitatis habētes: sed rancore animi sunt pusillanimes. Alij bō nō recordāto iniurias suas cito ignoscūt: s; minus caute cor custodiendo citiusq; irascendo rixas prouocant. Alij qd deus singulis largiendo donauit. ī hoc quasi p̄prio labore acquirētes gloriā. Alij corpus ī abstinentia affligūt: sed supbiā. auaritiā. inuidiā. et alia nephanda admittūt: vlt⁹ detrahēdo proximo quasi carnes illi⁹ cum sanguine comedūt. Et sic ī multis hodie qui optimus ī eis ē quasi paliurus et rectus q̄si spina de sepe. Sciendū autē. q; plura sunt necessaria homini volēti p̄ficere. et ī vita spūali deo seruire. Primū est clara et pfecta notitia suoz defectū et infirmitatū. Scdm̄ est ira magna et seruēs cōtra suas

naturales malas inclinationes et voluntates. **Tertius** est timor magnus: quē debet hōe de offēsis accē? **3** deū factis. Quia nō est cert' an bñ satisfecerit: et sic cū deo pacē fecerit. **Quartus** est magnus timor et tremor q̄ debet esse in ipso. ne p suā fragilitatē relabā īterū in silib' vel maioribus pccis. **Quintus** est fortis disciplina. aspera correctō. ad regendū qnq̄ sensus corpales: et totū suū corp' subiugandū in obsequiū ihu xpī. **Sextus** est vitare virtuose omnē psonā: et omnē aliā creaturā: q̄ impellit eum nō solū ad peccatū: sed etiā ad aliquā īpfectōē spūal' vite: sicut vnū demonē infernalē. **Septimū** ē dulcis et continua recordatio beneficiorū dei: q̄ hacten' recepit: et quotidie recipit a dño ihu xpō: cū grā actōne. **Octauū** ē nocte et die stare in orōne. Nonū est q̄ portet sup se crucē xpī: q̄ quatuor habz brachia: quorū primū ē mortificatō mortaliū viciorū. secūdū derelictō oīm bonorū tēporaliū. tertiu pccisio oīm affectuū carnaliū amicorū. quartū supius cōceptus et ab hominātō et anibilatione. **Discipuli** itaq̄ spūsancti virtute docti et illuminati. accensi et adiuti. cōfortati et roborati. cōsolati et oī gaudio repleti: cū pauci essent: et simplices. totū mūdū concusserūt: et p magna pte subiecerūt. partimq̄ verbis ignitis. p̄tim pfectis exemplis. p̄tim mirābis prodigijs. p totū mūdū ecclesiam plantauerunt: que et eiusdem spiritus sancti virtute purgata. illuminata atq̄ pfecta amabilis facta est sponso. eiūq̄ parātib' ut speciosa nimis miraq̄ varietate circūdata. satbane dō et angelis eius terribil' ut castrorū acies ordinata. **Profecti** quidem sūt non tam passibus pedum. q̄ passibus virtutū. scdm supra dictū xpī mandatū: non imēdiatē post ascensionē: sed post sancti spūs acceptionē. nec statim accepto spiritus sancto diuisi sunt p mūdū. sed perdurauerūt adhuc circiter duodecim annis in iudea. et deinde solennis eorū diuisio facta est p orbem vniuersum: cum eatenus tñ in iudea p̄dicassent. sicq̄ pfecti et diuisi. p̄dicauerunt intelligenda. credenda. agenda. et appetenda. vbiq̄ p orbem vniuersum. domino sine quo nihil facere poterāt cooperatē. hoc est virtutez operis ministrante: et sermonē confirmante sequētib' signis: ut in virtute nomis ihu xpī imparerēt omnib' creaturis et morib'. Nam ut p̄dicatōis eorū doctrina credibilis fieret et firma adhibita sunt signa et miracula: sermo em̄ qui super naturam et ratōnem est. nō nisi signis cōfirmari potest. **Uñ Grego.** Preceptū obediētia sequit'. obediētiā signa comitant'. Sicut dō tūc cōfirmata est p̄dicatio signis. ita nūc quēlibet p̄dicatōrē sermonem confirmare oportet signis bone opatōnis. **Uñ Theoph.** Sciendum aut est et hoc. q̄ nūc sermo p opa confirmat'. sicut in apostolis tūc opa cōfirmabāt sermonem sequētib' signis. **Fiat** aut o xpc ut nostri sermones quos de virtute dicimus p opa cōfirmen': et actus: ut tandē simus pfecti. et cooperatē in omnib' verbis et operib': quia te decet et sermo

nū: et operū gloria. cū sis virtus dei et sapiētia in secula seculo. **Dec Theoph.** Et tūc impleta est p̄phēcia q̄ ait ī omnē terrā exiuit son' eorū. et in fines orbis terre vba eorū. **Seminavit** quidem igneus ac sanctificus spirit' in apostolorū corda sermones. et ut sapiēs abinuentorū duodecim tib'as fidei ī organo positas nouo flatu īpleuit diuersisq̄ spūalibus currēs in fistulis apostolicis cūctis verba diuine virtutis sparsit. omnes gentes delectabilem iuitauit ad sonū et trinitatis p̄dicauit misterium. **Igit' effectus et fruct' nō modic' ex hoc subsecut' ostendit.** q̄ magna veneratione sit digna solennitas hodierna. **Uñ Grego.** Pensate fratres karissimī post icarnationē vnigeniti filij dei. qualis sit hodierna solennitas de aduētū spūsancti. Sicut em̄ illa: ita q̄ et hec ē honorabil'. In illa q̄ppe de' in se pmanēs. suscepit hoīem. in ista dō hoīes veniēte de' sup suscepērūt deū. In illa de' naturalit' factus est hō. in ista hoīes facti sūt p adoptōēz dñi. **Pensate** quāta sit ista solennitas. hōe in cordis hospitio aduētū dei. **Tergat** ḡ sorbes prauī opīs: qui deo p̄parat domū mētis. **Dec Grego.** Et nota dū q̄ nō statim p' ascensionē: sed post decē dies misit spūsanctū. p̄mo ut apli. ieiunijs et oratōibus se aptos ei' aduētū p̄pararēt. secūdo q̄ hī spūsanctū p̄cipere rēt. qui decē p̄cepta explerent. **Misit** autē quinquagesimo die a resurrectione: ut sicut p̄lus iudeorū post liberatōz suā ab egypto quinquagesimo die accepit legē timoris: ita populus fidelīū post liberatōēz suā a mūdō q̄nquagesimo die accipet legē amoris. In iubilo etia id ē q̄nquagesimo anno recepit p̄lus iudeorū libertatē amissā et hereditatē. ita hac die recepit p̄lus xpianus libertatē amissā: et paradisi hereditatē. **Dies** ḡ penthecostes erat apud iudeos celebris: q̄ tūc descēdit dñs sup montē synai ī flāma ignis. et cūctis audiētib' dedit legē eis. Ita q̄nquagesimo die a pascha spūsanctus ī mōte syon sup discipulos ī liguis igneis descēdit: et legē nouā grē spūal' eorū mētib' īp̄ssit. **Uñ beba.** **Dec** nimirū solennitas nō tñ carismatib' p̄secrata ē euāgelicis. verūctiā legalib' iā oī ē p̄stīta mystērijs: ac dño iubēte p omīs annos sacris obseruata ceremonijs. **Libati** q̄ppe egyptia seruitute filij israel. p imolatōz agni paschal' exierūt ī desertū: ut venirēt ad terrā p̄promissiois. puenērūt q̄ ad montē synai: et descēdes dñs ī igne sup montē. q̄nquagesima die pasche pacta. legis decalogū eis disposuit: atq̄ ī memoriā dātē legis. statuit eo die p ānos singlōs sacrificiū sibi d' frugib' eiusdē anni ad altare deferri. **Que** ac sit agni paschal' imolatō: q̄ egyptie seruitutis absolutio cūctis legētib' liquet: q̄ videlicet pascha nīm ī. molat' ē xpc. et ipse verus ē agn' q̄ abstulit pccā mūdī: q̄ sui sanguis p̄cio nos a pccorū seruitute redemit: sue r̄surrectōis exēplo nob' spē vite et ppetue libertatis oñdit. **Qui** ḡgesimo ḡ die post oc̄sionē agni data ē lex descēdēte dño sup montē in igne. et quinquagesimo eq̄ die post resurrectionē n̄ri redemptoris. data ē grā spūsc̄i

discipulis in cenaculo constitutis. Et hic autem altitu-
do cenaculi. et ibi cacumen montis. sublimitate pre-
ceptorum et bonorum indicat celestium: et quia nemo inhi-
mis adhuc desiderijs inherens: vel diuini obtempe-
re mandatis: vel supernis possit dignus existere bonis
Hec Beda. Sic ergo spiritus sancti missio fuit in legis
datone prefigurata: et festum penthecostes quod modo
pagit ab ecclesia. olim quasi figurative agebat a sy-
nagoga. Quinquagesima ergo die postquam iudei de egypto
pro exierunt. decem precepta in monte synai a domino re-
ceperunt: ita quinquagesima die postquam nos fuimus ab
inferno liberati. receperunt discipuli gratiam spiritus sancti.
Istud etiam prefiguratum fuit in superhabundantia olei:
quod datum est paupercule vidue per preces helisei: quod mise-
ricordia mortui super pauperulam. impetrauit ei a domino
olei habundantiam. Per viduam istam designat sancta
ecclesia: quod ablato sposo suo christo videbat tanquam vi-
dua: sed dominus misericordia mortui: debet ei olei ha-
bundantiam. hoc est spiritus sancti gratiam et linguarum intel-
ligentiam. Istud miraculum de intelligentia lingua-
rum quasi per figuram demonstrauit. in eo quod edificatio-
ne turris babel diuersas linguas creauit. Tunc
enim una lingua in diuersas mutauit. modo unicuique
quod intelligentiam omnium illarum dedit. Nec miraculum istud
nunc fecisset. si diuisionem linguarum tunc non promississet
Et sicut tunc per linguas perfudit edificantes. ita modo
per linguas perfudit iudeos: quod multum perfusi fuerunt. quando
cograde miraculum audierant. In hac ergo solenni-
tate laudem totis viribus dominum. exultemus et letemus
in ea: quia inde fructum non modicum nos quod ad fidem
venimus persequuti sumus. Non solum autem hominibus gaudium
in hac solennitate puenit: sed et beate virginis gaudium
inde crematum accepit. de quo Anselmus sic ait. Sed et gau-
diorum suorum magnitudo non nihil incrementi accepit
cum veniente super discipulos spiritu sancto. mox ad predicam-
torem illorum fide filij sui tanta hominum multitudo su-
scipit. Ibi namque excepto gaudio quod de salute ge-
neris humani istorum conuersione percipiebat. intellexit
filius suus non fuisse gratias. id est frustra mortuum: cum
tamen efficaciter videbat operari fidei mortis ei. etiam in
eis quod actores illi extiterant. Genus humanum ab salu-
te vocari videbat. cuius rei gratia filium de se incorporat-
um et in cruce passum ante intellexerat. Quapropter leta-
bat. quod spes quam ante conceperat. iam in rem veram transi-
bat. Gaudebat et gaudent homines: quia quod amiserunt
centuplicati precij fenore recipiunt. Corruerunt ser-
ui: resurgunt fratres et filij **Hec Anselmus.** Et quis pre-
cipue et specialiter in solennitatibus: nihilominus tamen spiritus
et momentis omnino deum laudare debemus. Nam ut dicit
Gregorius. Mirum est quod homo semper deum non laudat: quia
libet creatura ad deum laudandum nos iuvat. Ad
hoc autem nobis valde est necessaria spiritus sancti gratia
Ubi Bernardus. si quis torpet de dei laude. certissimum
habet se expimentum. quod non habeat in se spiritum sanctum:
quia ubi spiritus sanctus inhabitat laudem dei excitat. Inuo-
cantur ergo spiritus sanctus semper laudem deum. ad hoc ei
facti sumus: ut deum sine fine laudemus. sicut superni
ciues semper deum laudant et continue: ubi semper sunt
dies leticie. et nunquam desinit solennitas et gratiarum actio: et
vox laudis. Scriptum est enim. Beati qui habitant in
domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. Hoc

maxime veri monachi faciunt: qui die ac nocte
psallunt. Ubi Hieronymus. Monachi debent habere purita-
tem martirum. sicut et ipsi martires sunt. Quod enim
faciunt angeli in celis hoc monachi psallentes dicunt:
ac nocte faciunt in terris **Hec Hieronymus.** Et maxime
assimulat nos celestibus: quibus adhuc in terris pe-
grini sumus. Ubi Bernardus. nihil ita prope quendam terris
representat celestis habitatio statum: sicut alacri-
tas laudantium deum: dicitur scriptura. Beati qui ha-
bitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt
te **Hec Bernardus.** Festinemus igitur et nos ingredi in
illam requiem: ubi tanta superabundat indefinens leti-
cia. et ab patria nostra totis conatibus suspiremus
Nesti in seculo: quia pegrinamur a domino. quod enim non
pegrinamus a corpore suo. pegrinamus a domino. Multo autem
melius est dissolui a corpore et adherere deo. Odiamus ergo
hominem et putridum corpus nostrum comparamus: et ei curam
in desiderijs non faciamus: quod hic nos detinet carce-
ratos et pegrinos a tanto bono: quia secundum apostolum. qui
diu in hoc corpore sumus pegrinamur a domino. Di-
camusque cum eodem apostolo cupio dissolui et esse cum christo
Et iterum. Infelix ego homo. quis me liberabit de
corpore mortis huius: Desideremus eius dissolutionem
et eam continue a domino postulemus: quia per nos eam persequi
non valemus. Et interim saltem moriamur multo et
pompis: ac concupiscentijs eius: et abstrahamus nos
corde forti et perseueranti ab his rebus caducis et a
miserijs. breuibus et leuibus hanc rem visibilium sola-
ciunculum: quod animas nostras vicinis inficiunt: et virtutes a
nobis excludunt: quia secundum Gregorium. concupiscentie visi-
bilia. inuisibiles virtutes amittunt. Et secundum Crisostomum. nul-
la res sic precepsit virtutem sicut voluptas corporalis.
Unde et Leo papa. Hoc maxime interiora hominis
corrumpit: quod exteriora delectat: et tanto rationali
anima purgatio: quanto fuerit substantia car-
nis afflictior. Et breuiter: ut ait Augustinus. cetera
creatura vilescat: ut solus creator in corde bul-
cescat. Nam secundum apostolum. vanitati creatura subie-
cta est. et ideo amatores suos facit vanos: et mul-
tos decipit incautos. O quam felix: quem misera mundi
vanitas non seduxit. quem nunc precipue multis illu-
dit. Unde Crisostomus. Semper quidem: sed nunc
precipue competenter dicimus. vanitas vanitatum et
omnia vanitas. Hunc versiculum si sapienter qui
in potentia versantur. in parietibus omnibus et vesti-
bus suis scriberent. in domo. in ianuis. in ingres-
sibus. et ante omnia in conscientijs suis: ut semper
eum oculis cernerent: et corde sentirent. Quoniam
quidem multe sunt facies. multe ymagines fal-
se: que decipiunt incautos. Istud oportet quoti-
die salutare. carnem et in prandijs: et in cenis: et in
omni conuictu unumquemque primo suo canem. a primo
suo libenter audire: quia vanitas vanitatum est: et omnia
vanitas **Hec Crisostomus.** Amorem ergo rerum
deficientium ad incorruptibilia transferamus: et
ad sublimia vocati celestibus delectemur. Et
sancti gaudent inde gaudeamus. horum diuici-
as concupiscentes. per bonarum emulationem ad
ipsos tendamus. Cum quibus nobis fuerit com-
mune deuotionis. erit et communio dignita-
tis. Mentem nostram semper in celis habeamus.

et ad dominum multipharie nos vocante toto corde et desiderio tendam. Quia ut ait **Aug.** **Ex**ultauit ut gigas ad currenda via: non enim tarda uit sed cucurrit. clamans dictis. factis. morte. uita descensu. ascensu. ut redeam ad eum. et discessit ab oculis: ut redeam ad cor et inueniamus eum. Ad ipsum quoque aspicientes et eum semper in corde retinentes. pugnemur uiriliter: quia tota hec presens uita militia est ac conflictus et pugna. Nam prospera et aduersa. feruor et tepiditas. refectio et inedia. sopor et uigilia. sollicitudo et pigritia. fletus et letitia. quies et labor. salus et infirmitas. afflictio et uoluptas. et quaecumque in hoc mundo sunt. pugnant contra nos et insidiant nobis. Et quia nunquam deest aduersarius nobis insidiando. sit semper patius noster animus resistendo: quia certamen nostrum breue est. premium uero eternum. Nec unquam a pugna cessemus: quia quantumque uicerimus. semper tamen restat quod uicemus. **Unde Leo papa.** Donet licet sanctis suis quotidianam gratia diuina uictoria. non auferat tamen dimidicandi materia: quia et hoc ipsum de misericordia protegentis est. qui nature mutabili ne de confecto plio supbiret. semper uoluit superesse quod uinceret. **Ubi et Crisostomus.** Sancti et si a carne uinci non possunt quasi iam spirituales. tamen percuti possunt quasi adhuc carnales. **Hec Crisostomus.** Igitur quicquid delectamenti uel cruciatus transitorij occurrit. statim hoc tanquam preteritum reputemus. et ad id quod semper manet mentis oculos dirigamus. Nam omnia que in mundo sunt uelut umbra velociter transeunt. ita ut preterita sunt nec fuisse putentur. Et ideo momentaneum est et cito transit quod hic delectat et cruciat: sed eternum est et sine fine manet quod ibi cruciat uel delectat. Nec tamen digna facere uel pati hic possumus. ab ea que ibi persequi uel euadere speramus. **Ubi Bernhartus.** Non sunt conbigne passionibus temporis ab eterna que commisit ad beneficia que accepimus. ad penas inferni quas euasimus. ad premia eterna que expectamus. **Hec Bernhartus.** Tanta quippe est preminencia eterne glorie. ad temporales et transitorias passionibus: ut diligens inspector deberet potius eligere. multis annis in fornace ignis ardentis uelle torqueri: et multa mala pati. quam mihi premio in futuro sibi reservato uelle peruari: quia labor est cum fine. et merces sine fine. **Unde Augustinus.** O anima mea si quotidianum oportet nos pati tormenta et perferre penas. si ipsam ieben nam longo tempore tollerare: ut christum in gloria sua possemus uidere et sanctis eius associari. nonne esset dignum pati omne quod triste est: ut tanti boni tantique glorie participes haberemur. Insidient ergo demones. parant suas temptationes. fragant corpus ieiunia. premant uestimeta. labores grauunt. uigilie excruciant. inlagent me iste. inlagent me ille. frigus scruet. pericula murmure. calor urat. caput doleat. pectus ardeat. inflect stomachus. pallescat uultus. infirmetur totus. deficiat in dolore uita mea: et anni mei in gemitibus. ingrediantur putredo in ossibus meis et subter me scateat: ut requiescam in die tribulationis et ascendam ad populum accinctum nomen. **Ubi et Crisostomus.** Oia agamus: ut non a gloria excidamus. Nequaquam enim difficile si uolueri-

mus. nequaquam onerosum si attenderimus. Si enim sustinuerimus et coregnabimus. Quid est si sustinuerimus? Si tribulationes ferimus. si persecutiones si ardua ambulauerimus uiam. ardua enim uia est et laboriosa. optone uero nostra leuior sit spe futuro rum. Transponamus igitur oculos in celum: et semper illa ymaginem et uideamus. Si enim in illis semper conseruabimur. non a uoluptuosis que hic sunt paciemur quid. neque tristitia: ut grauia portabimus. hec et his similia deridebimus. et nihil neque nos subicere. neque eleuare poterit. solum si desiderium illuc tenderimus. si ad amorem illum aspiciemus. Et quid dico: quoniam non dolebimus in presentibus uersucijs. Neque enim uidere ea putabimus de reliquo. tale enim est amor spiritualis. Eos denique qui non presentes sunt nobiscum: sed absunt. diligunt ac secundum unamquamque ymaginamur deum. magna enim amoris tyrannis. ab omnibus enim desistit. et ei quod diligunt alligat animam. Si ita christum amauerimus omnia que hic sunt umbra. omnia ymago uidebuntur et somnium. Et dicemus et nos. Quis nos separet ab amore christi. Tribulatio uel artatio. Non dixit pecunie: uel diuicie: uel pulchritudo. hec enim ualde uilia et derisibilia. sed que uidebantur esse grauia posuit. fames persecutiones mortes. deinde ille quidem et hec ut nihil existentia expuit. Hec igitur omnia excogitantes et uoluptatem uoluptati comparantes. eligamus que meliora sunt: ut et futuris fruamur bonis. **Hec Crisostomus.** Oratio.

Ihu largitor donorum omnium: qui in ignis specie super discipulos tuos misisti spiritum sanctum. precor et obsecro piissime: ut hec dona que discipuli tui de tua sumerunt largitate (licet indignus) sumam ad salutem meam te largiente. et mitte super nos seruos tuos spiritum tue caritatis. dilectionis et pacis. que corda nostra uisitet. a uicijs purget. otutibus illustret. in uiculis dilectionis astringat lumen tue cognitionis illustret. et ardore tue dilectionis inflamet: condona nobis peccata et dona uitam eternam. Amen.

De laude diuina. Capitulum. LXXXV.

Et quod dictum est de laude diuina. que spiritus dei laudare debemus. idcirco persequetur de ea aliquotulum latius uideamus. Immensa quippe creatoris et conditoris tui beneficia. que tibi o anima mea ab eo cum te ex nihilo creauit et prebuit collata sunt. ad debitum peruenire dilectionis: ac gratiarum actionis et laudis iugiter reddendum te astringunt. Ab hoc enim cum non esses sola et gratuita bonitate illi creata et ad similitudinem dei facta es: ut eum diligendo spiritus et sine fine collaudes. **Ubi Augustinus.** Euigila anima mea euigila. adhuc diuina bonis ite sempiternis temporalibus delictis. Considera in ipso creatoris exordio. quod sublimitatis. quod dignitatis prebitor tibi protulerit: et proinde que amoris: que uenerationis colendum sit. Certe cum uniuersitate reperiibilium et inuisibilium creatas et ordinas. humanam naturam fate disposuisti. summo perilio de tue prebitoris dignitate tractauit: ut pote quam ceteris creaturis que in modo sunt alti honorare disposuit. **Ubi igitur sublimitate tue creatoris. et retracta debito reddendi amoris.**

Secunde partis

Faciam? (ait deus) hominē ad ymaginē et similitudinē nram. **A**ccede igitur diligenter, quod sit ad ymaginē et similitudinē dei te esse creatā. Agnosce aliud esse similitudinē, aliud ymaginē verbi gratia. **P**otest hūc similitudinē quādam cum homine, equus, bos, et ceterae similes creature, ymaginē de homine non habet nisi alter homo. Manducat homo, manducat et equus. Ecce quēdam similitudo ac communis inter naturas diuersas, ymaginē de homine non imitatur: nisi alter homo eiusdem nature cuius ymago est. **D**ignior igitur est ymago quam similitudo. Similitudinem itaque ad deum hoc modo hūc poterim? si eum esse bonū considerātes, nos boni esse studuerim? si eum iustū esse cognoscētes, nos iusti esse cōtēdamus, si misericordiā praeplantes nos misericordie operā demus. **Q**uō autem ad ymaginē suā accēde. Deus semper meminit sui, intelligit se: amat se. Et tu si per modulum tuo infatigabilē memor fueris dei, intellexeris deū, amaueris deū, eris ad ymaginē eius: quia hoc facere niteris quod semper facit deus. **A**d memorandū et intelligendū: atque amandū sumū bonū totū debet homo referre quod viuūt. **A**d hoc omnis cogitatio, omnis voluntas cordis reuertatur, arceatur, cōfirmetur: ut infatigabili affectu sis memor dei, intelligas deū, ames deū et tue creatiois dignitatē. Quod ad ymaginē dei creatas salubriter exprimis. **E**t quid te de tam plectro cōbitiois pūilegio sublimaret: nisi te suis laudibus indefinēter intēdere vellet. **A**d laudandū igitur cōbitiois tuū creatas es: ut eius laudibus vacas, et hic iustitie merito in illū semper proficias: et in futuro beate viuas, laus enim eius et hic iustitiā, et ibi beatitudinē tribuit. **S**ed si laudas ex toto corde lauda, diligendo lauda. **N**ec est enim sanctis laudandi pposita regula, de omni corde suo laudauit dñm, et dilexit deū quod fecit illū. **L**auda ergo ex toto corde lauda: et quē laudas dilige: quia ad hoc factas es ut laudes et diligas. **L**audat namque sed ex toto corde nō laudat: quē ad benedicendū deū prospera demulcent: sed a benedicendi munere aduersa restringūt. **L**audat quoque sed nō diligit: qui in dei laudibus aliud quam ipm laudando requirit. **L**auda igitur et digne lauda: ut nulla in te cura, nulla intētio, nulla cogitatio, nulla sollicitudo mētis, inquātū tibi virtus suppetit a laude dei sit vacua. **A**b eius laude nulla te huius vite prosperitas reuocet, nulla cōpescat aduersitas. **S**ic enim ex toto corde laudabis dñm. **S**ed cum ex toto corde eū labaueris, et diligēs lauda, nū aliud ab eo quam ipm expectas: ut ipse sit finis desiderij tui, ipse premiū laboris, ipse solaciū huius umbratil vite, ipse possessio illius beate vite. **A**d hoc itaque factas es: ut cum sine fine collaudas: quod tūc utique intelliges plenius, cum eius beata visione sublimata, videbis te sola et gratuita bonitate illius, cum nō esses, de nihilo tam beatas: et ab tam ineffabilē beatitudinē creatas, vocatas, iustificatas glorificatas. **T**alis namque cōtēplatio infatigabilem tibi amorē dabit, eum sine fine laudandi: ex quo: et per quē: et in quo: tantis et tam imutabilibus bonis te beatificatas gaudebis. **N**ec Ansel. **N**ō

Capitulum. lxxxv.

solū autem hec pmissa: sed maxima quam redēptoris et saluatoris tui bñficia: quō te cum pbita esses redēmit et saluauit, ac multipharie multisque modis visitauit et sublimauit: ad laudandū deū te puocat multipliciter et obligat. **E**xerce ergo te in laude diuina: quia ad hoc tibi mēbra sūt data: ut deo laudes canas: et grās ei referas. **U**bi Crisostomus. **N**ā et oculos et os ad auditū propterea in nobis posuit deus: ut oia ipsi mēbra seruiret: ut quod ipius sūt audiamus: quod ipius sūt loquimur: quod ipi sūt opemur eius laudes canamus assidue. et grās per cuncta referamus. per quod hec oia psciēcie nre secreta mūdum. **N**ec Crisostomus. **E**t autem melius in laude diuina te valeas exercere, pūbilia te deo valde: et dic ex intimis pcoribus tuis humiliter et deuote. **O** pater misericordiarum: scio et vere cognosco, quod me pcorē miserū magis deceat corā te iacere prostratū: et cum fletu ac gemitu pcorū veniā flagitare, quam te ore polluto laudare. **S**ed tū de tua piissima bonitate et ingenita dulcedine, oībus mortalibus promulgata sūt psciis, te laudare cupio ex intimis pcoribus: obsecras viscera miseratōnū tuarum: ut me vermē in mūdū, canē mortuū, et cabauer putridū, nō despicias dñe deus meus. **N**empe virtutes celorum te cōdigne laudare nequeūt, quātomodo homo fragilis putredo et vermis. **B**onorum quidē meorum nō indiges: sed tuā supercellētes bonitatē tāto nobis manifestā facis: quāto in infirmitatibus nris magis miserando cōdescēdis: et gratiā grātis ex sola liberalitate ligaris. **E**mbra quidē nūtiū apprehēde: et sequi vērū: quod se ex pōigno laudare te existimat. **I**mpossibile atēptat, quod te ad plenū laudare laboret. **N**ec tū ideo a laude cessandus ē: sed mihi ppterque oībus creaturis laudare puenit suū creator: quia nulla creatura ē quod opificē suū nō laudat vel saltem laudabilē reddat. **N**ō ignoro dictū propheticū: quia videlicet rectos decet collaudatō: et quia nō ē speciosa laus in ore pcoris: et ideo te mihi: quia quod dicā nō habeo, aut quod rēpondebo mihi cum ipse fecerim. **S**i enim iustificare me volueris, os meū pdemnabit me. **S**ed nūquid ideo te nō laudabo: quia in mūdū me esse cognosco? **N**ōne et vermes, et rane in mūdū ex putredine generate coarctates in paludibus, te suū creatorē laudare cupiunt putrescūt et pnt. **N**ā et si velut alaundula et pbi lomena dulcis cātare nesciūt: sed nec velut hō rationalis te cognoscere possunt, saltem hoc faciūt quod te cognoscentibus materiā tue laudis tribuunt. **O**tinā cūcta suauia instrumēta musicalia, celestes quoque armonie, ac terrestres melodie de corde suo sursum pcederēt: et condignas laudes tam dulcis psonarēt: ut oculis diuine maiestatis tue grātē fierēt: ac totā celestem curiā nouo quodā et ineffabili gaudio letificarēt. **S**ed quid dicā? **M**emetipm domine tua laude indignū esse cognosco, quod obrem precor: ut saltem ceterae creature nobilitate preclare, impfectum meū dignentur supplere. **I**gitur opto et ex toto corde desidero: ut orbis planetarum: ac celum sydereū limpidissimo lumine radiosum, florifera quoque germina vernali decore conspicua, pulchrisque

De assumptione et

coloribus adornata: necnō et omnia ignitē caritatis desideria de cordibz te vehemētissimō amore diligentī p̄cedētia: te laudēt et benedicāt ī secula. Optarē etiā ex ītimis p̄cordijs meis: ut si iuvētus celerius cōsumata annositate mathusalē coequasset. q̄ unusq̄sq̄ ann⁹ tālongeui t̄pis p̄dicti. et unusq̄sq̄ mēsis annor⁹ eorūde: et una queq̄ ebdomada hor⁹ mēsiū: et q̄libet dies ebdomadap: et quelibz hora ip̄or⁹ diep: et q̄libz minutū horap̄ p̄dicti t̄pis. te ex p̄sona mea colaudarēt: tādeuote et effectuose: quātū unq̄ aliq̄s de numero beator⁹ sp̄ūz ī splendoribz sc̄or⁹ te laudare ī tanta duratōne potuisset: ac si hec oīa ī p̄p̄a p̄sona cōpleuissem: et q̄ h⁹ laudis frequēs īnouatō ī sua īfinitate om̄is excederet sp̄s numeror⁹. Quid plura: Fac de me hoc qd̄ tibi placuerit: q̄ q̄diu est alit⁹ ī naribz meis. a tue laudis p̄conijs nō cessabo. Sed et cū virtus loquēdi mortis hora defecerit: et meū ībm ampli⁹ p̄ debilitate p̄ferre nō valebo: peto ut salte nūc⁹ oculo: vel extēsis digit⁹ sit īnouatio et cōfirmatio. om̄i desiderabiliū affectuū et verbor⁹ atq̄ opm̄ p̄teritor⁹ et futuror⁹: q̄ vsq̄ ad extremū iudicij diē tibi cū deuoto famulatu offerre vellem si tādiu uiuē possem. Insuper dilecte hoc aditio d̄siderās corde affectuoso: ut qn̄ corp⁹ meū fuerit ī pulueres minutissimos redactū et lapide clausus. q̄ de q̄libet p̄ticul⁹ minutissima vox amena laudis: et gl̄ie tue exurgat. q̄ durissimū lapidez penetrās. celor⁹ altitudinē trāscendat: et vsq̄ ad extremā iudicij diē uiue laudis p̄coniū extollat donec ī resurrectōne beata: corp⁹ et aīa p̄f̄ unita ī tue laudis gl̄ificatione eternaliter copulēf̄. Sane q̄diu adhuc sum ī hoc corp̄is ergasculo. a laude tua nō tacebo. Nimirū videm⁹. q̄ plerūq̄ iter dulcissimas nemoris auiculas et cincinnantes philomenas. corui q̄s crocitātes affūt: ī hoc eodē modico qd̄ acceperūt creatori suo subseruiētes. Sic et ego p̄cor cū sim. cātum ab manus habeo p̄cor⁹: et put possum deū meū p̄ ip̄m laudo et gl̄ifico ī eternū. Siquidē aliō d̄ deo dulcius canere nescio: nisi hoc videlicet. qm̄ suauis ē dñs uniuersis: et qd̄ misericordia ei⁹ sup̄ omnia opa eius. O te⁹ meus misericordia mea. In hoc letāf̄ aīa: exbilatāf̄ p̄scientia: et gaudio īmensō irrigantē oīa ossa mea. Hoc suauē canticū aīa mea vsq̄ ī seculū. iter sp̄uale genus auiū. cū leto corde. dulci canit carmīe. Quocienscūq̄ etenim mētē reuoluo q̄lis aliq̄n fui. qualia discrimina euasi. a quātis piculis me p̄teristi. et a q̄bus malis me eripuisti. Dirupisti vincula mea: sanasti vulnera putrida. et laqueos piculosos p̄triuisti et me dulciter ac paterne liberaisti. Cū hec īquā et filia bona a te mihi exhibita p̄tracto. mirū est q̄ ī hor⁹ oīm affectuosa recordatōne. meip̄sum p̄ amore portare valeo. ardētissimis siquidē amoris ignibz icandesco. O deus me⁹ q̄diu peccatorē tibi recalcitrātē paciēter expectasti. quotiens et q̄ paterne nūc quidē dulciter. nūc bō dūre me ammōuisti. ne scientē ī benedictōibz dulcedinis puenisti. filio p̄bigō et peccatis p̄grauato

laude beate virginis

ac gratijs nudato ī occursum veniēs paterne occurrīsti. abiterāte vias p̄uas misericordiez faciē nō auertisti: sed semp et ubiq̄ pius et misericors fuisti. Et qd̄ his oībz maius est. q̄ his oībz bonis tam mltiplicibz īgratus semp extiti. nec tu summa bonitas p̄ter hoc testitisti. donec tandē me dulciter ad te traxisti. Ach summa et inestimabilis pietas. nūq̄ ī his oībz meip̄m a laude cōtinere potero. Nequaq̄. Deus meus misericordia mea. p̄ his omnib⁹ et alijs īnumeris beneficijis opto et desidero: ut talis tāq̄ iocūda laudatio sit tibi ex me qualis fuit beator⁹ spiritū laus. tūc cū ī p̄mo aspectu tue diuinissime maiestatis. gaudebāt se eternalit̄ ī tua laude cōfirmatos. malos dō a te sine fine detrusos. Itemq̄ tā magna tamq̄ iocūda sit illa laudatio. quāta ē aīa p̄ sanctap. cū a carcere purgatorij erepte. vultui gl̄ie tue p̄mo p̄sentāf̄: ut tuā iocūdā faciē intueant. et quāta erit laus ī plateis celestis hierusalē. post finalē om̄iū resurrectōnez qn̄ electi a malis segregati. deū iocūdo corde laudabūt. ac de sua saluatōne eternalit̄ gloriabūt. O amātissima sapiētia bonitatis īmensa te precor: ut omni mane diluculo cū ad te surrexero et oculos aperuerō. simul q̄s cor meū ī tua laude apiaf̄. ac quobā lucifero splendore et flammeo ardore laudis tue facula īmensa ex eo simul exurgat. Et peto ut hec laus tamblante et suauit̄ resonet ī corde tuo paterno. sicut sonare cōsueuit suo mō om̄iū citharedor⁹. ac musicaliū instrumentor⁹ suauis modulatō ī corde iocūdo statū iuuētutis florido. Et ī hac laudis facula siml̄ ascēdat tue laudis tāodorifera fumi virgula tā gratiosa. ac si esset p̄posita ex oībz aromatib⁹ mirre et thuris: et uniuersi pulueris pigmetarij tam speciosa sicut cū vernali tēpore flores herbārū pullulant ī campis coloribus pulchris. et arbores stant frondibz ornatis ḡtis odoribus. Sitq̄ laudis hui⁹ facula tamamarosa et deliciosa. ut ī ea oculi tui delectabiliter ferāf̄. totaq̄ celestis aula resultet: et hec iugiter sine ītermīssione feruidissimo estu. et rapidissimo colore tui amoris exurgat. ex corde p̄ deuotā meditātōne ex labijs p̄ feruidam locutōne. et ex omnibz operibus meis p̄ sanctā ac celestē cōuersatōnez. Et hec laudis facula sua virtute om̄is inimicos repellat. gratiā augeat. finē beatū obtineat. et gloriā eterne beatitudinis acquirat: ut finis hui⁹ temporalis laudis. sit iniciū eterne laudis patrie celestis. Et aut ad dei laudē magis puoceris. abstrahē q̄so mētē tuā a terrenis. et eleua eā ad celestia toto cōatu q̄ poteris. ac p̄sidera quō illi⁹ celestis curie ciues delectāf̄. iubilāt et exultāt ī deo p̄tinue. singlorūq̄ gaudia rememorās tādē put poteris et p̄mitteris. ip̄is letantib⁹ et iubilantib⁹ te īgere et īmiscē. Exclama ḡ corde toto. et hic ex ītimis. cū Anselmo. De me⁹. qd̄ melius. qd̄ amabilius te estimāui super terram: ut abstraherem cor meum a te. ab concupiscentibz quicq̄ ī mūdo absq̄ te: Cur amāui quare cōcupiui ī omni vita mea. quicq̄ p̄ter te ībm

Secunde partis

deū meū: Quare distuli, cur ihermisi vllō tpe te
ihū versare in corde, te tota mēte amplecti: et de
lectari i tua dulcedine: Cur nō oīa desideria mea
ad te cōverti: q̄ abierūt qñ te solū nō abierunt
oīa interiora spūs mei: Ebi erā qñ tecū mēte nō
erā: Quo defluerūt qñ nō te solū habuerūt de
sideria mea: Jam ex hoc nūc oīa desideria mea
icalescite, et affluite i dñm ihū: currite qz satis
bacten? tardastis, perate quo pergitis, querite
quē queritis. Ihū queritis nazarenū crucifixū
Ascendit in celū, nō est hic. Amātissimus dñi
habitat cōfite ter, et flagellū nō appropinquabit
tabernaculo ei? Sup̄ altitudinē celoz, sup̄ oīm
excellentiā angeloz, pp̄ia virtute ascendit, sup̄
solū singularis glie i dextera p̄ris tui coetern?
et p̄substantial sedet, et diuina amictus lumie, co
ronat? glia et honore: ut decet unigenitū dei, serē
n? i letitia, plen? oīpotētatu dñi i celo et in t̄ra.
Ibi atorāt eū oīs angeli dñi, et vniuersa mlti
tudo ciuiū celestis syon. In ip̄o vnanimē letā
oīm corda, in ei? desiderabili facie pascunt? oīm
ocli beatorū, in ip̄m vndiqz p̄fluūt desideria oīm
sanctorū. Ip̄i iubilat, ip̄i applaudit, ip̄m magni
ficat tota vranica ciuitas glia p̄ omne modū
in splēdore ei? Exulta et lauda habitātō syon:
qz magn? i medio tui sanct? israel. Per ip̄m cen
tena decies millies millena assistūt i sanctuario
vranici tēpli, itendētes vultū maiestatis claro:
et inflexibili visum: ac p̄sonātes armoniā icessa
bilis ymni i gloriā trine et simple dīnitatis. Per
ip̄m milia miliū, ad cōplenda patris misteria a
lacri discursu iugiter meāt in celū et t̄rā: qñ
apes negociose in aluearia et flores, disponen
tes oīa suauē, p̄plus accinct?, nesciēs labē: vel i
obedientie morā. Per hos quippe sūma n̄re salu
tis abmistrant? negotia: sūmaqz sup̄ni p̄siliū ad
nos deferūt archana, p̄ hos sanitates mortaliū
pcreant?, p̄ hos p̄sistūt regna et īperia mōi. In
quos p̄cipuū nouim? michaelē signiferū nobilē
celi ciuē: q̄ stat p̄ acie dei viuētis, extendēs rum
pheā p̄pugnātōis: ac voce terrifica intonās q̄
ut de?, sup̄ eos q̄ ex aduerso sūt. Exultate in no
bili filio v̄ro vos illustres patriarche: qz īpleta
est i eo oīs expectatio vestra, et ip̄e sublimis est
ualde: et benedicent? i ip̄o vestro videlicet semine
oīs gentes, sic em̄ pollicitus ē sermo diuinus.
Gaudete in ihū p̄pheta magno, vos p̄phete viri
veraces: qz mirifice et gl̄iose impleta videtis oīa
que de ip̄o ānūciastis i spūs sancto, et fideles inuē
ti estis p̄ ip̄m, i cūctis sermonibz v̄ris. Gaudete i
dño ihū meo, m̄grō v̄ro vos icliti p̄ceres celi b̄i
apli, gaudete i x̄po ip̄o, et iterū dico gaudete cuz
x̄po, familiari letitia. Ecce em̄ quē vidistis i me
dio v̄ri esuriētē et sitiētē, fatigatū et his silia car
nis ifirma tolerātē: ab oībo f̄probari et cū scele
ratis f̄putari: quō vicit: quō regnat: quō ei oīa
sō pedibz sūt: q̄ gl̄iosus i suo dīno: lūe fulget: et
sui gaudiū sueqz ineffabilis gl̄e nūc vos socios h̄z
q̄ oī p̄māstis cū ip̄o i tēptatōibz suis et veratō
nū eius p̄fortes fuistis. Adorate nūc bulcia illa
genua: q̄ se curuauerūt añ vos vsqz ad t̄rā, se
tētibz vobis ab sacratissimā cenā. Adorate nūc

Capitulū. lxxxvi.

sacrosctas illas man? q̄bo puluerē pedū v̄rozū
rex regū lauare et extergē dignat? ē. Gaudete i
ihū p̄ncipe militie v̄re vos martires gl̄iosi: qz
ip̄m p̄ q̄ tradidistis i mortē aīas v̄ras, ip̄z iquā
ihū filiū dei possidetis p̄miū certamīs v̄ri. Gau
dete i ihū sūmo doctore v̄tatis, o venerābi p̄fel
sores et doctores: qz quē oī doctris sacris et op̄i
bo iustis p̄fessi estis corā hoībo, nūc p̄fite? vos co
rā p̄re suo et sc̄tis angel? ei?. Gaudete i ihū v̄gie et
v̄ginū sc̄tificatore: vos padificole v̄gies vos an
gel? filies: qz ecce quē amastis: quē optastis: quē
artētib? desiderijs expetistis: p̄c? amore ērenos
sp̄sōs: et omne ornatū sc̄li p̄c̄pistis, sūmi regis
filiū nūc videtis, nūc tenetis, nūc i ei? castis am
plexib? q̄scitis: et diuelli a vobis nulla īfidiato
ris fraudulēcia p̄. Elerū aut inē oīs celicolas
vberimū tibi gaudiū sit o maria v̄ginū v̄go si
gularis, rosa celice amenitatis, plucidū sid? inē
primeuas lucernas diuini lūis susceptiuas. In
ihū tuo dulcissimo filio sola p̄ oīb? gaude gau
dio magno: qz quē ut hoīem peperisti, et p̄p̄is
vberib? enutristi, ip̄m cū angel? et vniuersis ciui
bus celi adoras: ut deū viuū et verum. Gaude fe
lix m̄r: qz quē vidisti i ligno crucis p̄tētē, vides
i celū regnātē cū gl̄a maḡ, vides oīm altitudinē
celestiū t̄restriū et īfernoz maiestati ei? iclinatā
et omne robur inimicorū ei? attritū. Gaudia gau
diorū sint tibi, oīs p̄lebitudo sc̄torū. Etā h̄rlm
m̄r n̄ra q̄ sursum es, festiuitatē age letabūdā et in
deficiētē, i visiōe pacifica tui ihū libtatis tui au
toris. Et tu sic rursum eleuare aīa mea q̄li potes
conatu, et sacris te ingē milib? letatiū i dño ihū.
Iluc fidei et spei vehiculo p̄ge: ibi p̄ caritatis ar
torē p̄uersare, vbi x̄pc ē i dextera dei sedēs. Inēde
mētis oculū i lūe vult? ei?, lustra ac deoscula
re gl̄ulāda deuotōe singla loca felitiū plagarū
ei?, o q̄b? egressi sūt p̄ciosi illi liq̄res sanguis sa
cri, q̄ te app̄ciavit unigenit? dei, et sc̄tificauit in
cr̄i. **O** Ratias: et laudes ti. **V**itā eternā, h̄ An̄f.
bi ago dñe de? me? mīa mea: q̄ me dignat?
es creare et redimē: atqz ab tui cognitōz p̄ducē:
et p̄ sacri baptismatis ablutōz iē filios adoptōis
aggregaē. Te laudo, te gl̄ifico q̄ me sepe p̄ mltā
defluētē vicia, ad emēdatōz expectasti: ac o tri
bulatōib? et p̄icul? mltis libasti: tibi gr̄as ago p̄ i
ceptis i me gr̄e tue domis, q̄ de p̄cor ut miscōit p̄
ficias, meqz i viā salutis eē ne dirigas: et ad tuā
visiōē feliciter p̄ducas Amē. **De assūptōne**
et laude beate virgis. **Capitulū. lxxxvi.**

Permāsit aut btā v̄go q̄
diu vixit i mōte syon p̄dicto, vbi est
cella i q̄ p̄ ascēsiōz filij sui morabā
oīoni vacāto: et ea q̄ coguerat fuol
uētō. Est etiā ibi alia cella b̄i ioh̄is euāgeliste:
q̄ fuit p̄a eccl̄ia mōi, i q̄ celebrāuit p̄mā missā i
p̄spcū btē v̄gis: et q̄biu ip̄a vixit p̄ ascēsiōz filij
Quo q̄bē tpe q̄ntis doloris et amoris ardorib? e
stauerit, testat? Hiero, q̄ d ea sic ait. Ceterū ro
go cogitate attentius, et perpendite diligenti?
quib? afficiebā btā et intemerata v̄go dolorib?
p̄ x̄pi ascensū ad celos: expletis omnibus que

De assumptione et

de ipso erant ab angelis predicata: et a prophetis multitudine modis presignata. diuina declarata oraculo et utitur exhibitio: et quod beatitudinis sunt omnia presignata. Quod si quod sunt in vobis viscera pietatis. considera te quod cruciabat amore. quod uel desiderio estuauit hec ergo. dum reuoluet animo cuncta quod audierat quod viderat quod cognouerat. Puto quod quod quod cordis est: quod quod mentis quod quod utitur humane. si totum abhibeas. non sufficit ut cogitare valeas. quanto intensius cruciabat ardore pietatis amoris: quanto mouebat votis repleta spiritus sancto. quanto celestium secretorum transportabat in citamentis. Fortasse ergo per nimium amore in loco quod se pulcherrime dicitur. iterum ea beatitudine credimus: quatenus pietas pascere iterum amor obtutibus. Sic namque locus medius est beatitudine constitutus: ut adire possit et ascensionis vestigia: et locum sepulture ac resurrectionis seu omnia in quibus passus est loca iuvenire. non quod iam uiuere quereret cum mortuis: sed ut suis solaretur aspectibus. Et ideo quod sepe locorum recreabat uisitationibus: et quod genuerat fidei spiritum. mentis complerebat amplexibus. Et itaque quod sane angelus Gabriel itactam custodiuit et Iohannes uirgo uirginem seruauit. suisque deseruiuit obsequiis. non quod eximi ille scilicet choros apostolorum eam deseruerit. in eis quod per resurrectionem intraret et exiret familiariter: prout dicitur per incarnationem: et ab exemplis humane uite conuersatio eius post ascensionem christi generaliter cum apostolis fuit. quousque dispersi sunt. **Hec hiero.** Est autem in monte syon magna et deuota ecclesia. in qua solebant esse cum abbate canonici regulares secundum regulam beati Augustini domino seruiantes. infra quam est cella in qua habitauit beata uirgo diebus uite sue. post ascensionem filii sui: et prope illam cellam est et alia cella in qua migravit ad celum per angelos assumpta. Cuius dormitioni omnes apostoli dicunt interfuisse: et in uallis iosaphat medio ea sepelisse. Ibi enim sepulcrum eius multum uenerabile ostendit: quod in maxima reuerentia etiam apud sarracenos habetur. **Hec autem uallis licet adhuc sit valde profunda: multum tamen est impleta.** Sepulcrum enim uirginis gloriose tunc erat in superficie ipsius uallis. nunc est longe sub terra. intantum quod etiam ecclesia eiusdem cum sit valde alta et testudinata: cum ipso sepulcro penitus sit sub terra: et uallis desuper tota plana. In superficie tamen uallis est edificium modicum quasi unius capelle: quod postquam quis intrauerit. descendit per gradus quinquaginta in ecclesiam ad sepulcrum: ubi est pulcherrimum altare marmoreum et cripta: ac desuper edificata ecclesia pulcherrima rotunda et tabulatu lapideo discreta. in honore ipsius beate uirginis dedicata: cuius in superioribus quatuor habent altaria: et in inferioribus unum in orientali plaga: et ab dexteram monumentum uacuum cernitur. in quo sancta Maria aliquando pausasse dicitur: sed a quo uel quando sit ablata nescitur. Hanc ecclesiam intrantes. uidetur ab dexteram in ferta pietatis petram. in qua dominus nocte quod trabeatur orauit. uestigia genuum quasi cere molli impressis. Et solebat in ea esse monachi nigri cum abbate. secundum regulam beati Benedicti domino seruiantes. Sed quo ordine beata uirgo hinc ad superna transierit regna. nulla catholica narrat historia. **Nec inuenit**

laude beate uirginis.

apud latinos aliquis tractator de eius morte aliquid apte dixisse: cum nec ipse quod hanc ante crucem domini accepit in suam. Iohannes euangelista de hoc posterius aliquid retinendum scriptis legitur mandasse. Nullus enim hoc fidelius narrare potuit. si illud deus manifestari uoluisset: quod ille utique quod hanc nuntiandam suscepit. Restat ergo ut hoc mendaciter non fingat aptum: quod deus uoluit manere occultum. **Unde Hiero.** Monstrat autem sepulcrum eius cernentibus nobis usque ad presens in uallis iosaphat medio: quod uallis est in monte syon et monte oliueti posita ubi in eius honore fabricata est ecclesia miro tabulatu lapideo. in quo sepulta fuisse ab omnibus ibidem predicatur: sed nunc uacuum cernentibus ostendit. **Hec ideo dixerim:** quia multi nostrorum dubitant utrum assumpta fuerit simul cum corpore. an obierit relicto corpore. Quod autem uel quo tempore: aut a quibus personis sanctissimum corpus eius inde ablatum fuerit: uel ubi transpositum. utrum uel resurrexerit nescitur: quibus nonnulli astruere uelint etiam iam resuscitatum. et beata cum christo immortalitate in celestibus ueluti. **Ueritatem quid horum uerum censeatur.** ambigimus. **Melius tamen deo cui nihil impossibile est committimus:** quod aliud temere diffinire uelimus. aut ueritate nostra quod probamus. **Hec hiero.** De hoc **Aug.** in quodam sermone longo iter cetera sic dicit: non tamen asserendo. De sanctissimo corpore perpetue uirginis marie. eiusque sacre anime assumptione loqui suscipietes: hoc ipsum dicimus. quod in scripturis postquam dominus eam in cruce discipulo commendauit. nihil de ea reperitur: propter quod lucas in actibus commemorat: dicens. **Hij omnes erant perseuerantes una nimirum in oratione cum maria matre ihesu.** Quibus ergo de morte. quod de eius assumptione dicendum est unde scriptura nihil commendat: nisi querendum ratione quod presentiat ueritati. **Fiat ergo ipsa ueritas sine qua nec ualet autoritas.** Memores igitur cunctis humane mortis illam beatissime temporale dicere non metui: sed si ea dicimus resolutam in communem putredinem uermis ac cinerem. liberandum est si tanta conueniat sanctitati. tante aule dei prerogatiue. **Scimus enim dictum primo parenti:** quod puluis es et in puluerem ibis. **Hanc conditionem caro christi euasit:** quod corruptio non sustinuit. Excipit ergo ab illa generali sententia. de uirgine sumpta natura. **Mulierem quoque dixit deus.** Multiplicabo erumnas tuas: in dolore paries. **Erumnas sancta maria sustinuit:** cuius animam doloris gladii pertransiuit: sed sine dolore genuit. **Maria ergo excipit a quibusdam generalibus:** quam tanta attollit dignitatis prerogatiua. **Si ergo ea dicimus mortem subisse.** nec tamen uincul retineri: nunc quod ipsam erit. **Si uoluit dominus integram miferi erginitatis seruare pudorem:** et cur non uelit incorruptam seruare a putredinis fetore. **Nunc quod non pertinet ad beatitudinem dominus miferi seruare honorem:** quod legem soluere non uenerat sed adimplere. **Qui ei in uita per ceteris illam gratiam sui preceptum honorauit.** prius est credere: etiam in morte singulari saluatione et spiritu gratia honorasse. **Putredo et uermis:** humane est obprobrium potius. **Ab hoc obprobrio cum ihesus sit alienus:** natura sancte uirginis marie excipit: quam ihesus de ea supersisse probat

Secunde partis

Caro enim ihu xpi. caro est sancte virginis marie
quā sup̄ astra trāsuērit. honorās omnē huma-
nā naturā: et multo magis maternā. Si natura
māris est fili. cōueniēs ē ut sit et filij mā. nō q̄tū
ad unitatē p̄sone: sed q̄tū ad unitatē corporis na-
ture. Quātū igit̄ itelligo quātū credo. scē ma-
rie aīa excellētiori q̄bā p̄rogatiua a filio hono-
rat. possidēs corp⁹ suū qd̄ genuit glorificatum.
Et q̄re nō suū p̄ qd̄ genuit. si nō obuiauerit nec
dū tāta p̄specta autoritas. Eere credo et p̄ qd̄
genuit: q̄ scēficatō dignior ē celo q̄ ēra. Tam
p̄ciosū thesaurū digni⁹ ē celū seruare q̄ terrā.
Tantā itēgritatē merito incorruptibilitas. non
putredinis ulla resolutio sequit̄. Illud sac̄tissi-
mū corp⁹ in escā vermiū traditū: q̄ sentire nō
valeo dicē p̄timeſco: quā estimatōz p̄cul p̄pellit
icōpabilis grē mun⁹. qd̄ me dicē multaz scri-
pturaz p̄sideratō iuitat. Cōfitebū igit̄ cenſeo:
mariā ad cēnitatis gaudia assūptā benignita-
te xpi. honorabilisq̄ susceptā ceteris quā grā
honorauit p̄ ceteris. atq̄ ad cōmunē hūanita-
tē nō esse adductā. p̄ mortē putredis. videlicet
ōmīs et pulueris: q̄ suū et oīm genuit saluatōrē
Si elegit diuina volūtas in igniū flāmas pue-
rorū vestimēta seruare illeſa. cur abnuat i mīe
p̄pā: qd̄ elegit i veste aliena: Jonā seruare i vē-
tre ceti incorruptū voluit sola misericordia. ma-
riā incorruptā nō seruabit grā: Seruat⁹ ē dani-
el intēperatissima fame leonū: non seruāda est
maria tātis donata meritis virtutū. **Hec** ḡ cū-
cta q̄ dixim⁹: q̄ naturā seruasse cognoscim⁹: in
itēgritate q̄ marie plus gratiā q̄ naturā potu-
isse nō dubitam⁹. Xpc ḡ letari facit mariā aīa
et corpe i p̄pō filio: nec ulla sequi corruptōis erū-
naz: quā nulla secuta ē tantū pariēdo filiū itē-
gritatē incorruptō. ut sit sp̄ incorrupta quā tāta p̄-
fudit grā. sic itēgritē viuēs q̄ oīm itēgrā genu-
it vitaz. Si ḡ dixi: ut debui. approba xpc et tui.
Si bō nō ut debui. ignosco obsecro tu et tui **Hec**
Aug. Sic ḡ nō est credēdū q̄ maria mortua si
fuerit: s̄ mortua ē: ac tñ caro ei⁹ nō cōputruit
Anima cōiuncta est iterato corpi mortuo: et ita
assūpta ē in celū cū corpe gl̄ficato. Elera autē et
idubitata de eius assūptōne sentētia hec ēē pro-
bat: ut fm aplm. siue i corpe. siue extra corpe
ignorātes assumptā tñ et exaltataz sup̄ omnes
choros angeloz credam⁹. **El̄n Hiero.** Hec est
dies p̄clara: in q̄ vsq̄ ad throni celsitudinē inte-
merata mā et ōgo p̄cessit: atq̄ i regni solio sub-
limata p̄ xpm gl̄iosa reſedit. Sic itaq̄ ubiq̄ cō-
fideat de illa sancta dei canit ecclia. qd̄ de nullo
alio sanctorū fas est credere: ut ultra angelorū:
vel archangeloz merita trāscēderit: q̄ et si fili-
tudo p̄mittit sanctis veritas tenegat. Ad cui⁹
p̄fecto exēq̄as quātū fas ē credere famulabant̄
angeli: et vniuerſe celi p̄gtulabāt curie. Quia
credēdū ē militiā celoz cū suis agmib⁹ festiue
obuiā venisse genitrici dei. eāq̄ igēti lūie circū-
fulſisse. et vsq̄ ad thronū olī sibi et aī p̄stitutōez
mōi patū cū laudib⁹ et cāticiis sp̄ualib⁹ p̄duxisse
nlli dubiū oēm illā celestē hierlm tūc exultasse
ieffabili letitia. tūc iocūdatā ēē iestimabili ca-

Capitulum. lxxxvj.

ritate. tūc q̄ cū oī ḡtulatōe iubilasse. **Om̄i festi-**
uitas hec q̄ nob̄ reuoluit̄ aīa. illis oībo facta ē
p̄tinua. Nec imerito. **Credis** em̄ q̄ saluator oīm
ipe q̄ntū dat̄ itelligi p̄ se tot⁹ festiū occurrit. et
cū gaudio eā secū i throno collocauit. Q̄ si gau-
diū sit i celis d̄ q̄libz p̄ctore p̄uerso. multo magis
putandū ē p̄ tāte ōgis exaltatōe et gl̄ia. q̄ exul-
tatō sit i sup̄niis. Cui⁹ nimirū festiuitas oīm sup̄
noz ē gloriatō. celicolarūq̄ p̄gtulatō. p̄fertī q̄:
ei⁹ celebritas laus et fauor ē saluatoris. El̄n cre-
dim⁹: ut sup̄ dictū ē. q̄ nō hunc tñ diē solēnem
ducūt p̄ ei⁹ amore annuū: v̄ez p̄tinuū et et efnū
iocūditatis et leticie: veneratōis obſeq̄o: cū omī
tripudio amoris: et gaudiū. **Nec** imerito oīs illa
celestis ciuitas p̄gtulat⁹ et venerat⁹ mīez: cuius
sp̄ adorat filiū regē: ante quez tremūt p̄tates. et
curuat om̄e genu. Quā si diligēt aspicias: nhl
ōturis ē: nll speciositatis et gl̄ie: qd̄ nota i ea re-
splēteat. Et iō si placet tal⁹ et tāta ōgo. placeat et
op⁹ ōturis: c⁹ vita oīm discipula ē. c⁹ mores istitu-
ta sunt oīm ecclia: q̄ p̄cellit cūctis. sup̄eminet
vniuerſis. p̄p̄ea q̄cūq̄ ōgo sibi ab ip̄a optat p̄-
miū et iplorat auxiliū: debz imitari exēplū **Hec**
Hiero. **El̄n et Bernh.** Preciosū hodie mun⁹ ēra
nra direxit i celū: ut dato et accipiēdo felici ami-
citiaz fedē. copulē hūana diuina. Illo em̄ ascē-
dit fruct⁹ terre sublimis. vñ data optima descē-
dūt. Ascēdēs i altū ōgo scēa maria. dabit ip̄a q̄z
bona hoībo. Biq̄dē nec facultas ei⁹ tesse p̄: nec
volūtas. Regina celoz ē: misericors ē: mī omī
geniti dei. Nihil em̄ sic p̄ p̄tatis ei⁹. seu p̄ieta-
tis magnitudinē p̄mēbare. Nisi forte aut n cre-
dit̄ dei fili⁹ honorare mīez: aut dubitare q̄s p̄
oīno i affectū caritatis trāſisse marie viscera: i
q̄bo ip̄a q̄ ex deo caritas nouē mēlib⁹ corporaliter
reſeuit. Et hec q̄dē p̄pter vos dixerī fr̄es: ut tñ
interī fileā bñficia: q̄ p̄ ip̄i gl̄ficatōe p̄ſeq̄mur
si eā diligim⁹ gaudebim⁹ utiq̄: q̄ vadit ad filiū
nisi forte qd̄ absit iuētrici grē. oīmōdis iuenia-
mur ingēti. Quē em̄ i castellū mōi h⁹ itratē pri⁹
ip̄a suscepit. ab eo suscipit hodie scēaz igrediet̄
ciuitatē. Et cū q̄nto putas honore: cū q̄nta ex-
ultatōe: cū q̄nta gl̄ia. **Nec** i fr̄is loc⁹ dignior ōgis
nal⁹ vteri tēplo. i q̄ dei filiū maria suscepit. nec i
cel⁹ regali solio q̄ beatā mariā hodie fili⁹ sibi auit
Felix nimirū utraq̄ susceptō. ieffabil⁹ utraq̄: q̄
utraq̄ iexcogitabil⁹ ē. Et qd̄ ei⁹ hodie ea i ecclia
xpi euāglica lectō recitat̄. i q̄ mlti bñdicta i mlti
erib⁹ excepisse itelligit saluatōrē. **Credo** ut hec
quā celebram⁹ exceptōne aliq̄ten⁹ estimeē. imo
ut iuxta illi⁹ iestimabilē cogitacōē et ista. Quis
et si liguis hoīz et angloz loq̄ explicare valeat
quā admodū fr̄ueniēte spū obūbrāte stute altissi-
mīs maiestatis quē n̄ capit vniuerſitas creacōe
i ēra ōgiea sese clausit viscēa fact⁹ hō: **Et** illd̄
q̄s cogitare sufficiat. q̄ gl̄iosa regia mōi hodie p̄-
cesserit: et q̄nto deuotōis affcū. tota i ei⁹ occurſū
celestiū legionū p̄derit mltitudo: q̄s explicare q̄
at. q̄bo ad thronū gl̄e cātici sit ōducta q̄ placido
vltu: q̄ſerēa facie: q̄letis āplexib⁹ suscepta a fi-
lio: et i fr̄ oēm exaltata sit creaturā: cū eo honore
q̄ tāta mī digna fuit. cū ea gl̄a q̄ tñ decuit filiū

De assumptione

Felicia prozsus oscula labijs ipressa lactentia. cui virgineo mater applaudebat i gremio. **N**ūquid nō felitiora censebimus: que ab ore sedentis i dextera p̄ris hodie in beata saluatione suscepit cū ascenderet ab thronū glorie. epithalamium canēs et dicēs. osculete me osculo oris sui **X**p̄i generatōez. marie assumptōez q̄a enarrabit: **Q**uāto em̄ gr̄e in terris ē adepta p̄ ceteris. tantū et in celis obtinet glorie singularis. **Q**uod si oculus nō vidit. nec auris audiuit. et i cor hoīs nō ascēdit. que p̄parauit de? diligentibz se. et qd de rebo certū est. diligētī p̄ oībz q̄a loquī: **F**elix plane maria et multiplici felix. siue cū eū excipit saluatōrē. siue cum a saluatōre suscipit **H**ec **B**ernh. **E**n etia **A**nse. Cum xpc matrē in regnū suū assumere: et ei magnificentiaz glorie de? creuisset ostendere. cui? p̄cor dignitatis et bonoris apparitū itēdebat tota curia angelorum: **Q**uibo vocibz exultatōis atqz salutis resonabāt vniuersa tabernacula antiquoz patrū. ipi curie tūc nup associatōrū: **C**erte crediderim omīs illius patrie ciues. festiui ori solito et sublimioris becoris nitere. ad aduentū m̄ris dñi sui p̄parari: ac noua q̄dam et ineffabili locūditatis gr̄a p̄ tante rei expectatōne cōiubilare. **E**t qd mirum **I**p̄e ihs deus et dñs omniū. fili? ipius castissime virginis et dñe rerum. ip̄e ei sicut vnice sue matri totus festiu? occurrere volebat. ne et aliquis de familiaribz suis se a tanti gaudij imensitate subtraheret. **A**tiqz moris iter hoīes esse scitur vñquēqz bonū seruū cuiusuis p̄potētis dñi: eo maiori gaudio i aduentū amici sui exultare. quos ipm dñm suū cognoscit aduentantē amicū magis amare. **C**um eo de aduentū parentū dñi sui agis. de quoz speciali dilectōne nullus vlla dubitatōne tene. ille nimirū magis felice se estimat: qui maiori iubilo et festiuiori occurſu letitie frena relaxat. **S**i ḡ hec ita se habent apud homīes: quibo si q̄ bonitas est. longe tñ supnorū ciuū bonitati impar est. cōtemplete aīo qua potest. quo gaudio. q̄ festiuitate. quibo cōcentibus iubilat omnes beatorū spiritūū ordines: qñ et vnicā matrē dñi sui aduentare. et ipm dominū deū suū. ei videbāt omni glia sua decoratū velle occurrere. **S**tipatus itaqz mille milibus. imo innumerabiliū angeloz agminibz deus. ip̄e huic piissime matri sue de hoc mūdo migrātī occurrit eamqz sup omnes celos exaltatā. cūcte secū creature phenni iure dominaturā. in throno glie cōuocauit. **O** dies tanti occurſus gloriosa: et felix dies tamplare exaltatōis. **B**eata et celebris dies: tam sublimis glorificatōis festiua. et omni seculo admirabilis. **D**ies em̄ illa nō solū te domina ineffabiliter sublimauit: sed celū ipm qd penetrasti. nec nō cūcta q̄ in eo sunt noua: et iestimabili gr̄a decorauit. **N**oua quidē gr̄a celū decorauit: qz priorē gloriā eius ex p̄ntia tua vltra q̄ dici possit: aut cogitari magnificauit. **N**am tu dñā illuc ascēdes. noua illud ac p̄cellēti virtutū tuaz dignitate irradias. imēsaqz miseratōnū et gr̄arū luci plustras. **E**adē qz dies tui

et laude

ascensus: eos q̄ ciues celi ab initio creature eē meruerūt: solita festiuiori exultatōis gaudio iduit. **Q**uia nāqz p̄ gloriosū fructū fecūde v̄ginitatis tue. vidēt semirutā ciuitatē suā reintegrari. vere in tuo aduentū p̄ quē tantū bonū meruerūt. gaudij sui magnitudo iure debuit augmētari. **T**errā etiā dies exaltatōis tue. o beatissima femiāz mira gr̄a irrigauit: qz dū te quā de se: et i se aliopz hoīm lege p̄genitā nouit: vsqz ad creatōis oīm thronū exaltari recognoscit. antiqz maledictōis penā: quā i p̄cto p̄moz filioz suoz se merito excepisse sciebat. iā p̄ tante b̄ndictōis tue abūdantiā se euadere indubitanē credebat **Q**uid ampli? dicē possu dñā: **I**mmēsitatē q̄ppe gr̄e et glie tue p̄siderare cupiētī. sensus deficit. lūgua lateſcit. **Q**uēadmodū em̄ oīa q̄ in celo sunt p̄ glificatōez tuā ineffabili becorā. ita p̄ eandē glificatōez cūcta q̄ i tra subsistūt. ineffabili s̄bli. māt. **S**ingula nēpe imēse dignitatis tec? p̄ficerūt: cū p̄ tuā beatā et itegerrimā v̄ginitatē. deū suū quē nō p̄gnouerāt agnosce. et agnitū colere atqz amare meruerūt: qñ oēs celos ascēde: ac i dextera dei sui b̄ndicti filij tui exaltare cognouerūt. **I**n eo etiā didicerūt se eidem deo suū toto debē qd sunt. qñ tu q̄ in illa: et de illis vna fuisti tantā dignitatis eminentiā meruisti. **N**ihil igit aut p̄tolis b̄ies. aut velle alie rerū spēs p̄boloz cultoribz se debere intellexerūt: vbi et singularē actorē sui ex castissimo utero tuo. ad r̄stitutōez p̄me creatōis sue p̄genitū suscepit: et te p̄ quā amissā dignitatē suā recuperuūt. oī creature tā s̄blimiter p̄poni ispererūt. **Q**uas igit laudes q̄s de gr̄arū actōnes. nō solū hūana: s; etiā oīs creatura huic sacratissime virgini debet: **P**urissima nāqz sanctitas. ac sc̄ssima puritas piissimī pectoris eius. omne oīs creature puritatem seu sc̄ssitatē. sc̄copabili sublimitate trāscēdes. hoc p̄meruit: vt opat̄rix p̄biti oībz dignissime fieret **E**n qd laudibz p̄tā ineffabili bono. ip̄e p̄ eā repatus mūd? ei iure debeat. cor alicuius sub carne mortali viuētis. estimare nllaten? sufficit. vtiqz cūcta q̄ de? fecit et vtilē bona i eo statu q̄ cōbita fuerūt eē destiterūt: et p̄ hāc b̄tissimā v̄ginē i statū p̄stinū restituta sūt. **S**icut ḡ de? sua potētia cūcta patrādo. p̄ ē et dñs oīm. ita beata maria suis meritis cūcta r̄pādo. m̄ ē et dñā rerū. **D**e? ē em̄ dñs oīm: singla i sua natura p̄pā iussioe cōstituetō: et maria ē dñā rep. singla p̄gēite dignitati. p̄ illā quā meruit gr̄az restituetō. **E**t quēadmodū de? ex sua s̄bstātia. genuit eū. p̄ quē cūctis originē debet: ita maria d̄ sua carne peperit illū. q̄ i de corē p̄me creatōis oīm cūcta restituit. **I**te nllā rep. spēs: nisi p̄ dei filiū facta subsistit: ita lex debite dānatōis neminē deserit nisi quē ab ea fili? marie absoluit. **Q**uis igit ista recto sensu et corde sincero p̄pētēs. plene p̄cipe qat excellētis dñe b? : p̄ quā tā ineffabili gr̄a: et tā inestimabili electōe erect? ē mūd? : **Q**uis i q̄ mirā et oī rei p̄ter hāc lauditā. m̄lieris isti? gr̄az. oculis mētis aspiciēs nō obstupeſcat: et nō mō elinguis. vep et tāte rei p̄phēsiōe p̄sus imunis fiat

beate virginis

Quapropter ea quae nobis sunt impenetrabilia intermittere
tes precibus impetrare nitamur: ut quod intellectu cape
nequimus. salutari effectu obtinere mereamur.
Per has ergo rationes impossibile est: ut aliqua homo ad eam
converteretur: et ab ea respectu damnetur. Nam ipsa ge
nuit eum per quem mortua reuiuunt: per quem homines ex
pecto saluantur: quod non est iustificatio: nisi quam ipsa in
utero fouit: non est salus: nisi quam ipsa peperit. Ipsa
est ergo mater iustificationis et iustificationis: ipsa est mater
saluationis et saluationis. Igitur mater dei quod solus dam
nat: quod solus saluat. quem solus timemus. in quo solo spe
ramus: et matrem nostram. Iudex et saluator noster est frater noster.
Quomodo ergo desperemus: cum salus siue damnatio nostra ex
boni fratris. et pie matris prebeat arbitrio: in quo sub
stinebit bonus frater puniri fratres suos quos redemit.
bona mater damnari filios suos: quorum ipsa recepto
re genuit. Dulcis mater: rogabit dulcem filium suum.
pius frater nostrum. filium per filios. unigenitum per adopta
tis. Pius filius libere audiet matrem per filios. unige
nitus per his quos adoptauit. dominus per his quos liberauit.
Hec Augustinus. Exultemus igitur et nos miseri cum cele
stibus et creaturis uniuersis: putamus possumus: ac ta
le et tanta dignitate per nostrum modulum laudare studea
mus. **In Hieronymo.** Ad hec nos provocamus iustitiam. in
ter cetera sic ait. Idcirco letamini et laudate: quod si
deum ore prophetarum in suis sanctis laudare iubemur. melius
tomagis eum in hac celebritate beate dignis matris eius
oportet cum hymnis et canticis diligenter extollere: et
dignis deo iubilare precibus: ac mysticis honora
re muneribus. Nulli dubium quod totum ad gloriam lau
dis eius pertineat. quicquid digne genitricis sue impen
su fuerit ac solenniter. Profecto quicquid humanis prece
bus obis. minus est a laude celi: quam diuinis est: et angelis
eis excellenter predicata et laudata precibus. **A**
ppropositis quibus pronuntiata. a patriarchis figuris: et eni
gmaticis presignata. ab euangelistis exhibita et mon
strata. **A**b anglo venerabiliter atque officiosissime
me saluata. **T**amen et si ad hec nemo idoneus inuenitur
votis omnino cessare non debet etiam quilibet peccator
a laudibus. quousque explere non quod sentit. **I**n ser
mo diuinus cum de peccatore ageret in psalmis. sacrifici
um inquit laudibus honorificabit me. et illic iterum
ostendit illi salutare dei. **A**c si patet dicat. Illic
iterum laudibus ad laudem sine fine mensuram: sed nemo
approbabit illud nisi ego demonstrauero. Propter ea
quod iter salutis nostre in laudibus est saluatoris. hortor
vos et commoneo: in hac sacra solennitate genitri
cis dei marie. nolite cessare a laudibus. **E**t quousque
speciosa laus non sit in ore peccatoris. noli cessa
re: quod inde promittitur tibi venia. unde et omnino ut lau
des. **A**lioque nisi iuxta modulum ingenij nostri deum
laudare in sanctis suis studeamus. quomodo eum iuxta mul
titudine magnitudinis eius laudare poterimus.
Omnino hoc pretermittendum non est: quod impleturi sumus
quousque. finem quod dicimus. **B**eati qui habitant in domo tua domine
in secula seculorum laudabunt te. **I**nter quos quod imen
sus est: quod voce non possumus. nec facundia valemus
exequimur votis et medullis cordis. **Hec Hieronymo.**

Assumptio beate dignis fuit olim presignata. quam archa
domini in domum regis dauid est translata. **R**ex dauid
coram archa cytharizauit. et eam cum magno iubilo in

.ij. partis. Capitulum. lxxxvj.

domum suam adduxit. **I**n archa manna celi continen
bas: et conueniens per eam beata ergo designat: quod panem
angelorum quem homo manducauit. ipsa generauit. **A**r
cha de ligno cethei imputribili erat facta. figurans quod
maria in putredine non est infecta. **R**ex dauid quod co
ram archa stilietho cytharizauit. regem celi et terre
christum presignauit: quod ut creditur. mater sue personaliter oc
currit: et eam cum magno iubilo in domum suam introdu
xit. **A**ssumptio et marie. olim fuit iohanni in pathmos in
sula presignata. **N**am mulierem quondam admirabilem in ce
lo videbat. quam sole amicta erat. et maria circumdata
diuinitate in celum ascendebat. **L**una sibi pedibus eius esse vi
debat. per quod perpetua stabilitas marie designat.
Luna ei instabilis est et non diu manet plena. et designat
mundum et omnia terrena. **H**ec instabilia maria preueniens
sibi pedibus concubauit: et ad celum ubi omnia stabilia
sunt anhelauit. **C**orona est in capite suo mulier ha
bebat. quam in se stellas duodecim continebat. **C**orona
presignat eam honoris signum: et signat honorem gloriose
dignitatis obignum. **P**er duodecim stellas apostoli intelligun
tur: quod in decessu marie omnes affuisse dicuntur. **M**ulie
ri sunt date ale ab volatilibus. per quas intelligitur assumptio
et corporis eius aie. **F**estiuitas autem habet se esse assum
ptio. figurata fuit olim in matre salomonis. **S**alomō
em rex in throno glorie residebat: et mater sue thronum
ad dexteram ponere faciebat. **I**n quem ipsa a dextera
suis locauit: et quodcumque precierat sibi non negauit.
Sic et christus mater suam a dextera suis locauit: et omnia
quodcumque voluerit ab eo impetrabit. **O** felix maria: et
omni laude dignissima. **O** ergo maria dei genitrix glori
osa. **O** sublimis puerpera: quam deum autorem celi et terre
quem omnis creatura non capit tuo immaculato utero
clausu gestasti. **Q**uid nos tantilli. quod actus pusil
li. quod in tuis laudibus referam: cum et si omnium nostrum
membra verteremur in linguas te laudare nullus suffice
ret. **Q**uid dicam pauper ingenio. cum de te quicquid dixerim
miror laus est quam dignitas tua mereatur. **Q**uid ergo de
te dignum dicam: quod referam: cum non sufficiat lingua
carnis tuas enarrare virtutes. **O** maria tui fcor
bato nois melle dulcior. nectare suauior. fessos
recreat. mestos letificat. oppressos fleuat. erran
tes ad viam salutis ruocat. et peccatores ne desperent
sue suauitatis odore perficit. **S**icut enim tempore ver
nali: cum ad alta celi sol incipit ascendere. et terris se
cunda rabiore suorum luminositatem infundit vegetabilia
cuncta hyemali glacie stricta incipiunt reuiuiscere:
aerantia quod et volatilia in aetris et speculo ac diuer
sis quibusque latibul abscondita. ad tantam lucis noui
tatem respirare incipiunt: ac vires resumere et cordibus le
titiis canticis et plausibus letitudinis omnibus homines quod
senes cum immortali ei in aduentu exhilarant: et tota
sufficiens terre decore induit et applaudit ac congratulatur.
Sic nobis accidit cum sole amicta. ergo secunda. regi
na celi prelecta: ut sol: fines cordibus nostris ingreditur et
memoria eius mentibus nostris rutilantibus absque nube in
fudit: per quod nunc quod burit omnis ad tantam lucis imen
sitate resoluuntur: arida cuncta rose celestis gratie irri
gant: fugant tenebre. lumen nouum exoritur
et gaudio nobis materia immensa cumulat.
O nomen admirabile. **O** nomen delectabile. **O** no
men grauidum sacramentis: et diuis plenum mysterijs.

De finali

O nomē glorioſum. **O** nomē celeberrimū. **O** nomē ſublime: ante ſēpora vniuerſa ī dei p̄deſti-
natione cōpoſitum. et in tēpore digne p̄ſone: ſm̄
rem cōueniēter impoſitū. **O** nomē qđ nominat
ſepius: et frequētāſ dultius in conſilio et cōgre-
gatione iuſtorum: et quod verſat clementius in
ore peccatorū. Quis em̄ vnq̄ criminū veniā pe-
ciet: niſi mediāte mariā? Omnes mariā inuocāt
Omnes mariā nomināt. Mariā p̄ om̄ibz amat
Omnis etas ſexus et profeſſo: mariam ſtudioſe
reclamat. Cum em̄ ſūmum regē peccāto perbi-
mus. cū angelos et ſanctos om̄s offendim̄: cū
etiā nobiſip̄is graues ſum̄: et oīno neſcim̄ qđ
agere debeamus. hoc ſolū reſtat miſeris: vt oculo
cordis et corpis ad te leuemus. conſiliū que-
rentes. petentes auxiliū. Ante **Anſelm̄**. Nihil
certe vtili? poſt deū memoria matris dei. nihil
ſalubrius meditātione p̄ij amoris. quo feruebat
in memoria et cōtemplātione filij ſui. nihil iocun-
dus ſapore pertracti gaudiij eius. quo multipli-
citer paſcebat in eodē: et p̄ eūdem filiū ſuum.
Sepe quidē vidim̄ et audiūm̄ plurimos homi-
nū. in ſuis periculis recorbari nom̄is ip̄ius bea-
te **Marie** virginis. et ilico om̄is periculū malū
euaſiſſe. **Helorior** em̄ nonnūq̄ ſalus memo-
rato nom̄e eius: qđ inuocato nom̄e domini ī bu-
vnicij filij eius. Et id quidē nō ideo fit: qđ ip̄a ma-
ior eo ſit. aut potētior. nec em̄ ip̄e magnus aut
potēs eſt p̄ illā: ſed illa p̄ ip̄m. Quare ergo ſal-
promptior ī recorbatōne eius qđ filij ſui ſepe pe-
piātur: dicam quod ſentio. Filius quidē eius
dominus eſt et iudex om̄iū. diſcernens merita
ſingulorū. Dum igit̄ ip̄e a quouis ſuo nom̄e in-
uocatus. non ſtatim exaudit. p̄fecto iuſto iudi-
cio id facit. Inuocato aut̄ noīe m̄ris ſue: et ſi me-
rita inuocātis nō merent̄. merita m̄ris intercedūt
vt exaudiat̄. **Hec** deniq̄ human̄ vſus q̄tidie p̄-
bat: cū qđ poſito amici noīe ab alio ip̄etrare effi-
cacit̄: qđ ſimplr ſua p̄ce nequaq̄ ip̄etrare vale-
bat. Itaq̄ ſi tam vtilis ē ī ſubueniēdo memoria
nom̄is m̄ris dei: nō mirū ſi magis affert fructū
frequēs meditātō ſancti amoris ei? ſi plenā io-
cūditatē dabit dulci ſtudio. cogitata et recogi-
tata īmensitas gaudiij eius. **Hec Anſel.** Tibi ḡ
O ſpes n̄ra gaudiū et leticia cordis n̄ri. ego pec-
cator ī vocē ſalutātōis et laudis cupiēs p̄iūpe-
re. teq̄ ex intimo cordis. cū gemitu et lacrimis
et deuota cordis genuſlectōe affectuoſiſſime ma-
trē gr̄e ſalutare et laudare: cū mēte p̄tracto vi-
ros illuſtres q̄ te ab initio laudauerūt. p̄ ſtupo-
re deſicio. et vltra ſp̄m̄ non habeo. S; cū ad me
ip̄m redeo. hec ītra me reuoluo: dicēs. **Salve** o
pia dei m̄r: et virgo: quā laudat orbis t̄re et ple-
nitudo ei? celli celoz et oīs virt̄ eoz: quicq̄ de
p̄conio tuo lingua dicē potuit. calam̄ ſcribere
valuit. cor potuit cogitare oībz illis ſil̄ collectis
et p̄ſcriptis. et ī vnū manipulū cōgeſtis. cētupli-
cata: et infinicies multiplicata corde deuoto. au-
reo cū decore. melliflūo ſapore. et odore aromati-
co tibi porrigo ad laudandū et glorificandū te
virgo beata nūc et in eternū. **En Aug.** Accipe

iudicio

itaq̄ quacūq̄ meritis tuis ip̄arēs gr̄arū actio-
nes et laudes: et cū ſuſcipes vota. culpas n̄ras:
orādo excuſa. **Admitte** noſtras p̄ces ītra ſacra-
riū pie exauditōis: et reporta nobis antidotū
recōciliātōis. **Sit** p̄te excuſabile: qđ p̄te inge-
rimus. fiat impetrabile quod ſida mēte poſcim̄
accipe quod offerimus. impetra qđ rogam̄. ex-
cuſa quod timem̄: quia nec potiorē meritis in-
uenim̄ ad placādū irā iudicis: qđ te que merui-
ſti maſ exiſtere eiūſdē redēptoris et iudicis. **Suc-**
curre ergo miſeris. **Iuua** puſillanimes. reſoue
flebiles. ora p̄ p̄lo. interueni p̄ clero. intercede p̄
monachoz choro. exora p̄ deuoto ſem̄eo ſexu.
Sentiāt om̄s tuū iuuamē quicūq̄ deuote cele-
brant tuā aſſumptōē. **Sit** tibi cōpaſſio ſup̄ af-
ſlictis. ſit p̄ affect̄ ſup̄ celoz pegrinis. Et cum
te ſemp̄ letantē aſpicias. ſletus qđ n̄ros ad deum
ip̄a admittas: eūq̄ vt p̄p̄iū filiū pro nobis inter-
pelles p̄camur. **Nos** em̄ adhuc in hac terra af-
ſugimur. iniurijs lacellimur. obprobrijs affici-
mur. eſurimus. ſitimus. ſomnū patimur. ī car-
cere retinemur. **Tu** ſo in celeſtibus regnis. pla-
ta es cūctis virginū choris. **Tu** agnū quocūq̄
perrexerit ſequeris. tu virgineos choros: et ab ī-
centiue carnis illecebris alienos. p̄ albenſia li-
lia. roſasq̄ vernātes: ab fontē perennis vite po-
tātōs iuitas. **Tu** ī illa beatorū feliciffima regna
p̄m̄ ordinis dignitate intēpta. plantis roſcidijs
oberrās. inter paradisi amenitatē gramineoſq̄.
et crocos tenero poplice p̄gis. feliciq̄ palma vi-
olas īmarceſſibiles carpis. **Tu** p̄cinis ſine fine
choris cōiūcta angelicis: archangelisq̄ ſociata
ī deſeſſa voce ſanct̄ clamare n̄ ceſſas. **Tu** ī cubi-
culo regis. btitudine gēmis ac margaritis orna-
ta exiſtis. **Tibi** thron̄ ab angelis ē collocat̄ in
aula regis eterni. teq̄ ip̄e rex regū: vt m̄fēz ve-
ram et decorā ſponſam. p̄ oībz diligens. amoris
amplēxu aſſociat. **Nec** mirum ſi dignē tibi ad
gaudere de? regnās ī celis. quē tu puulum ex te
hoīez natum totiēs oſculata es ī terris. **Has** ḡ
tuas felicitates poſſidēs. cōuertē ab n̄ra: miſe-
riarū ſalutē. **Int̄** hec fr̄es cariffimi toto mētis af-
fectu btiffime ōginis īneceſſiōibz nos p̄mittam̄
Oēs patrociniā oī niſu ip̄lorem̄: vt dū nos ſup-
plici eā obſeq̄o frequētam̄ ī t̄ris. ip̄a nos ſebu-
la p̄ce cōmēdare dignē ī cel̄. **Neq̄** em̄ dubiū eſt
eā qđ meruit p̄ liberādiā p̄ferre p̄ciū. poſſe plus
ſc̄tis oībz libatis īpendē ſuffragiū. **S; qđ** nob̄ p̄-
beſt hāc interpellare vocibz: niſi eē hūilitatis ei?
exēpla teneam̄? **Cur** em̄ ḡ dilectiffimi fr̄es: vt
cū h̄ diei feſtiuitati īneſſe cupim̄. veſtimētis
hūilitatis atq̄ caritatis īduti appeam̄? **Nō** noſ
iūdiā aliene felicitatis torq̄at. n̄ ira vſq̄ ad di-
uiſionē dilaniet. nō cupiditas a nob̄ x̄pm̄ exclu-
dat. nō ſec̄li noſ triftitia exurat. nō p̄ſpitas ei?
ſcaute decipiat. nō luxuria inq̄net. nō īmūdiā
polluat. non elatio corrumpat. non ſuperbia ī-
ſlet: vt cum nos virtutibus ornatos. caritate
cōiūctos. humilitate fundatos. beata dei ge-
nitrix maria ſue nos intereſſe feſtiuitati p̄ſpe-
xerit ardenti? ſubuenire feſtinet ap̄d filiū et dñm

suum ihm xpm deū saluatorem nostrū: qui cor-
ronis phennis regni clarificat sanctos suos.
et est eterna laus et expectatio oībo electis suis.
hec **Aug.** **En** et **Ansel.** Rogam⁹ g te dñā. p
ipam grām q te pius et oīpotens de⁹ sic exalta-
uit. et oīa tecū possibilia donauit. quatenus id
apud ipsū nobis obtineas. ut plenitudo grē
quā meruisti i nobis sic ope⁹. qd picipiū bñi
premi⁹ ei⁹ nobis miscōit: qñq; donec. Ad hoc
qpe deus noster p te fact⁹ est frater n⁹. ut quē
admodū ipe dignatus ē pforas fieri nre hūani-
tatis. sic nos mereamur pforas fieri sue diuī-
tatis. Intende g piissima dñā. ut nobis ad ef-
fectū pueniat. ppter qd deus noster ex tuo ca-
stissimo utero factus homo inter hoīes venit.
Nec sis quesum⁹ ex oratu difficilis. qz pcul du-
bio item benignissim⁹ fili⁹ tuus erit ad cōcedē-
dū quicqd uoles pemptus et exaudibilis. Tātū
modo itaq; uelis salutē nostrā et uere nequaquā
salui esse nō poterim⁹. Quid g stringes larga
viscera miscōie tue cōtra nos dñā: ut nolis sal-
uari nos. Certe deus n⁹ te ste ppha miscōia no-
stra ē. tu eiusdē dei nostri absq; dubio uera ma-
ter es. Si tu g q de les et reuera miscōie maf.
denegaa nobis effectū miscōie. cui⁹ tām irabili-
ter facta es mater. qd faciem⁹ cū ibez fili⁹ tu⁹
abuenerit cūctos equo iuditio iudicatur⁹. Si
quidē licet ipse filius tuus sit p te fact⁹ frater
n⁹. utiq; tñ ubi uolūtate tuā sue uibez dulcis-
sime matris magis porrectaz aduerterit. illuc
seruata equitatis ratōe. a qua te nullaten⁹ di-
screpare uelle uidebit. iuditij sui snāz. siue ad
miscōiam inflectēdo. siue ad iustitiā intēdēdo
p mulgabit. Subueni g nobis dñā. et nō pñde-
rata pctor noster multitubie. uelle tuuz ad
miserendū nobis inflecte. Cogita qsum⁹ et re-
cogita apd te. qz nō ad dānandū s; saluandūz
pctores. pctor noster factus est hō ex te. Cur
itaq; nō iuuabis nos pctores. q in tantā celsi-
tudinē es ppter nos eleuata. ut te dñā hēat
et uenere⁹ tota ppter creatura: **An** iō utrū pe-
am⁹ ampli⁹ nō curabis. qz quicqd de nobis mi-
seris ulē eueniat. gle tue nulla iactura inte p-
ueniat: Et hoc qbez fortassis aliq modo bona
dñā posses. si p tui soli⁹ exaltatōne et utilitate
m⁹ dei facta fuisses: S; utiq; de⁹ qui hoīem af-
fūpsit ex tua castissima carne. hoc fecit p tua
et nra p muni salute. Si g tu q plena salute es
potita. nō intēdis ut eadē salus p modulo nō
etiā ad nos usq; ptingat. iā tuoz sufficiēs co-
modoz nroz negligens eē uideberis: q p totū
mūdi saluatōe meruisti fieri mater altissimi:
cū nos postposueris qā obuoluit fun⁹ seculi.
Quid g queso pterit nobis tua felix et glorio-
sa exaltatō. et qua inde habem⁹ dulcis et effectus
ola exultatō. Et g filiū tuū totū mūdi saluato-
rē. et te ei⁹ recōciliatricē ueracitē esse sciam⁹
eo nos ppeniori studio iuua pcamur et fone. q
i fecibz mūdi natos et alitos. potiori leuamē
p spicis indigere. Ab initio deniq; renouatōis
hūane. oībo sub tuū pñdiū pfugientibz bucul-
q; succurristi. et idcirco p oī creatura oī laude

bigntissima. dici et esse meruisti. **Eya** succurre
nob. et oramus ut laus quā p tot secula posse-
disti. p tina tibi duret i grā ipsa q mūdo sub-
uenisti. Tibi g nos p mēdam⁹. tu pcura ne pe-
am⁹. Effice poti⁹ ut sal⁹ nra de die in diē multi-
plice⁹. et filio tuo dño ihu xpo uita nostra iu-
gi deuotōne famulet. hec **Anselm⁹.** **Oratio.**

Deus dator gaudij. largitor solatiij. luct⁹
releuator. meroris effugator. q beatam
uirginē mariā matrē tuaz maiestatis
speculū. angeloz solatiū. tue bonitatis ymagi-
nē. nre salutis originē. multiplici gaudio i ē-
ris et i celis letificasti: pcede mihi supplici tuo
ut qui ad eā qsi ad fontē gaudij i doloribz me-
is fiducialit⁹ recurrē psumo. ualeaz ipi⁹ meri-
tis et intercessione pñtis. et ppetui gaudij effe-
ctū sentire. et ab illud ineffabile gaudiū q assū-
pta tecū gaudet i celis feliciter puenire **Amē.**

De finali iuditio. Capitulum .lxxxvij.

Dist pdicta que iā com-
pleta sūt. restat ut de finali iuditio
et qbusdā alijs nōdū impletis aliqd
uideam⁹. **Finale** itaq; iuditij q
dam sūt accitētia. s. pena purgatorij. eccle suf-
fragia. et anti xpi psecutio. qdam cōcomitātia
s. pflagratio mūdi et corpm resurrectō. et qdaz
sequētia. s. pena infernal⁹ et glia celestis. **De**
purgatorio sciēdū. q i eo duplex pena ē. una
dāni de carētia diuie uisionis. alia sens⁹ de af-
flictōne caloris aut frigoris uel pene alterius
generis. et q tū ad utrūq; mior pena purgato-
rij. maior ē q maxia pena hui⁹ mundi. **Perñ.**
Sola dies purgatorij supat passiones scōz.
Ratio aut acerbitalis pene purgatorij ē ista.
qz cū de pl⁹ qrat emendā q penā. pl⁹ ponderat
i pñia utatē bone uolūtatis q penā afflictō-
nis. uñ pl⁹ ponderat de mōbicā penā uolūta-
riā in pñti. q mltā nō ita uolūtariā i futuro
sicut pl⁹ ualet mōbicū auri q multū plūbi. uñ
fm **Aug.** **Ena** gutta aq lacrimaz tantū facit
hic p mēda. quantū decē anni in purgatorio.
Et optet ut qd ibi deficit i uolūtate. supleat
i acerbitate. **Necesse** ē aut: ut ait **Aug.** q tātū
orat dolor. quantū inheferat amor. Tātū enī
qsq; torqē diuti⁹. qnto affect⁹ ei⁹ uenialibz ihe-
rebat forti⁹. **En** tādū differē qā a glia. qusq;
fiet sine oī macula. sic erat i baptismo. Noli g
p tēpnē uenialia. p qbo tāta pena ē expectā-
da. **Cur** aut aīa incorpēa corpalibz penis te-
neat. declarat **Aug⁹** dicēs. Aīe q in corpi-
bz uētes p dilectōez rez uisibiliū corpalibz yma-
ginibz afficiūt. a corpi- bz exeūtes i eisdē yma-
ginibz tormēta paciūt. **Propterea** ei corpalibz
bus passionibz ibi teneri pñt. qz a corruptōne
corpalij affectōnū hic mūdare nō fuerūt. quā
corpulentia de corpis delectatōe traxerūt. **Et**
itēz. Si ei aīa a corruptōne corpalij affectio-
nū hic nō mūdā. corpe exuta corpalibz tene-
passionibz. Studeat g in hac uita se ab hmoi
fetulētia mūdare. qten⁹ cum hic exierit. nihil
corpeū secū trahat. et a corpis passiōe imunis

existat. **hec Aug.** Suffragiorum autem sunt quatuor modi generales. ab quibus omnes alij reducuntur. scilicet. oratio. ieiunium. elemosina. et sacrificium altaris. **De** suffragia defunctis prestantur secundum magis et minus. per diuersitatem meritorum in mortuis. vel per caritatem uiuorum quod magis sollicitatur per mortuis aliquibus quam aliis. Illa enim suffragia que spiritualiter fiunt per aliquos. plus ualent illis quam alijs. licet etiam alijs aliquo modo coicentur. **Suffragia** uero que coister fiunt per defunctis. quibus omnibus per modum suo prestantur. illis tamen apostolice. quod dum esset in statu uie. magis meruerunt ut sibi predestinarentur. **In greg.** Illis sacre uictime mortuis prestantur: quod hic uiuendo obtinuerunt. ut eas etiam per mortem bona adiuuent. quod hic per ipsos ab alijs fiunt. **In** hoc autem perscrutandum est. quod tutior uia sit. ut bonum quod quisque per mortem suam sperat agere per alios. agat dum uiuit ipse per se. **Beati** quippe est liberum exire. quam per uincula libertatis querere. **Tunc** ergo uere per nobis deo hostia accepta erit. cum nos ipsos hostiam fecerimus. **Et** fidei dico: quoniam hostia saluari per mortem non indigebimus. si autem mortem deo hostia ipsi fuerimus. **hec greg.** Insup ne aliquod bonum perat. illa bona que quis peccando operatur mortificata alijs saluandis habuit. **Sic** quoniam corporali morte quis moritur. fratres et propinquos in bonis eius succedunt. **Anti-** christus uero quatuor modis subuertendi homines armatur. scilicet. callida persuasione. miraculorum operum. bonorum largitione. tormentorum exhibitio. **Predictis** quatuor modis. multos ab se habet. **Trahet** autem malos per miera. bonos per tormenta. simplices per predicatos et miracula. **Debit** secum magos et maleficos. reges quos et principes. unde in **Apoca.** **Ubi** de mari bestia ascendit. id est. antichristum. habentem capita septem. id est. principes uniuersos. et cornua decem. id est. illos qui pugnant decalogum. **Dic** ex pentibo senibo percipietur. et nascetur in babilone de tribu dan. et sic in christo omnis plenitudo diuinitatis inhabitauit. ita in antichristo omnis plenitudo iniquitatis inhabitabit. quod in ipso erit spiritus malignus caput omnium malorum. propter quod et filius perditionis vocabitur. **In** occultum aduentum antichristi que per natiuitatem. et manifestum que erit per predicatum. et aptam persecutionem. ueniet helyas et enoch: ut ipsi repugnet et errantes ad uiam ueritatis reducant: quod utriusque per zachariam due oliue. id est. spiritu sancto uncti. et per iohannem duo candelabra. id est. lumine dantes alijs noian. et predicabunt diebus mille ducuntisse paginta. id est. tribu annis et dimidio sic et christus predicauit. amicti faccis. id est. penam predicantes et exemplo sui ostendentes. **Et** omnes qui cognoscere et profiteri uerum deum uolunt. hos duos senes et ueraces testes sequeuntur. iniquum errorem deserentes. quoniam ipsi in magnis. et coram deo. et coram populo fulgebunt. uicos et ciuitates et plateas. atque alia loca ubicunque filius perditionis propria doctrina sua efflauerit percurrerent. ac in eis multa signa in spiritu sancto facientes ita ut omnes populus que ea uiderit in maximam admirationem ducat. **Idcirco** autem hec magna signa supra firmam petram solidata illis dabitur. quatenus illa propria et falsa signa abijciant. **Tandem** antichristus occidet eos in hierusalem. et iacebunt corpora eorum in plateis tribus diebus et noctibus et dimidio. quod nul-

lus autem bit corpora eorum sepelire propter metum antichristi. ut quicunque uiderit timeant eis conformari. **Post** tres autem dies et dimidium resurgent. et in celum in nube ascendent. **Antichristus** uero quindecim diebus regnabit post mortem illorum. **Re-**gnabit autem tribus annis et dimidio. et post dominus potestate sua occidet eum. siue per se siue per Michaellem archangelum. **Occidet** autem in monte oliueti in papilione et in solio suo. in loco illo unde dominus ascendit. scilicet. in prefati montis vertice. quod dicitur in clu. quod ex eo saluator ascendit ad patrem. ibi namque prebit unde dominus ascendit. **Quo** interfecto. non statim ueniet dominus ad iudicium: sed concedent quadraginta quinque dies ad refrigerium sanctorum. et ad penitentiam subuersorum. **Quantum** autem sit spatium inter illos quadraginta quinque dies et finem mundi nemo scit. **Tu-**dei tunc ad predicandam enoch et helie conuertentur ad fidem. et sancta ecclesia usque in finem mundi pacifica quiescet. quod extunc fraudulencia et seuitia dyaboli penitus deficiet. **Circa** conflagracionem mundi sciendum est. quod ignis primarius aduentum iudicis perueniet. et faciem eius precedet. quod uirtute diuina non solum ignis que in spera sua. sed etiam omnes ignes qui in terra et super terram sunt. ad mundi conflagracionem concurrerunt. **Per** istum ignem quasi simul fiet purgatio iustorum et punicio malorum. incineratio corporum et consumptio terrenascensium. **Debit** enim iste ignis officium quatuor ignium. uidelicet ignis infernalis ad reproborum punitionem. ignis purgatorii ad bonorum a uenialibus purgacionem. ignis terrestris ad vegetabilium et sensibilibus consumptionem et corporum incineracionem. et ignis elementaris ad elementorum subtiliacionem et innocenciam eorum dispoitionem. **Per** hunc ergo ignem ita facies terre exuretur. et figura mundi prebit. sicut et olim per diluuium factum fuit. **Et** merito primum dei iudicium fuit in aqua per arduum re luxurie que tunc uiguit. ultimum uero iudicium erit in igne. contra tempore caritatis. que tunc senescere quasi mundo frigidescet. **Quo** facto statim erit resurrectio mortuorum corporum. cum aduentu iudicis ad iudicium. et tunc inflamabitur totus mundus per circuitum. **Quia** enim homo meruit et demeruit in anima simul et corpore. punietur vel premiabitur in utroque. et ideo in eis optet eum resurgere. **Resurgent** autem omnes tam boni quam mali. nulla in eis ex parte differentia. quantum ad ordinem temporis: sed quantum ad ordinem dignitatis. **Nam** mali surgent deformes et passibiles. imo tamen in nomio sum erit corporum peccatoris. quod anima resumens ipsum: stupebit quoniam illud uidebit. et ipsum uidere abhorrebit. et uellet potius habere tale corpus. quale erat quoniam dimidium comestum fuit a uermibus. **In** bonis autem natura seruabitur et uicia detrahentur. et erit corpus septies clarior quam sol sit modo. **Quanto** fuerint crimina malorum abominabiliora. tanto erunt corpora eorum deformiora. **Et** quanto fuerint merita iustorum plura et maiora: tanto erunt corpora eorum pulciora et clariora. **Corpus** minimi pueri septupliciter clarior sole erit. **Si** alius fuerit in decuplo eo scilicet. illius corpus in decuplo erit illo clarior. et filius intellige decemies et millesies. **Et** sic

Secunde partis

xpc infinites ē oībo sanctis factior. ita est infinites corp' ei' oībo sanctis clari'. Oēs aut tā boni q' mali resurgēt incorrupti et integri corpore. vīl' sine aliq' mēbroz diminutōne. i. debita statura fm mēsurā etatis plenitudis xpi. s. boni tū in gloriā immortalitatis imutabū. vñ **Aug.** S. si xpc in ea mēsurā corp'is i. q' mortuus est resurrexit. nephas ē dicere cū resurrectōnis oīm tps venerit. accessuraz corp' ei' eā magnitudinē quā nō habuit. ut longissim' possit fieri equal'. Si aut dixerimus ad dñici corp'is modū. etiā minoz maiorūq' corp'a redigēda: pibit de multoz corp'ib' pplurimū. cū ipe nec capillū pītūrū esse pmiserit. Restat g' ut quisq' recipiat suā mēsurā quā vel habuit in iuuetute si senex ē mortu'. vel fuerat habitur' si est an' defūctus. Et iō nō est dictum ab aplō in mēsurā stature. s. in mēsurā etatis plenitudis xpi. qz resurgūt corp'a mortuozū i iuuenili etate et roboze. ad quā xpm puenisse cognouim'. **Dec Aug.** Resurrectio g' tria corriget in natura. s. defectū sicut i pueris. et mutilatis siue in diminuta natura mēbroz. supflūū. s. vnguū. criniū et hmoi. errorē sicut ē in mōstruositate mēbroz. Resurgēt q' corp'a eoz nūero eadē q' pūis. ex eodē puluere in quē redacta fuerant. ita q' in quascūq' auras vel sin' puluis ille fuerit disp'sus. ad eadēz aīam redeat q' ipm pmitus ut viuet et crescat aīauit. Nec solū resurgēt corp'a q'tū ad mēbra pncipalia: s. etiā saluis capill' et ceteris mēbris ad decorē facientib'. Resurgēt em' hoīes q'tuz ad esse et q'tū ad integrū esse. et q'tū ad decorū esse. Et hoc i mōmēto. i. breuissimo et angustissimo spatio tps. in ictu oculi trāsuolat media et trāsit ad remota. in nouissima tuba. i. p' voce magnā et manifestā p' quā n' erit alia. **Dec** tuba clamor ille intelligit. de q' in euāgelio dñi Media nocte clamor factus ē. ecce spons' venit exite obuiā ei. Nō em' tūc veniet cū sperat' s. media nocte. id ē occulte valde et insperate Tube nomie aliq' euidēs et pclarū signū accipit. qd nutu diuino dabit. qd archāgeli vox et tuba dei alubi. et etiā vox filij dei in euāgelio dñi. Et bñ dicit tuba dei. qz qsi ad bellū cōtra inimicos veniet. et efficacitā dabit ei q' p illam mortui resurgēt. **Ex** g' tube fm quosdā ē impiū xpi resurgere impantis. fm alios vō ē manifesta xpi apparitio: p' resurrectōem vō statū erit iudiciū. **Erit** aut in valle Josaphat q' sita est ad orientē inter hierusalē et montem oliueti. qz hierlm et terra adiacēs ē locus medius p'munis omībo nātōnib'. ac famosissim' et publicus ppter opa nre retēptōis. Josaphat aut interpretat' iudiciū dñi. Ad iudiciū g' dñi pgregabunt oēs impij ut dānenē. iusti vō nō descendent in vallē iudicij ut dānenē: s. in nubib' obuiā xpo eleuabū. Xpc em' nō descēdit in terrā ad iudiciū. s. in aere sedebit cōtra locū mōtis oliueti. ex q' ascendit: stipat' agminib' et virtutib' celoz. **Et** erit iudiciū illud

Capitulum .lxxxvij.

horribile ex oī pte. **Super** erit iudex irat'. subtus patens infern': intus p'scia remordēs. extra mūd' ardēs. a dextris p'ca accusātia. a sinistris infinita demonia terrētia. circa boni āgeli i infernū pellētes. et mali ab ipm ēbētes **Ibi** etiā erūt oēs scī sniam iudicis approbātes. et oēs mali cū bonis. p'ca dānatōz cognoscētes. **Et** tūc xpc bland' iustis et terribil' apparebit iustis. **Ab** eo q'tē irat' reprobis videbit' ut dicāt montib' et petris cadite sup nos. et abscōbite nos a facie sedētib' sup thronū et ab ira agni. **Stigmata** q' mōstrabit. et passionis insignia. s. crucē. clauos lanceā coronā et flagella **Tota** q'ppe trinitas i iudicio futuro iudicabit autoritative. et iurisdicōe ordiaria: s. xpc in q'tū hō iudicabit executiē et iurisdicōne delegata. qz iudex dñs esse manifest' oībo iudicādis de' at' p' vel fili' fm diuinā naturā nō videbit' ab oībo i iudicio. qz tūc oēs eēnt bēi. cū i visio ne p'sistat bēitudo. et iō executio iudicij data ē a p're xpo hōi. q' poterit ab oībo videri. **En** p'a tē dedit ei iudiciū facē. s. executiē. qz fili' hōis ē ab oībo visibil' bonis et mal'. **Nō** apparebit in forma dei. qz sol' mūd' corde p'mittit' visio fore dei. s. i forma sui. ut possit ab oībo videri: in iste iudicatur' i ea forma. i. q' iuste iudicat' est vñ **Aug.** Forma illa erit iudex q' stetit sub iudice. **Illa** iudicabit q' iudicata ē. **Nā** si iudiciū nō fieret nisi inē solos iustos. apparēt tāq' iustis forma dei. **Quia** vō iudiciū futur' ē iustoz et iniq'z. nec licz ut iniq' videāt deū. tal' appēbit iudex. q'lis videri possit. et ab eis q's coronatur' ē. et ab eis q's dānatur' ē. **hec Aug.** **Or** dīes aut q'tuor erūt i iudicio. qz duo erūt electoz et a dextris. duo reproboz et a sinistris. **Ex** pte electoz q'dā nō iudicabū s. iudicabūt et saluabū. ut qz merita bona sūt ipmixta malis. sic pfectoz paupm xpi. q' hic seipos iudica uerūt. q' pcepta legis pfectōis vtrute trāscēbūt et oīa reliquētes nudi nudū xpm secuti sūt. q' hō voce dñica dñi. **Eos** q' reliq'stis oīa et secuti estis me: Cū sederit fili' hōis i sede maiestatis sue. sedebitis et vos sup sedes duodeci. iudicantes duodeci tribu isrl'. **Dicunt** aut iudicare. i. iudicātū assistere. qz cū iudice tāq' assessores eminenti' sedebūt. nō q' ipi sniam ferāt. qz hoc soli' iudicis erit. s. q' approbēt et pfirmēt. **Sed** erit em' xpc i eminētiori loco cuz scīs: malī vō stabūt sub' i terra quā dilexerūt. **Quidā** vō iudicabū et saluabū: ut qz merita bona sūt aliq'bo mal' venialib' pmixta. q' vice maculas lacrimis tergūt: q' mala p'etētia sequētib' factis et mīscōie opib' redimētes. quicq' illicitū aliq' fecerūt. ab oculis iudicis bonorū opm supductōe coopiūt. q'bo iudex veniēs dicit. **Esuriui** et dedistis mihi māducare. sitiui et dedistis mihi bibē. hospes eram et collegistis me nud' et opulistis me. infirm' et visitastis me i carcé et visitis ad me. **Ex** pte reproboz q'dā iudicabū et dānabū. ut qz merita dānabilia pmixta sūt aliq'bo bonis. sic illoz q' xpiane fidi

De finali

iniciati misterijs. opa fidei exercere p̄p̄nūt. et fide s̄n opibz h̄nt. q̄bo ī clamatōe b̄nīca b̄. **E**surui et nō debistis mibi māducare. sitiui et nō debistis mibi bibē. hospes erā et nō collegistis me. nud⁹ et nō opulistis me. firm⁹ et in carce et nō visitastis me. Quidā vō nō iudicabūt: s̄z dānabūt ut q̄p mala mēta oīno īpmixta s̄t bonis. ut q̄ fide recipe noluerūt. et fūdamēto fidei caruerūt. v̄l q̄ susceptā fide q̄si p apostasiā reiecerūt. de q̄bo dñs dīc: q̄ nō crebit iā iudicat⁹ ē. Et de q̄bo paulus ait. Qui s̄n lege peccauerūt: s̄n lege pibūt. De q̄bo etiā ps̄ ait. Nō resurgēt īp̄ij ī iudicio. Resurgēt q̄ppe etiā oēs īfideles: s̄z ad tormētū nō ad iudiciū. vñ **Petr⁹** cātōr. Qui nō crebit. nō h̄ns. s̄. caracterē fidei. iāz iudicat⁹ ē. Nō em̄ fiet cū tali discussio et examiatio. cū caruerit caractē et dominio regis. et p̄stet curie talē esse de reprobis. nec d̄ familia dei. vñ s̄n sn̄a rapietur ī ignē eternū. Dñs autē caracterē regis. et signū q̄ ab alijs sepat⁹ erat. citabit ut hō regis us: s̄z et q̄ discussio et discēptatio cū eo. **E**surui et nō debistis mibi māducare et. Tandēq̄ p nō seruato caractē et dominio regis. fiet sentētia in eū dānandū. **G**reg⁹. Nā et p̄nceps terrenā rēpublicā regēs. alter punit ciuē interi⁹ delinquēte. atq̄z alī hostē exteri⁹ rebellāte. In illo ei iura sūt p̄sulit. s̄ hostē vō belluz mouet. et de pena ei⁹ q̄d lex h̄eat nō req̄rit. hec **greg⁹**. **P**erfecti ḡ iudicabūt et nō iudicabūt. alij fideles facta discussiōe euāgelica de opibz miscdiē iudicabūt. q̄dam ad gloriā. q̄dā ad penā. īfideles autē iā iudicati sūt. **A**bi nō putat p tractū et morā t̄pis singulorū examiatō: s̄z s̄l merita singulorū discutiet et discussa iudicabit. Tūc ei libri p̄scīaz p̄dēnt. et īp̄e liber ap̄iet q̄ d̄r līber vite. q̄ fiet et s̄l oīm oīs secreta. oībo tāta certitudis claritate patefcāt. ut s̄ testimoniū veritatis loq̄ntis ī xp̄o. et p̄scie cuiusq̄ p̄ter p̄tē stātis. nulla īficiādi. defēdēdi vel excusādi seu subterfugiēdi pateat semita. q̄n recipiat vñ⁹ q̄sq̄ s̄m merita sua. **A**ug⁹. Fiet ei v̄tute dīna ut cuiq̄z opa suauel bona v̄l mala cūcta ī memoriā reuocent. et mētis intuitu mira celeritate cernāt. ut accuset v̄l excuset p̄scīa p̄scīaz. hec **Aug⁹**. Tūc apta erit seperatō sic morū. sic et vite singlorū. **D**ic at̄ **aug⁹**. q̄ tot hoīes saluabūt. q̄t demōes ceciderūt. **S**z **greg⁹**. dīc. q̄ tot hoīes saluabūt. q̄t āgeli p̄stiterūt. **D**ixert̄ et q̄dā q̄ duo pietes erūt ī celo. s̄. vñ hoīm et alē āgelorū. et q̄ ruina āgelorū r̄staurabit p̄ āgīes et de alio pietē tot erūt saluādi. q̄t ī alio pietē sūt āgīes et āgeli. **B**onū cēt et vtile de hoc iudicio frequēter cogitare. ut cogitatō tāte āgustie nobis timorē incutēt. et timor incuss⁹ a nobis p̄cēm p̄petratū expellēt. et nos a p̄petrādo arcēt. exēplo **D**iero. dicētis. Siue comedā siue bibā siue aliqd aliud faciā. sp̄ v̄r ī auribus meis sonare illa vox terribil. surgite mortui et veite ad iudiciū. **G**reg⁹. Si q̄ ē p̄ntis t̄pis lecitia. ita agēda ē. ut nūq̄ amaritudo sequētis iudicij a mēoria recedat. **A**nshel. In matutino

iudicio

id ē ī p̄emplatōe extremi iudicij. q̄d nocti p̄ntis tāq̄ lux matutina succedit. īterfice oēs peccatores terre. i. delicta atq̄z p̄c̄a p̄uersatōis ērene. ut disp̄bas de ciuitate dñi. quā ī te illi edificare debes: oēs opantes īnīqtatē. i. diabolicas suggestiones odibiles deo delectatōnes. mortiferos p̄sens⁹ et opa p̄uersa. **A**b omibz his tāq̄ ciuitas dei debes emūbari. ut placitā ī te māsionē sibi creator īueniat. obtineat et possideat. hec **Anshel**. **D**ec ḡ oīa p̄santes euigilem⁹ totis viribz. et volūtati dei obtpantes remedia q̄ram⁹: b̄nīficiāq̄z dei circa nos cogitantes. assidue p̄c̄a studeamus p̄ posse vitare. ut iudicio illi terribili mereamur securi assistē. **A**b q̄d b̄n hortat⁹ nos **Aug⁹**. dicens. Meli⁹ ē h̄ guā amaritudinē sustinē. et postea ab eternā dulcedinē puenire. q̄ hic h̄re falsū gaudiū. et illic suscipe s̄n fine supplitiū. Et itē. **C**ertū est fratres carissimi. q̄ si sp̄ b̄nīficiā dei n̄rī. q̄ nobis nullis p̄cedentibz meritis n̄ris collata sūt assidue cogitam⁹: p̄c̄a nob̄ aut n̄ dñanē. aut si forte surreperit. cito p̄ p̄niam corrigunt. **Q**uis em̄ vel mente concipe nō dicaz verbis. possit exponere. quanta circa nos sūt b̄nīficiā dei nostri. **F**ecit em̄ nos cū nō essemus. repauit nos postea cū p̄issem⁹. **M**ortē suscepit. p̄c̄ioso nos sāguine liberauit. **A**d inferna dēscēdit. de faucibz nos eterne mortis eripuit. celo rū nobis etiā p̄mia p̄misit. **D**ec oīa fr̄s dilectissimi pio et benigno aīo cogitantes. q̄ntū possum⁹ cū ipsi adiutorio b̄nīficijs suis vicē repetere festinem⁹. **N**ō reddam⁹ mala p̄ bonis: sed q̄ntū possum⁹ volūtati illi obtpare fidelē studeamus. totis viribz innīctes. ut p̄cepta īp̄i magis nobis pariat de sequacitate remediū. q̄ de trāsgressiōe iudiciū. **N**ā q̄d faciem⁹ carissimi in illo metuēdo iudicij die. cū tremēte mūdo. dñs p̄c̄inentibz angelorū buccinis ī illo maiestatis sue throno circūdat⁹. celestis militie luce p̄seberit. ibiq̄z de terre gremio et antiquo puluē suscitato hūano genere. astante testimonio p̄scie singlorū. positis ī aspectu peccatorū penis iustorūq̄z p̄mījs. ratōez vite ceperit postulare. et pl⁹ iā iust⁹ q̄ misericors. seueritate iudicis p̄tēptē miscdiē reos cepit accusare et dicē. **E**go te o hō de limo manibz meis feci. ego terrenis artubz infudi sp̄m. ego tibi imaginē nostrā silitudinēq̄ p̄ferre dignat⁹ sū ego te īnē paradisi delicias collocaui. **T**u vitālia mādata p̄tēpnēs. deceptorē seq̄ q̄ dñm maluisti. **E**ū expul⁹ de paradiso iure p̄c̄i mortalis vincul teneris. āginalē vterū sine dispēdio virginitatis paricōd⁹ introij. **I**n p̄sep̄io exposit⁹ et p̄anis obuolut⁹ iacui. **I**nfātie p̄tuelias hūanasq̄z doloēs q̄bo tibi silis fierē. ad hoc. s̄. ut te mibi siles facēz ptuli. **I**rridētū palmas et spūta suscepi. acetū cū felle bibi. flagell⁹ cef⁹ vep̄bo corōat⁹. affix⁹ cruci. p̄foss⁹ vulnē. ut tu eriperis morti aīaz ī tormētis dimissi. **E**n clauorū vestigia q̄bo affix⁹ p̄pēdi. en p̄fossū vulneribz lat⁹. **S**uscepi doloēs tuos. ut tibi glo. meā dazē.

Suscepi mortē tuā ut tu ieternū viueres. Cōdit? iacui i sepulcro: ut tu iſurgēs i celo. Cur qđ p te ptuli p̄didisti? Cur inſti redēptōis tue munera rēnuisti? Nō tibi ego de morte mea q̄ ro. Redde mihi vitā tuā. p q̄ meā dedi. Redde mihi vitā tuā: quā vulneribz p̄cōz intēſi nenter occidis. Cur habitaculū qđ in te ſacra uerā. luxurie ſordibz polluiſti? Cur corpꝝ iam meū illecebratū turpitudīe maculaſti? Cur me grauiore criminū tuoz cruce. q̄ illa in q̄ quōdam pependerā affixiſti? Grauior ei apud me p̄cōz tuoz crux ē in q̄ vincet? pendeo. q̄ illa i q̄ tui miſeri? mortē tuā occiſur? aſcendi. Cum eſſez i paſſibilis. p te pati dignat? ſū. S; tu de ſperixiſti in hoſe deū. in inferno ſalutem: in via rebitū. in iudice veniā. in cruce vitā. in ſuppli tijs medicinā. Et qz p oīa mala tua ad medi camēta p̄nē cōfugere noluiſti: ab auditu ma lo nō mereberis liberari. hec **Aug.** Termia to iuditio. tota caliditas illi? ignis p̄maximi. de q̄ dictū eſt. exequet iudicis ſniam. inuoluz em̄ p̄cōres q̄ trahet i infernū. Et ita patet. q̄ ille ignis aduentū iudicis q̄ p̄cedet q̄ p̄comita biſ q̄ ſequet. vñ **Aug.** Ille etiā ignis q̄ celū ae reū q̄ terrā p̄cremabit. p̄cōres p̄cul dubio cō ſtringet i pena ſue dānatōis. Ipe em̄ redēptor n̄ i ſuo tūc terrore videbiſ. eiſq̄ ignis iuditij i reprobōz v̄dictā famulabiſ. Et iterū. Ex tremi iuditij die et̄no tūc iudice terribiliter apparēte. aſtantiſ legionibz āgeloz. aſſiſtēte cūcto celeſtiū miſterio p̄fatū. atqz omibz ele ctis ad hoc ſpectaculū deductis. atiqu? hoſtis diabolus. belua videlz crudelis q̄ fortis. i me diū captiu? deduciſ. q̄ cū ſuo corp̄e. i. cū repro bis oībz et̄ne gehenne icendijs mācipabiſ. cū a dño diceſ. Diſcedite a me maledicti i ignē et̄nū. q̄ patus eſt diabolo q̄ āgelis ei? O q̄le erit illud ſpectaculū. qñ hec imaniſſima be lua electoz oclis oñdet: q̄ hoc belli tpe nimis eos terrene poterat. ſi videreſ. S; occulto ac miſero dei p̄ſilio agiſ. ut q̄ nūc p ei? grām a pu gnātibz nō viſa v̄ncaſ. q̄ tūc a letis victoribz iā captiua videat. Tūc aut iuſti diuſo adiu torio qñtū debitorē ſint pleni? recognoſcunt. qñ tāforē beluā viderit. quā nūc infirmi vice rūt q̄ i hoſtis ſui cōſpitiūt imanitate qñtū de beāt deſenſoris ſui gr̄e. hec **Greg.** vñ **Aug.**

Poſt iuditū p̄get hic. ducetqz ſecū corpus cui caput ē. q̄ offert regnū. i. redēptōis ſāgu ne ſuo deo p̄ſi. Tūc plane videbiſ forma illa dei. q̄ nō potuit videri ab int̄s. quorū viſioni forma ſerui exhibēda erat. vñ etiā **Anſhelm?** Sublatiſ aut impijs ne videant gloriā dei. de iuſtis ſingulis ſm gradū ſuū q̄ meritū angeli cis ordinibz inſertiſ. fiet illa glorioſa p̄ceſſio. xpo p̄cedente capite n̄ro. oībuſqz mēbris ſuis ſequētibz. q̄ trahet regnū deo p̄ſi. ut ipe regn; i eis. q̄ ipi in eo regnū illud p̄cipietes. qđ pa ratū eſt illis ab origine mūdi. Poſt p̄dicta ſta tim erit mundi innouatio. q̄ nō p̄plebiſ q̄ diu p̄cōz eſt in mūdo. i. quſqz detrudat i infernū.

Sic ei ignis ille p̄maxim? elemēta purgabit. cū habeat virtutē forme extrinſice expulſiua ſic mūdu innouabit. cū habeat virtutē ſubti litatiua. Et differētia eſt inē purgatōem q̄ i nouatōem. qz purgatio erit penaliū q̄ litatuz detractio. et elementoz ab impuritate quā ex cōmixtōne hūt ad puritatē mutatio: ſ; inno uatio erit pulcrioris forme inductio. Sic at purgabūt elemēta. q̄ p̄cedet ab igne vis cōbu ſtibilis. ab aere obſcuritas. ab aqua glacial? fri gidas. a terra ponderoſitas q̄ opacitas: qz d omibz elemētis qđ ignobile ē tēdet deorſum. q̄ ad locū penap. ſ. ad cloacā infernalē. cū oībz rerū imūditijs cōfluēt. et ibi horrore carceris multiplicabit. **Rerū** q̄ mutabilitas. ſ. frigus. eſtus. grādines. turbines fulgura. tonitrua. q̄ alie incōmoditates penit? interibūt. elemēta vō purgata p̄manebunt. Innouabūt etiā qz terra tota erit ſicut paradīſus q̄ planabiſ. q̄ aer erit clarior. nec habebit imp̄ſſiones q̄s habet motu. p̄ſpicuū q̄ in aq̄. q̄ lux i igne manebūt. q̄ ſicut ignis et aq̄ puriores. Orbes q̄ celeſtes p̄pter imp̄mixtōez nullā ipuritatē hñtes. nul la indigebāt purgatōne ſicut elemēta: ſ; tñ modo ceſſatōne mot? et iō innouabunt ſ; nō purgabunt. Innouatio vō eoz eſt a ſtatu ve teri in ſtatu nouū cōmutatio. q̄ requirit i ill? duo. ſ. motus ceſſatōem. q̄ claritatis ſplendo rem ampliorē. qñ ſol ſtabit in oriēte q̄ luna i occidente vbi create ſūt. q̄ ibi ſine fine mane bunt. Hui? ratio eſt iſta. Quia corpa ſupiora facta ſūt ad vſum hominis dupliciſ. Eno modo p̄pter neceſſitatē corp̄is. ſ. ſtatu generatōis q̄ corruptōis. q̄ ideo ceſſante illo ſtatu. ceſſat q̄ motus. Motus em̄ celi q̄ trāſmutatio in elemē tis. ordinata ſūt ad cōplendū nūez elemētōz. Et iō ipo nūero cōpleto. in iuditio ceſſabunt. ſicut ea q̄ ſūt ad finē: habito ſine ceſſāt. Ceſſā te at motu celi. ceſſabit q̄ tps qđ ſequit motū celi: qz ſm apocaliſm t̄pus nō erit āpli? Et ex hoc p̄z q̄ dies reſurrectōis general. erit di es nouiſſim? vñ **Joh̄** hic. et i nouiſſimo die de terra reſurrectur? ſū. Alio mō ſūt facta p̄pter delectatōem q̄ pulcritudinē creature. q̄ p̄ co gnitōem dei i illis. q̄ iō lux eoz nō ceſſabit: ſed augebiſ. Deniqz celū. ſol. luna q̄ ſtelle. q̄ nunc feſtināt curſu irretardabili. qñ cupietes i me liorē ſtatu mutari. tūc fixa imobilis manent q̄ q̄eta. q̄ mirabili gloriſicatōe imutata. Nā ce lū gloriā ſol i nduet. ſol luna q̄ ſtelle veſtienē i eſſabili ſplēdore. vñ **haymo.** Tūc etiā p̄plebiſ id quōdā p̄ ſaiā p̄dictuz. erit lux lune ſic lux ſolis. q̄ lux ſol ſeptipliciſ ſicut lux ſeptē diez. Hoc ei p̄ illū extremi iuditij diē erit. cū. ſ. ce lū nouū ac terra noua fuerit. Oīa nāqz que p ſpatū ſex diez opat? ē de? p̄pter hoīem facta ſūt. q̄ i ei? lapſu oīa elemēta detrimēta ſuſtinu erūt. Nā antea terra ſpinas q̄ tribulos nō p̄fe rebat. nec aer iſte tāte craſſitudis ut nūc. ſed purior erat. Sic ei ſol q̄ luna q̄ ſydera. ſui lu mis ſuſtinuerūt detrimēta. In die vō iuditij.

terminato illo examine. cum fuerit oēs reprobi vna cum dyabolo conclusi in infernum sustollent se dominis illis pariter cum corpore suo. quod oēs electi sunt in celum. Et tunc sibi luna splendore sol mutabit. sol vero septempler quod modo lucebit. recipietque splendorem quem homines peccata amisit. hec hieronymus. **P**ropter quod quod celum et terra transibunt quantum ad formam. sed non quantum ad substantiam. **Aug.** Elementa. id est. celum et terra non credamus abolenda: sed in melius commutanda: figuram mundi. id est. ymaginem non subactam pitura. **Greg.** Celum et terra per eam quam nunc habent ymaginem transibunt. sed tamen per essentiam suam sine subsistent. Celum igitur et terra et transit et erit. quoniam ab ea quam nunc habet spiritus per ignem tergitur. et tamen in sua propria natura suavit. **El.** per psalm. **De.** Mutabis ea et mutabuntur. hec greg. **M**undum autem innovari. id est. pulchriorem induere debet. ostendit triplici ratione. **P**rimo quod sic dignum fuit quod elementa purgarentur. pro eo quod infecta erant propter peccatum hominis. ita dignum erit ut mundus innovetur propter glorificationem hominis et honorem beatorum. ut homines glorificati cuncta esse creatura innovetur cum eo. **S**ecundo ut creature removere reus per laborem quod homines fuerunt. **T**ertio ut totum mundus per hoc speculum deum cognoscat. **El.** oportet in futuro speculum purgari et meliorari. quod in pulchritudine creaturarum apostoli resultat spiritus creatoris. **I**dem autem non erit ab necessitate. ut deus per creaturas videatur sic modo: sed ab iocunditate. ut videlicet iocunditati visionis intellectualis. addatur delectatio visionis sensibilis. **Oratio.**

Benignissime ihesu: qui per immensam bonitatis tue patiamur ad emendationem me expectas da mihi misero. ut in presenti me discutes. deus iudicare. ac omnia que tibi displicent vitare. et que tibi placet implere valeam. sicque tibi placitum et gratum fiat. **Q**uatenus in futuro iudicio cum electis tuis a dextris possit et propitiū et placatū invenies. patui eis regnum precipiam. tua considerabili ad quam suspicio perhenit fruitur presentia. ihesu clemens. meū desiderium. per mihi et vita Amen. **De pena infernali et gloria celesti.** Capitulum. **LXXXVIII.**

Hinale vero iudicium. seu quantum pena inferni. et gloria celi. **D**e pena infernali est sciendum. quod cum in damnationis sit diversitas peccatorum. erit diversitas penarum. Cum enim in peccato sit aversio a creatore et conversio ad creaturam. id est. ad bonum commutabile spreto bono incommutabili. id est. deo. et deordinatio voluntatis per instinctum rationis. merito pena variabitur propter ista. **E**rgo propter aversionem erit carentia visionis dei: sed propter conversionem erit pena materialis ignis vel incendii. propter inordinatorem autem rationis et voluntatis. erit pena universi quod consistit in afflictione varia. acerba et eterna. **I**bi enim erit calor ignis. rigor frigoris. tenebre fumus. lacrimae interiores. aspectus demonum. clamor impetratorum. mallei percutientium. serpentes et dracones. ariditas sitis. fetor sulphuris. vermis corrosive. vincula. carcer. timor. dolor. pudor et confusio peccatorum. omnino patientium. invidia. rancor. tristitia. carentia divine visionis. ablatio spei omnis salutis. **I**tem et est (quod omnis creatura appetit) pena eis

est. quod quærit mortem naturalem et non inveniet. **N**am quod homo in suo eterno peccavit. id est. quod diu vixit. nec voluntas eius finem peccandi habuit. ideo iuste in eterno dei. et eternaliter punietur. **Greg.** Ad districti iudicii sententiam pertinet. ut nunquam careant supplicio. quod mens in hac vita nunquam voluit carere peccato. et nullus deus si quo terminus ultionis. quod quod diu valuit. habere noluit terminum criminis. **E**t iterum. **I**nius cum fine delinquit. quod cum fine vixerit. **N**am voluissent utique si potuissent sine fine vivere. ut posset sine fine peccare. **O**stendit enim quod in peccato spiritus vivere cupiunt. quod nunquam desinunt peccare dum vivunt. **I**ustum est igitur ut nunquam careant supplicio. quod nunquam voluerunt carere peccato. hec **Greg.** **Aug.** **F**acite autem homo. malo dignum est non. quod hoc in se pemit bonum. quod esse possit eternum. **B**ernardus. iuste perfectus si peccat patiamur quod non lit. quod non peccat nisi velit. **E**videtur enim damnati se invicem. non ut inde solentur: sed ut magis torquantur. **Greg.** Quis illi ignis ad consolationem non lucet. tamen ad aliquid ut magis torquantur lucet. **E**os quippe quos reprobi nunc inordinate diligunt. secum tunc in tormentis videbunt. ut penam proprie punishmentis exaceret carnalis cognatio auctori preposita. pari autem oculos ultione damnata. **Idem.** **I**gnis gehene lucebit miseris ad miserie augmentum. ut videant unde dolent. non ad consolationem ut videant unde gaudeant.

Et breviter secundum **Dionysium.** tanta erit in inferno vis doloris. quod mens ad aliud dirigere non potest. nisi ad quod vis doloris impellit. **E**ri singulis diebus quibus erunt damnati in inferno. una lacrima materialiter emittentur. plerumque exiret aqua per processum temporis ab uno damnato. quod omnia vasa habundant mundi capient. imo plusquam omnia maria aqua contineant. **O** pia corda illud interminabile et crudele eternum supplicium respicite. lugete et flete. **D**eu beu. cur non hec maxima futura nobis pervenim? cum robur adest et tempus opportunum. **E**tiam nam et de tempore toto inutiliter expenso. superfluo tunc nobis vel una horula. tante pene in remedium processa: sed heu sentiant divina iustitia. precludit nobis salutis via. negat misericordia. spes omnis est ablata. **O** dolores et miserie et eternum premens agustie in terra hac obliuio. ubi nullus ordo sed semper unus horror inhabitat. **Q**uid plura? **N**os miseri et miserabiles tantum tunc affligimur et dolemus de illo de eterno. ut quilibet terminus excogitatur dum modo finit. esset nobis solatio? **E**rgo posito per impossibile quod esset aliquis lapis molaris adeo magnus. quod ubique circumferentia celi contingeret. et quod aliquis avicula mime quantitas per centum milia annos veniens. de lapide predicto solummodo per rostrum suum auelleret quantum est deus in per milia. et iterum per centum milia annorum curricula sicut prius. id est. una particula auelleret. ita quod in decies centenis milibus annis. non plerumque diminueret quantitas lapidis. nisi quantum habet in magnitudine granum unum milia. en per dolor nos miseri multum grati essemus quod per tantam longam et plenam consumationem totius lapidis. finem haberet sententia nostre eterne damnationis. **S**ed heu hec eadem consolatio miseris a divina iustitia penitus est negata. **S**upra omnes autem penas inferni est carentia visionis dei. quod mali non tantum dolebunt de ipso tormento. quod quod repellent a ta-

si pfortio. **Chriſt.** Nonnulli ipſorum. putabāt ſibi
eē ſatis et optabile videri. ſi gehēna tñmō ca-
reant. ego at mltōguiores q̄ gehēnā dico eſſe
cruciat⁹. remoueri et abici ab illa glia. Exclu-
di a bonis q̄ p̄pata ſūt ſc̄is. tātū generat cru-
ciatū et tantū dolorē. ut etiā ſi nulla pena extē-
ſecus torq̄ret. hec ſola ſufficēt. oēs igr̄ gehēne
ſupat cruciat⁹. Et videt̄ q̄dem vna tñmō pe-
na eſſe p̄buri. ſi ſc̄o aliq̄s diligēter expēdat. du-
plex hoc inuenit eē ſupplitiū. Qui i gehēna v-
riē. celorū regnū p̄ſus a mittit. q̄ certe pena
maior ē q̄ cruciat⁹ ille flāmap. Noui autē q̄
plurimi ſolā p̄timeſcāt gehēnā. ego tñ illi⁹ glē
amiſſionē multo amari⁹. q̄ ip̄i⁹ gehēne dico
eſſe ſupplitiū. Intollerabi l q̄dem res ē gehēna
et ſupplitiū illud horribile. Tñ ſi mille aliq̄s po-
nat gehēnas: nihil tale dictur⁹ ē. q̄le eſt beate
illi⁹ glorie honore p̄pelli. exoſq̄s eſſe x̄po. et au-
dire ab illo n̄ noui vos: atq̄ vultū illū m̄ſue-
tudis pietatiſq̄ plenū. nos tñ auerſantē vide-
re. et illos toti⁹ trāq̄llitatis oculos neq̄q̄ nos
aſpicē ſuſtinētes. S; neq̄q̄ iſtud patiamur o-
vniſenſitē fili dei. neq̄ expiamur itolerabile il-
lub horrendūq̄ ſupplitiū. hec chriſt. **Aug.** A
regno dei exulati. a ciuitate dei alienari. a vi-
ta cadere tāgrauis ē pena. ut ei nulla poſſint
tormenta q̄ nouim⁹ p̄pari. **En** et greg nazanze-
nus. Dis q̄ regno celorū idigni repient. erit
etiā cū ceteris maior pena. q̄ a deo p̄iſcienē. et
pudor et p̄fuſio p̄ſcie. cui⁹ finis ac remediū nul-
lū erit. hec greg. Si pena dāni ē grauiffima
q̄ puuli puniūt pena grauiffima. qd ē **Aug.**
fm quē pena eorū ē mitiffima. Dicendū q̄ pe-
na dāni p̄t p̄ſiderari. vel ut ē ſubtractio tanti
boni cū ſenſu et merito ſubtractōis. et ſic ē gra-
uiſſima. vel ſine ſenſu et merito. et ſic ē mitiſſi-
ma. De nobis q̄ de his malis nō cogitam⁹. ſ;
q̄ſi ſecuri torpētes. et aīme curā negligētes. ab
hec ſine ceſſatione p̄peram⁹. Poſtremo d̄ glo-
ria celi ſciendū ē. q̄ tot et tanta ſūt i celis gau-
dia. q̄ oēs arithmetici hui⁹ mūdi. nō poſſēt ea
enumerare. oēs geometrici nō poſſent ea mē-
ſurare. oēs grāmatici. b̄yalefici. rethorici. nō
poſſent ea ſmonib⁹ explicare. q̄ ocul⁹ n̄ vidit
nec auris audiuit nec i cor hoīs aſcenderūt q̄
p̄parauit de⁹ diligentib⁹ ſe. Gaudebūt q̄ppe ſā-
cti ſup̄ ſe de dei viſione. infra ſe de celi et aliaꝝ
creaturarū corpaliū pulcritudine. intra ſe de
corpiſ et aīe gloriſicatione. iuxta ſe de angelo-
rū et hoīm aſſociatione. Intantūz nāq̄ gaude-
bit q̄ſq̄ de bono alteri⁹. quantū de bono p̄prio
qd tñ intelligendū ē. nō de gaudiū intentione ſ;
de gaudiū numero. Ibi etiā ſinguli a ſingul⁹
cognoſcent. et videbit vnusq̄ſq̄ cogitationes al-
teri⁹ put vult. q̄ ut ait greg. vnus cuiusq̄ mē-
tem ab alteri⁹ oculis corpulētia nō abſcōdet.
Et videbūt itaq̄ iuſtos ut gaudeant. videbūt q̄
penas reproborū ut d̄ piculorū euafione grās
agāt. Et videbim⁹ ibi deū in ſe. deūq̄ in nobis. et
nos i deo. et deū in creaturis et creaturas i deo
Ibi erit de⁹ oīa in oīo. i. fm **Aug.** erūt q̄cūq̄

ab oīo deſiderant. et vita. ſal⁹ et copia et bonorū
et pax et oīa bona. Qui fm greg. tāineſtimabi-
lis pulcritudis eſt. ut angeli q̄ ſolē ſeptuplici⁹
ſua vincūt pulcritudine. iugē in eū deſiderēt i-
ſaciabili⁹ p̄ſpicere. Ibi etiā fm **Aug.** ſenſus
hoīs interior reficiē i p̄tēplatiōe diuinitatis. et ſe-
ſus exterior i p̄tēplatiōe hūanitatatis: q̄ p̄tērea
deus hō factus ē. ut totū hoīm i ſe beatifica-
ret. Deus oēs ſen⁹ ſpūali et ineffabili delecta-
tione reficiet. cū ip̄e obiectū oīm ſenſuū ſit fu-
tur⁹. Erit nāq̄ de⁹ ſpeculū viſui. c̄thara audi-
tui. mel guſtui. baſamū olefactui. flos tactui
Ibi erit candor lucis eſtimal. amenitas verna-
lis. habūdātia autūnalis. reges h̄yemal. Illa
b̄ſitudo fm **Aug.** i duob⁹ p̄ſiſtit. ſ. i neceſſaria
p̄ſentia oīs boni. et i neceſſaria abſentia oīs mali.
Et breui⁹ fm **Aug.** et greg. tāta ē ibi pulcritu-
do iuſtitie. tāta iocūditas lucis eterne. ut etiā
ſi nō licēt in ea āplius viuē ſeu manere q̄ vni-
us diei mora. p̄pter hoc ſolū innumerabiles h⁹
vite dies. pleni delectijs et circūfluentia t̄paliū
bonorū. recte meritoq̄ p̄tēpnerent. Nō em̄ ſal-
ſo aut puo affectu dictū ē. q̄ melior ē dies v-
na i atrijs tuis ſup milia. Dec aut vita eter-
na p̄ſiſtit i ſtola aīe et corpiſ. Stola aīe p̄ſiſtit
i tribo dotib⁹ ei⁹. ſ. i manifeſta cognitōe ſūme
trinitatis q̄ ſuccedit fidei. i p̄fecta ei⁹ fruitōne
q̄ ſuccedit ſpei. i p̄fecta ei⁹ dilectione. q̄ n̄ eua-
cuabi⁹ ſ; p̄ficiē caritas ip̄ſi⁹ dei. Stola autē
corpiſ i q̄tuor dotib⁹ ei⁹ p̄ſiſtit. ſ. i claritate. i-
paſſibilitate. ſubtilitate. et agilitate. Dotes aī-
me ſūt de p̄mio ſubali. dotes corpiſ de p̄mio
accidēiali. Prima q̄ dōs aīe eſt cognitio. q̄
viſio d̄i. q̄ diuina eēntia videbit̄ ab oīo tota. ſ;
nō totalit̄ put ē iſinita. Videbit̄ tñ eēntia di-
uina limpidi⁹ ab vno q̄ ab alio. inq̄tuz vnus
magis ē p̄fect⁹ lumie glorie q̄ alter. Et ſic iſte
defect⁹ erit ex p̄te vidētis. q̄ ibi erit viſū. ex p̄-
te cui⁹ cū ſit ſimpliciſſimū. nulla p̄t eſſe diuer-
ſitas. Tribo aut modis cognoſciē aliq̄d. ſ. q̄ ē
vel ſicut ē. vel qd ē. Primo mō cognoſciē de⁹
in via. etiā a malis. Secdo videbit̄ i p̄ria a bo-
nis. **En** iohes. Silēs ei erimus. qm̄ videbim⁹
eū ſicuti ē. i. maiestatē. claritatē. bonitatē et c.
Tertio mō neq̄ a bonis videbit̄ neq̄ a malis
neq̄ i via neq̄ in patria. q̄ finitū nūq̄ capiet
inſinitū. Secdo dōs aīe ē dilectio. S; inter
dilectionem virtutē. et inter dilectionem dōtē ē dif-
ferētia. q̄ virtus p̄prie eſt illud qd trāſit de ſta-
tu grē in ſtatū glorie. dōs aut. qd ſupra meri-
tū dāt in ductōne ſponſe. Fides et ſpes fm rē
euacuabi⁹ i p̄ria. caritas dō neq̄ fm rem ne-
q̄ fm actū ei⁹ euacuabi⁹: ſed ſolūmō fm mo-
dū. q̄ imp̄fectio tolle. **En** dicit **Aug.** q̄ fidei
ſuccedet ſpēs quā videbim⁹. ſpei ſuccedet b̄i-
tudo ad quāz puenturū ſum⁹: ſ; caritati nihil
ſuccedet q̄ poti⁹ augebit̄. Tertia dōs aīe ē
p̄p̄henſio. q̄ eſt cōtū viſi et amati. et ſum̄ſ hic
p̄p̄hendē. p̄ p̄tingē et circūplecti diuinā maie-
statē vel imēſitatē. Hec et a q̄buſdā appellat̄ i-
beſio. a q̄buſdā dō fruitō. S; ḡ tres iſte b̄orū

Conclusio libri

perfectioes precipue. s. visio inobfusabil. dilectio in fastidibilis. tentio inamissibil. **P**rima dos corporis est claritas. **S**ed de aliquid clarum dupliciter. aut quod purum sic de vitrum clarum. aut quod lucidum sicut de stella clara. **C**orpus autem glorificatum erit purum et lucidum. et ideo utroque modo erit clarum. **E**t erit corpus clarificatum. septies tam clarum sic modo est sol. et anima septies clarior corpore erit. quod corpus velut vestimentum suum reinduens per omnia membra corporis velut sol per cristallum lucebit. **S**ed corpora sanctorum non equaliter erunt clara. quod melior anima corporis lucidius habebit. **S**ecunda dos corporis est impassibilitas. quod resultat ex virtute anime suum corpus potius continetur. ita ut a nullo exteriori agere valeat immutari. **N**on si etiam corpus glorificatum ponere in inferno non sentiret ex hoc lesionem in aliquo. **T**ertia dos corporis est subtilitas. quod est ex perfecta victoria forme super materiam. et aufert grossitiam corporis que est ex compositione elementarium qualitatum. **E**t sciendum quod sic duo corpora non glorificata. non possunt esse simul in eodem loco. sic nec duo corpora glorificata. alioquin in uno corpore glorificato esset potentia agendi et intrandi per tres corporis alterius. in alio vero esset potentia resistendi. **C**orpus vero gloriosum potest simul esse in eodem loco cum corpore non glorificato. quod potest illud penetrando subintrare. manente distinctio dimensionum corporis utriusque. **Q**uarta dos corporis est agilitas. quod secundum Augustinum tanta erit. quod ubi volet spiritus. ibi poterit erit et corpus. **N**atura enim totaliter erit subdita voluntati. et ideo movebitur corpus ad imperium spiritus. **E**tenim sic melior anima corporis habebit lucidius. sic et agilius. ita tamen quod voluntas sanctorum erit omnino composita rationi. et ideo voluntas eorum nunquam appetit quod non debet: quod ut ait Augustinus. nec volet aliquid spiritus. quod nec spiritus possit docere nec corpus. **Q**uidam insuper spiritaliter habebunt aureolam. quod est mentis spiritalis gaudium et corporis. singularis decor. veniens ex opere precellenti et privilegiato. s. martirio. virginitate. et predicatio. ut sic aureola non tamen principaliter sit in mente. sed per quandam redubantiam fulgeat etiam in carne. **A**ureola etiam diminutivum dicitur. in compositione ad auream. et ideo nota. quod inter auream et aureolam et palmam dicitur. **A**urea enim est proprium subale. quod metaphorice dicitur corona. tunc ex parte meriti. quod non refertur gratia operi: sed radici caritatis. tunc ex parte proprii. quod per hoc efficitur homo princeps beatitudinis. et per propriam regie prelati. tunc ratione perfectiois quod significat figura circularis. **A**ureola vero est proprium accidentale. non tamen quodlibet accidentale: sed illud quod refertur operi excellenti. s. martirio. virginitati. et predicatio. **P**alma autem est proprium accidentale. quod nec radici nec operi debet. sed voluntati. **T**ale proprium habuit sanctus martinus et multi alii qui desideraverunt martirium. licet opus non fuerit subsequutum. quod et si gladio persecutoris occisi non sunt. palmas tamen martirii non amiserunt. **N**ec autem palma. nec aurea dici debet nec aureola. **P**atet ergo. quod martirio ac virginibus et predicatores debet aureola. universis sunt isti. **A**ureola si ferre. volam fore virgo studebo. **M**artirium de subibo plus populos de docbo. **E**t ite. **A**ureola martir. doctor. ergo

et signatio eius

quod mereatur. **A**nshelmus. 60 ponit septem bona corporis et septem bona anime. que habentur in celestis prebitudine. **E**t primo ponit corporis. que sunt pulcritudo. velocitas. fortitudo. libertas. santis. voluptas. eternitas: dicentes. **I**n illa igitur vita pulcritudo iustorum. solis prebitudini que septupliciter quod modo sit speciosior erit adquebitur. quemadmodum divina scriptura testatur. fulgebunt iusti in quena sicut sol in conspectu dei. **E**llocitas nos tanta comitabitur. ut ipsi angelis dei equales celeres simus. quod a celis ad terras. et a terris ad celum dicto citius dilabuntur. **H**uiusmodi velocitatis exemplum in radio solis licet intueri. quod statim orto sole in plaga orientali pertingit in ultimo plage occidentalis. ut in eo perpendamus non esse impossibile. quod de nostra dicimus futura velocitate. presertim cum rebo animas soles at inesse maior velocitas quam in animis. **P**restabunt viribus quocumque meruerunt supernis civibus associari. instantum ut nullatenus illis obsistere quicquam valeat. vel si mouendo aut evertendo voluerint quod a suo statu quocumque diuertere non ilico cedat. **N**ec in eo quod dicimus maiori conatu laborabunt. quod nos modo in motu oculorum nostrorum. **N**e quod excidat animo: quam adipiscemur angelorum similitudo. quatenus si hic aut his que dicitur sum aliud exemplum non occurrit. ipsa occurrat atque in quibus angelos valere possiterit. etiam nos eque valere poterit et asserat. **Q**uicunque igitur angelorum fuerint similitudinem assecuti. eorumque libertatem necessario assequentur. **I**taque sicut angelis nihil obsistit. nec aliquid eos impedire vel restringere potest. qui per velle suo cuncta liberrime penetrant. ita non erit obstaculum ullum. quod nos retardet. nec clausura que nos detineat. nec elementum quod nobis ad vellemus par obsistat. **D**e sanitate quod melius dici poterit. quod quod psalmista canit. saltem in quibus iustorum a domino. **Q**uibus autem fuerit a domino vera sanitas. que surripere poterit infirmitas. **C**redere et in cunctis astruere licet. sanitatem vite future ita iugiter et incommutabile ac inuiolabile fore. ut ineffabili quibus atque sensibili suavitatis dulcedine. totum hominem repleat. et omne quod alicui in se vicissitudinis mutabilitatis aut lesiois suspensiones preendere queat. percul arceat atque repellat. **I**n illa futura vita inestimabilis delectatio quibusdam bonis inebriabit. et dulcedine sui. totos eos inestimabili exundantia faciat. **Q**uid bi xi totos. **O**culos. aures. nares. os. manus. pedes. guttur. cor. iecur. pulmo. ossa. medulle. ex ea etiam ipsa et cuncta singillatim singulaque membra eorum in commune. tam mirabili delectationis et dulcedinis sensu complebuntur. ut vere totus homo torrente voluptatis dei potetur: et ab ubertate domus eius inebrietur. **Q**ui ergo hec bona fuerit adeptus. non intelligo ab quibus per comodo corporis sui ulterius porrigat affectus. solummodo assit ei. quam cunctos appetere diximus diuturnitas vite. sed ista illi minima decerit. quod iusti in perpetuum viuunt. **S**unt etiam alia que quidem his que digessimus non minus amantur: sed ab animam sicut illa ab corpore referuntur. que nihilominus in septenario numero

cōstituta. nō mōbicū placēt mētī. q̄ ip̄oz fuerit
sapore imbuta. Sūt aut̄ hec. sapia. amicitia. cō
cordia. p̄as. honor. securitas. gaudiū. Sapia
iḡ tāta ī futura vita bonis erit. ut eoz q̄ scire
voluerit nīl sit qd̄ īgrēt. Sciēt ei cūcta q̄ sciē
ba fecit de. tā ea q̄ p̄terita. q̄ q̄ b̄ seculi sūt futu
ra. Ibi a singulis oēs. ibi ab oībo singuli cogscē
tur. nec quēq̄ oīno latebit. q̄ patria q̄ gēte. qua
stirpe q̄s edīt fuerit. vel qd̄ ī vita fecerit. Ami
citia itantū singloz ītima erga singlos suo fer
uorē p̄plebit. ut amor cui q̄. ī quēq̄ sufficiat cui
q̄. p̄sertim cū oēs unū corp̄ sint xp̄i. q̄ xp̄c qui ē
par ip̄a sit oīm caput. nec mīori se affectu p̄ple
ctantē q̄ mēbra unī corp̄is sibiūicē copulant̄.
Amabis iḡ oēs ut teip̄m. et amaberis ab oībo
ut ip̄i a se. Dūtas habūdās eris ī dilectōe. qm̄ hoc
tibi fuerit ī possessione. Ac tñ istā trāsī. q̄ p̄tem
plare ip̄m p̄ quē hec bona tibi puenere. q̄ p̄cipies
q̄ ille plusq̄ tu ip̄m. q̄ oēs alij incōpabilē ama
bit te. q̄ tu sup̄ teip̄m ineffabili qdam suauitate
illū amabis. Erit itaq̄ tāta ī cūctis cōcordia. ut
ī nullo sentias aliqūē discrepare ab eo. qd̄ te cō
stiterit velle. Corp̄ unū erim. eccl̄a una erim
sp̄sa xp̄i erim. q̄cunq̄ ibi erim. Nō ḡ maior ī
ter nos discordia erit. q̄ nūc ē inter unī corp̄is
mēbra. Eruz sic vides ī motu oculo. q̄ illuc q̄
vñ vertit̄ mox alij se q̄. ita q̄cūq̄ tuū velle cō
uerteris. velle oīm sñ discrepatōe ilico p̄sto ha
bebis. Quid dīxi. oīm. Ip̄a dei volūtas nō erit a
tua diuersa. s̄ sic tu qd̄ ille. ita q̄ ille ī cūctis qd̄
tu. Caput nāq̄ a suo corpe qūo discreparet. Cū
itaq̄ deū q̄ oēs volūtatī tue p̄cordes habueris.
p̄fecto nīl voles. qd̄ nō possis. Omipōtēs iḡ
eris tue volūtatīs. qm̄ ip̄m oīpotētes. hēbis ī
oībo cōcordantē tue volūtatī. Itaq̄ cū hec tibi
tāta p̄as affuerit. honor p̄cedēs p̄ati mīme de
erit. Iḡ dū possidēs hoz bonoz q̄ bigessim
felix fueris. nūq̄ sufficēs tibi videberis. Maxi
mē īq̄s. Itaq̄ cū tua vita p̄petuo duret ī illa
vita. q̄ hec oīa tibi hāti. securitas q̄ ea āplī nō
p̄tēdi certō arriserit. obsecro qd̄ existimas tibi
erit. Secur̄ iḡ tātoz bonoz p̄petuo eris. nec
alicui tibi aduersari volentis incursum timebis.
Potest ne ḡ illi gaudiū mod̄ a quoq̄ hoīe pene
trari. cū vltra mille millia q̄ decies centena mi
lia īnumerabiles ibi sint. q̄ oēs eatē b̄tudinē p̄
fruant̄. nec vllus eoz sit. q̄ nō tātū de bono alte
ri gau. et q̄ntū de suo. Pretea. vidētes deū. ip̄m
supra q̄ ip̄i se amabūt ip̄os amantē. q̄ intelligē
tes se īenarrabili plusq̄ semetip̄os illū aman
tem. ī gl̄ia ei mirabili q̄ ineffabili exultatōe exul
tabūt. Cū iḡ iusti fuerit tāta felicitate b̄ti. r̄stat
ut iusti p̄ trīū sint īestimabili qdam īfelicitate
miseri. Sic em̄ istos mira pulcritudo. velocitas
fortitudo. libertas. sātas voluptas. alacres fa
ciet q̄ iubilātes. ita illos īmanis q̄ īestimabil̄ fe
ditas. tarditas. ībecillitas. seruit̄. languor atq̄
dolor merētes reddet q̄ eiulātes. Bane diuturni
tate vite q̄ isti p̄ fruēdis bonis sūmo amore cō
plectent̄. illi p̄ ītemiabili pena q̄ torq̄būt. qm̄ ī
erit illi sūmo odio execrabūt̄. De sapia sō qd̄ bi
cā nō īuenio. nisi q̄ sic erit ī gaudiū q̄ honorē.

ita iustis q̄cūq̄ sciēt. ī merore q̄ p̄fusionē. Ami
citia at̄ q̄ iūicē p̄j sūma iocūditate copulabūt̄.
si q̄ ip̄is erit. ī tormentū eis erit. Quo ei magis
q̄sq̄ amabūt. eo ḡm̄ ī eoz pena tolebē. Discor
diā hēbūt cū oī creatura. q̄ oīs creatura b̄ scor
dabit ab illi. Sic ḡ p̄ p̄ate bonoz tāta īpotētia
eos seq̄. ut oīno nīl eoz q̄ voluerit possint. q̄
q̄cūq̄ habuerit nolint. Iḡ p̄ honore sc̄toz. obti
nebūt phēne obprobriū. Et hec q̄ sine claudē.
Ere sic amici dei securi erūt. se nūq̄ amissuros
bona sua. ita isti inimici dei oīno desperabūt. se
iā āplī p̄dituros hec mala sua. Pro efno ḡ ī
effabili gaudio b̄toz. hēditabūt īcogitabilē tri
sticiā. oēs q̄ p̄ īpenitūdie reat̄ sui trāsitiū sūt ī
societate demonioz. hec Ansel. Sūt etiā ī in
ferno sic q̄ ī celo diuerse māfiones. meritis singu
loz corrūtes. Chri. Sic ī regno celesti māf
iones mltē sūt. i. b̄re p̄mīoz. sic q̄ ī gehēna diuer
se sūt māfiones. i. b̄re sup̄litioz. oēs tñ penā ef
nā sustinebūt. sic oēs electi denariū ei de hēbūt.
quē p̄familias dabit oībo. q̄. ī vinea opati sē
Noīe q̄pe denarij aliq̄d oībo electis cōe ītelligit̄
ī. vita efna. de. ip̄e. q̄ oēs q̄dez coit̄ s̄z īparit̄ fru
ent̄. Nā sic differēs erit clarificatio corp̄m. ita
differēs erit gl̄ia aīaz. Stella ei a stella. i. elect̄
ab electo differt ī vtraq̄. vicz mētis q̄ corp̄is cla
ritate. Alij nimiz alijs vicim̄ clariūsq̄ sp̄m̄ dei
p̄teplabunt̄. q̄ ip̄a p̄teplādi b̄ra māfionū diuer
sitas vocat̄. Una iḡ ē dom̄. i. denari. s̄z diuer
sitas ē ibi māfionū. i. b̄ra claritatis ī b̄titudine.
q̄ unū est ac sūmū bonū q̄ vita oīm. hec cris. Au
g. Q̄ aut̄ ibi futuri sūt p̄ meritis p̄mīoz. et ḡ
bus honoz atq̄ gloriā. nullaten̄ ē ambigēdū
Atq̄ id̄ q̄ b̄ra illa ciuitas magnū ī se bonū vide
bit. q̄ nulli sup̄iori null̄ inferior videbit̄. tā nol
let vnusq̄sq̄ esse qd̄ n̄ accepit. q̄ nec ī corpe vult
esse ocul̄ q̄ ē digit̄. Sic itaq̄ hēbit donū ali
lio mī. ut hoc q̄ donūz hēat nec velit āplī. hec
Aug. Possū. et b̄ras māfiones oīm electoz su
mere. p̄m choros āgeloz. ad q̄p̄ ruīnā restaurā
dā hō ē creat̄. Quia ei de singul̄ choris aliq̄ an
geli ceciderūt. q̄ ī tāto nūero q̄ unū choz p̄ se fecit
lēt. q̄ iō b̄r decī chor̄ cecidisse. q̄ iō ruīna cuiusli
bet choz debet p̄ electos hoīes repari. Oratio.

Dne ihu xpe mibi fragili p̄cede. ut īnē diuer
sas b̄ vite dulcedies corpe viuēs. mētē ī
īfernū descendā. q̄ penas p̄coribz patas
p̄siterās q̄ meditās. magis solite a p̄ctis caueā
ne moriēs illuc d̄scēdē q̄ penas ip̄as exp̄ire p̄pel
lar. Da et mibi dñe. īnē mltas b̄ vite amaritu
dies dñe dulcedi ībiare. q̄ ad ef nā b̄tudinē su
spiraē. illicq̄ mētē tēnē. q̄ fac ut sp̄ tibi adhereā
n̄ p̄ter te diligā. n̄ q̄rā. nīl et cogitare p̄cupi
scā. q̄ tantē ad te deū q̄ bñm meū pueniā Amen.

Conclusio libri q̄ signat̄ ei. Ca. LXXXIX

Habes igitur ex p̄dictis
vitā dñi n̄ri ihu xp̄i q̄licūq̄ descriptā
q̄ p̄ maḡ p̄te meditātōibz tibi ēditā. ī
q̄ q̄ p̄ quā nos misēcs mirifice p̄solā
do r̄fouz. q̄ sp̄ez nob̄ p̄coribz magnā p̄bet. Nā p̄
p̄coribz ē incarnat̄. q̄ cū p̄coribz libēter con
uersat̄. p̄ ip̄is etiā ī morte p̄ces sūtere. q̄ tāte p̄

Conclusio libri

talibus mori nō est designatus. Dabes quippe me-
ditatōnū spūaliū seminariū. ex quibz dñi amo-
ris fruct' uberius oriat' et crescat. ut meditatio af-
fectū excitet. affect' desiderium pareat. desiderium
lacrimas extorqueat. ut sint tibi lacrimae tue panes
die ac nocte. donec appareas ī aspectu dñi ihu. et
suscipiaris ab amplexibz ei': dicatqz illud quod
scriptū ē in canticis. **Dilect' me' mibi et ego illi.**
inter ubera mea. i. inter affectōnes meas cōmo-
rabit'. **Alī Bern.** Sit dulcis et suavis affectui do-
min' ihu. s. male utiqz dulces vite carnal' illece-
bras. et vincat dulcedinē dulcedo. quē admodum
clauus clauus expellit. **hec Bern.** Suscipe itaqz
reuerēter et gaudēter p̄dicta: et i eis versari nō pi-
griteris sollicitudinē et deuotōe tota. qz hec ē via et
vita tua. **Hoc ē fūdamētū sup q poteris magnū**
edificiū p̄struē. et ab hoc te optet incipere. si ad sub-
limiora vis cōscēdere. **Nā hec vite xpi meditatio**
nō solū p se dulciē pascit: s. etiā ad maiore cibū
trāsmittit. **Hec enī sūt q dñs ihu gessit ī carne.** s.
longe sublimi' est eū ī spū intueri. ad qd p hanc
scalam poteris puenire: s. ī hac interi optet ī-
morari. **Nec tñ q ad maiore p̄tēplatiōem ascēdūt**
hanc dimittere debēt p loco et tpe. qz hoc eēt ma-
gne p̄sūptōnis et supbie. **Alī Bern.** q cōtēplator
altissim' fuit. hanc nūq dimitit. put supra ī plo-
go videre qd poterit. **Hec quippe dult' sapit.** ac fi-
dutiā et p̄solatiōem magis tribuit. **Alī Anselm?**
Ihu bone. q dulcis es ī corde cogitatis de te. et bi-
ligētis te. **Et certe nescio.** qz nec plene cōphēdē
valeo. vñ est q dultior es ī corde diligētis te. ī
eo q caro es. q ī eo q verbū. dultior ī eo q hūi-
lis. q ī eo q sublimis. **Siquidem longedult' est**
memorie diligētis te. videre te ex mīe virgine ī
tpe natū: q ī splendoribz añ lucifex a p̄re geni-
tū. **Temetipm exinanisse seruiqz formā accepisse**
se. q ī forma dei equalē te deo esse. **Dult' te vi-**
dere corā iudeis mori ī ligno. q dñari sup āge-
los ī celo. **Intueri te inter oīa subiectū.** q sup
oīa platū. hoīem hūana ptulisse. q deū diuina gel-
fisse. redēptorē esse peūtū. q p̄diorē esse nō exi-
stentiū. **O q dulce ē bone ihu ī secreto cordis ab**
memoria ruocare te. p nobis de ōgine absqz pol-
lutōne conceptū. absqz lesione ōginitatis ei' na-
tū. p̄anis inuolutū. ī p̄sepio reclinatū. sustinen-
tem cōuitia. tacentē ad opprobria. pedes discipu-
lop lauante. lintheo tergentē. de nocte plixi' o-
raute. sudore sāguis emittentē. trigēta argētreis
vēbitū. osculo traditū. cū gladijs et fustibz captū
ligatū. iudicatū. flagellatū. coronatū. dñatum
ad occisionē. ut agn' innocēs ductū. os tuū cuz
male tractareris nō apientē. cuz accusareris ī
multis nō rñdentē. colaphisatū: alapas paciētē
berisū. adoratū. arūdine capite pcussū. ī veste al-
ba illusū. ad mortē p̄demnatū. crucē tuā baiulā-
tem. et ī ea affixū. p crucifixoribz orantē. aceto
potatū. felle cibātū. a latrone cōuiciatū. sāguis-
nē tuū p qnqz vulnera corpis tui effūdētē. caput
iclīnantē. spm̄ emittentē. dilectā aiām tuā ī ma-
nus p̄ris p̄mēbantē. et hec oīa p nobis sustinentē
Hec oīa formāt et adaugēt magis ac magis exul-
tatiōem. fidutiā et p̄solatiōem. amorē et desiderium

et signatio eius

Quis ei nō letet' et exultet': qd nō sup modū iocū-
det' et ḡtulet': vidēs p̄diorē suū nō solū p se ho-
minē eē. s. tādura tāqz indigna sustinuisse. **Quid**
ī mente suauit' ruminat': qd dult' gustat': qd le-
tius excogitat': **Quis mibi auferet locū ī regno**
ubi is oīpotens est. q caro mea et ff ē: **Quis mibi**
euent' aliquā ingeret desolatiōem. cui spes tāta
tantā cōfert certitudinē: **Quo aliq tristitia ali-**
quē locū h̄re p̄t ī eo. i. q īdesinēt' r̄ olat' ista co-
gitatō: **hec Ansel.** **Libent' itaqz p̄uerleris cuz**
dñō ihu. et vitā ipsi' tanq' euāgelii ī corde stude-
as inseparabiliter collocare: qz ī eo solo pax et req̄-
es est. **Ihu ei est iocunditas merentiū. eternitas**
viuentiū. suauitas dolentiū. v̄btas egentū. sani-
tas languētū: qd significāt qnqz l̄re b' noīs ihu
Alī Bern. **Gira et regira. versa et reuerfa.** et nō ī-
uenies pacē vel requiē nisi ī solo ihu. **Quapropter**
si q̄scē vis. pone ihm ut signaculū sup cor tuū.
qz trāquill' ip̄e trāquillat oīa. **hec Bern.** **Ama q**
eū q te tantū amauit. redde ei vicē q te ī b̄ndictō-
nibz dulcedis sue puenit: qz si hoc feceris. sēp ī
gaudio et delitijs magnis eris. **Ansel.** **Ihu q nō**
amat te. anathema sit. **Qui te nō amat. amaritu-**
dinibz repleat. **Cast' ē amor tu' dñe.** et nihil ipu-
ritatis admittit. **Sobri' sapor amoris tui.** et nō
lā mentē alienat a recto. **Suavis ē amor tu'.** et
nihil h̄z amari. **Nā et q amara sūt mūdi idulcat.** et
dultia ei reddat amara. **Inē āgustias nō artat.** inē
p̄ssuras nō opprimēt. nō perit subinopia. nō mero-
re p̄bit'. **In laboribz manz eq̄nimis int' minas se**
cur'. inē blādinēta īcorrupt'. inē tormēta p̄sue-
rat iuict'. ī morte sp̄ ē viu'. **Sic ī thesauro cupi-**
d' gaudet. et sic ī amorē vnici filij delectat' m̄. ita
gaudiū delectatō ē ḡta ī caritate tua. dulcis ihu
aīe amātī te. **Dulcedo mell.** suauitas lactis. vini
sapor. inebrians. cūcteqz delitiē nō sic oblectāt fau-
ces gustatiū se. ut amor tu' mētes diligentiū te.
hec Ansel. **Et ut magis ad hec oīa puoceris.**
et ī liber ī noīe ipi' dñi ihu (q ē liber signat') cō-
cludat' et signet. attēde qd de hoc salutari nomē
ihu. **Bern.** sup hoc v̄bo. oleū effusum nomē tuū
scribit dicēs. **Est pculdubio īc oleū et nomē spō**
si silitudo. nec ociose spūssctus alterutrū p̄pauit
Ego at dico ī triplici qdā q̄litate olei. q lucet.
pascit et vngit. si vos meli' nō hētis. **Fouet ignē.**
nutrit carnē. lenit dolorē. **Lux.** cibo. medicīa. **Alī**
de itē nūc et de sponsi noīe. **Lucet p̄dicatū.** pascit
recogitatū. iuocatū lenit et vngit. **Et pcurram'**
singula. **Alī putatis ī toto orbe tanta et tāsubita**
lux fidei. nisi de p̄dicato ihu. **Nōne ī h' noīs luce-**
te' nos vocauit ī admirabile lumē suū. qd illu-
miatis et ī lumē isto vidētibz lumē. dicat merito
paul'. **fuitis aliqñ te nebre.** nūc aut lux ī dñō.
Nec tñ lux ē nomē ihu: s. et cibo. **An nō toties cō-**
fortaris. q̄tēs recorbaris: **Quid eq̄ mentē cogi-**
tātis īpinguat: **Quid ita exercitatus repat senl'**
ūtutē roborat. vegetat mores bonos atqz bone-
stos. castas fouet affectōes. **Arid' ē oīs aīe cibo.**
si nō isto oleo infūdī. **isipid' ē si nō hoc sale cō-**
dit'. **Si scribas.** nō sapit mibi nisi legero ibi ihm
si disputeas aut p̄feras. nō sapit mibi nisi sonuerit
ibi ihu. **Ihu mel ī ore.** i. aure melos. i. corde iubil'

Secunde partis

Sed et medicina. Tristat aliq̄s v̄m. veiat i cor
 ihs. et ite saliat i os. et ecce ad exortu nois lumē
 nubilū oē diffugit. redit serenū. Labiē q̄s in cri
 mē. currit insup ad laq̄u mortis desperādo. nōne
 si iuocet nomē vite. p̄festim respirabit ad vitā:
Eui aliq̄n stetit añ faciē salutaris nois. duritia
 ut assolz cordis. ignaue torpor. rancor aimi. lā
 guor accibie: **E**ui fōs forte siccāt lacrimaz. in
 uocato ihu n̄ p̄tinuo erupit vberior. fluxit sua
 uior: **E**ui i picul palpitāt i trepidāt. iuocatū
 stutis nomē n̄ statū fidutiā p̄stitit. opulit metū
Eui q̄s i dubijs estuāt i fluctuāt. n̄ subito ab i
 uocātē clari nois emicuit certitudo: **E**ui i ad
 uersis distitit. iāq̄s deficiēt. si nomē adiutorij
 sonuit defuit fortitudo: **N**imz morbi i lāguoēs
 aīe isti sūt. illō medicina. Deniqz i pbare licz. **I**n
 uoca me inq̄t i die tribulātis. cruā te i honori
 ficab me. **N**l ita ire ipetū cobibz. supbie tumorē
 sedat. sanat luoris vuln i strigit luxurie fluxū
 extinguit libidīs flāmā. siti tpat auaritie. ac toti
 ite coris fugat pruriginē. **S**iq̄tem cū nois ihs.
 hoīem mibi ppono mītē i hūillē corde. benignū.
 sobriū. castū. misericordē. i oī deniqz hōestate ac
 scētate p̄spicuū. eūdeqz ipm deū oīpotēte. q̄ suo
 me exēplo sanat. i roborēt adiutorio. **D**ec sil mi
 bi sonāt. **S**umo itaqz mibi exēpla de hoīe. i au
 xiliū a potēte. **I**lla tanq̄ pigmetarias spēs. hoc
 tāq̄ vñ acuā eas. i facio p̄fectōem. cui filēz me
 dicoz nēo possit. **H**oc tibi electuariū hēs o aīa
 mea recōditū i vasculo vocabuli h̄ qd̄ ē ihs. salu
 tiferū certē. qd̄qz nulli vnq̄ pesti tue iueniat in
 efficac. **S**ēp tibi i sinu sit. sp̄ i maū. q̄ tui oēs i
 ihs i sēl dirigāt i act. **D**eniqz i iutaris. **P**o
 ne me inq̄t ut signaculū i corde tuo. signaculū i
 brachio tuo. **S**ed hoc alā. **N**ūc hō hēs. vñ et bra
 chio mediaris i cordi. **D**ēa inq̄t i noie ihu vñ a
 ctus tuos vel p̄uos corrigas. vñ min i p̄fectos ad
 ipleas. itaqz vñ tuos sen i aut fues ne corrupā
 aut si corrupā sanes. **D**e hoc et dīci noie ihu
Bern. alubi q̄ iubilādo sic dīc. Ihu dulcis mēo
 ria. dās dā cord gaudia: s̄ s̄ mel i oīa. ei dulcis
 p̄ntia. **N**il caīe suau i audīē nil iocūdi. nil cogi
 taīe dult i: q̄ ihs dei fili. **I**hu spes penitētibz. q̄
 pi es petētibz. q̄ bon te q̄rētibz. s̄ qd̄ iueniētibz:
Ihu dīcedo cordiū fōs viū. lumē mētū. excedis
 oē gaudiū i oē desiderū. **N**ec līgua valz dicē nec
 līa expmē. expt p̄t noscē. qd̄ ihs sit diligē. **I**hm
 q̄rā i lectulo. clauso cordis cubiclo. puat i i pu
 blico. q̄rā amore sedulo. **E**ū maria diluculo. ihs
 q̄rā i tumulto. clamore cordis q̄rulo. mētē q̄rā nō
 oculo. **T**ūbā pfūdā fletibz. locū replēs gemitibz.
 ihs puoluar pedibz. strictis herēs āplexibz. **I**hu
 rex amirabil. i triūphatōz nobil. dīcedo ieffabil.
 tot i dīderabil. **M**ane nobiscū dñe. i nos illustra
 lūe. pulsa mētis caligie. mūdū reple dulcibine.
Qñ cor n̄m visitas. tūc lucet ei vitas. mūdū vile
 scit vanitas. i int i feruet caritas. **A**mor ihu dul
 cissim. i vere suauissim. pl i milies ḡtissim. q̄
 dicē sufficim. **H**oc pbat ei passio. hoc sāgu nis
 effusio. p quā nob redēptio. dā i dī visio. **I**hm
 oēs cogscite. amorē ei p̄scite. ihs artē q̄rite.
 q̄rēdo iardescite. **S**ic amantē diligite. amoris vi

Capitulum

.lxxxix.

cē reddite. i hūc odorē currite. i vota votis reddi
 te. **I**hu auctor clemētie. toti spēs letitie. bulcoris
 fōs i grē. vere cordis letitie. **I**hu mi bone sentiā.
 tui bulcoris copā. dā mibi p̄ p̄ntiā. tuā vidē glā
Eū digne loq̄ neq̄am. de te tñ n̄ sileā. amor facit ut
 auteā. cū solū de te gaudeā. **T**ua ihu dilectio. ḡta
 mētis i ffectio. replet sñ fastidiō dās samē desiderio
Qui te gustāt esuriūt. q̄ bibūt adhuc sitiūt. dīderā
 re nesciūt. nisi ihs quē diligūt. **Q**uē tu amor ebrī
 at. nouit qd̄ ihs sapiat. q̄ felix ē quē faciat. n̄ ē vlē
 qd̄ cupiat. **I**hu dec i gelicū. i aure dulce cāticū. i
 ore mel mirificū. in corde nectar celicū. **D**eliderā
 te milies. ihs mibi qñ teies. me letū qñ facies. me
 de te qñ facies. **A**mor tu i p̄tinu i mibi lāguor assū
 bu. mibi ihs melliflu i fruct vite p̄petu. **I**hu sū
 ma benignitas. mira cordis iocūditas. icōphensa
 bonitas. tua me strigit caritas. **B**onū mibi diligē
 ihs nō vlē q̄rere. mibi p̄r deficē. ut illi q̄am viuē
O ihs mibi dulcissime. spes suspirātis aīe. te q̄rē pie
 lacrimē. et clamor mētis i time. q̄cūqz loco fuero:
 meū ihs desidero q̄let cū iuenero q̄felix cum te
 nuerō. **T**ūc āplex tūc oscula. q̄ vincūt mell pocla
 tūc felix xpi copla: s̄ i his gua morula. **J**ā qd̄ q̄si
 ui video. qd̄ cupiui te neo. amore ihu lāguor. i cor
 de totus ardeo. **I**hs cū sic diligis. hic amor n̄ extin
 guis. n̄ tepescit nec moris. pl crescit i accēdit. **I**dic
 amor ardet dulcis. dulcescit mirabil. sapit delecta
 bilis. delectat i felicit. **I**dic amor miss celitus heret
 mibi medullit. mētē icēdit peit. hoc delectat spūs
O b̄m icēdiū. o ardēs desiderū. o dulce i frigeriū.
 amare dei filiū. **I**hu flos m̄ris v̄gis. amor n̄re dul
 cedis. tibi laus hōz numis. fgnū b̄tutis. **I**hu so
 le serentor. et balsamo suauior. oī bulcore dultior.
 p cūctis amabilior. **E** gust i sic afficit. c dolor sic
 i ficit. i quē mēs mea dīcit. sol amāti sufficit. **T**u
 mētis delectatō amoris p̄suatō. tu mea glatio ihu
 mōi saluatō. **S**ēq̄ q̄cūqz ieris mibi tolli n̄ poteris
 cū meū cor abstuleris. ihs laus n̄ri generis. **D**ilce
 mi i uertē p̄fora p̄rne dextere. hostē vicisti p̄spe. iā
 celi fgnō frue. **C**eli ciues accurrite. ptas v̄ras at
 tollite. triūphatōz dicite. salue ihu rex iclite. **R**ex
 v̄tutū. rex glē. rex i signis victorie. ihs largitor ḡe
 hōz celestis curie. **T**u v̄ lumē p̄rie. tu fōs m̄ie. pel
 le nubē f̄stie. nob dās lucē glē. **T**e celi chor i p̄di
 cat. i tuas laudes i p̄licat. ihs orbē letificat. et nos
 deo pacificat. **I**hs i pace ipat. q̄ oēm sensū supat.
 hūc mēs mea dīderat. i illo frui p̄perat. **I**hs ad pa
 trē i dīit. celeste fgnū subijt. cor meū a me transijt
 p̄ ihs sil abijt. **J**ā p̄fēmur laudibz. ihs h̄ymnis
 i p̄cibz ut nos donet celestibz cuz ipō frui sedibus. **Orō**

O ihu xpe fili dei vini. p his et oībz q̄ de te pie
 credi i crede tēm. tibi grās licz idignas i ffe
 rim. et p ea te suppl exorā. ut te i m̄ ex p̄e oīm
 celestū i restitū i iernop. deo p̄ri offeras. i dignā
 laudē oīm. i q̄bo sūmā f̄nitatē laudabilē recogscis.
 i i plenā grāuactōz. p q̄libet i f̄ficio. a singul de
 bitā creaturis. atz i verā emēdatōz oīm malop. ab
 origie mūdū p̄missop. i i sufficēte p̄solutōz oīm bo
 nop. vnq̄ obm i s̄sop i suppletōz q̄ meriti oīm b̄fif
 catōz. i grē oīm iustificatōz: ac emēdatōis oīm
 p̄ctōz i frigeriōz oīm purgātōz. necnō i i uelatōz
 omis indigentie corpis et anime singulop. Amen.